

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

విజయ-విగ్రహ కీర్తనములు వారసే సంకల్పమువలన

శ్రీ కృష్ణ చరిత్ర, విజ్ఞాన పర్యవర్తనం

వదితము

లింగవ భాదము

విజయవిగ్రహ :

విజయ విగ్రహ

విజయవిగ్రహ కీర్తన - కవిరాజు

భాగవత కీర్తన - వారి విగ్రహములు

విజయ :

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది గ్రంథ మాల

శ్రీ లక్ష్మీ వారాహుల శ్రుతి

విజయవిగ్రహ - 6

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కొమ్మడి

విజయ విలాస రేవప్రభులు వారిచే సంకల్పించబడిన

శ్రీ కృష్ణుని ధర్మ విజ్ఞాన పరిపూర్ణము

వచనము

లెండన్ భాగము

విశాఖపట్నం :

విజ్ఞాన బోర్డు

ఉత్పాదక కర్మ - కవిత్వ విభాగం

భవన భవనం వచనా బోర్డులు

ప్రకాశించు :

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కొమ్మడి గ్రంథ మాల

శ్రీ లక్ష్మీ వారాహుల పురము

పుస్తకాలయం

మొదటి ముద్రణము

సెప్టెంబరు 1981

శ్రీ రామాయణ శకము ౧౮౪

మూల్యము .

ఇరుపది రూపాయలు

ముద్రణ :

శ్రీ రామ ఆర్ట్స్ ప్రింటర్స్

గోపూరు

న.జ. శీర్షి తామరి

న మా లో చ న న మి తి

చుచో కవి - నాదస్వతి - కళా ప్రభావ
డాక్టర్ వానమామలై పరదాచార్యులు
లో కవి - కరవ్యశీ పుత్ర - కళా ప్రభావ - పద్మ శ్రీ
డాక్టర్ పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులు

కవి కావకంప - గణ కళా నిపుణ
శ్రీమాన్ కరి నారాయణాచార్యులు

వ్యాకరణ నిర్వాహిణి - తామరి ప్రవీణ
మాన్ శ్రీభాష్యం అప్పలాచార్యులు, M A

సాహిత్య రత్న - తామరి ప్రవీణ
శ్రీమాన్ కె.టి. యల్. పరసంహార్యులు

పంగిక సాహిత్య కళా విరి
మాన్ పల్లాన్ శ్రీకృష్ణుల గొప్పమాచార్యులు

తామరి పద్మ త్కవి
కె.వి.వి. యల్. పరసంహార్యులు, M A, B L

దత్త రత్న కవితా దత్త తామరి - చుచో కవి
శ్రీమాన్ విక్రమాల శేషాచార్యులు

తామరి ప్రవీణ-విద్వాన్-కవి
మాన్ కొమాంసూరు రామానుజాచార్యులు

ప్రశంసలు

మీ శ్రీ రామాయణ కీర్తి కౌముది
పరచిన ప్రశంసలకు ముగిసిన
వకలా ముఖ మేదినిం నీతాం
మీరు రామాయణ కీర్తి కౌముది

— నల్లాన్ చక్రవర్తుల వృద్ధమానాద్యులు

శ్రీ రామాయణ కీర్తి కౌముది ఈ శ్రీ హనుమంతుని
ప్రారంభ ప్రతిపాదకం - వక కొద్దిగా ప్రధానం - వి
ద్యా రాజుని చిహ్నం కారణము - చివర కొద్దిగా విస్తరించు
శ్రీ రామాయణ కీర్తి కౌముది మొత్తం చిత్ర చిత్ర ప్రకారం

— కొమండూరు రామాయణాద్యులు

శ్రీ రామాయణ కీర్తి కౌముది మన శ్రీశైవ్యమత ప్రధాన
మూలమున పెరియంది, ఈ శ్రీ విజయమున ప్రతిపాదించి, అ
శ్రీ రాజుని చిహ్నం కారణము - చివర కొద్దిగా విస్తరించు
దాని స్థానిక వర్ణన ప్రతిపాదించి చిత్ర చిత్ర ప్రకారము.

— వంగవోలు అచ్యుతమూర్తి

౧) వివాహము
 ౨) మరణము

నివేదనము

శ్రీ లైన్ల పాఠశాలము సంస్కారము పండును. ప్రవిషయము
 మును అచారముగ నున్నది. ఇతర భాష లందును కీర్తి కావ
 నును అట్టి పాఠశాలము పండుని విశేషములను సులభ ముచుచు
 ను తెలుగు భాషలో తెలుసుచు, అంద్ర మహా జనులు అట్టి
 పాఠశాలము గావించునట్టి పని మా అంతులలో శ్రీ రామూ
 జ కీర్తి కాముని' ఆవిర్భవించినది అయ్యుంది - మను సాగు భాగ
 లలో - మను సాగు కీర్తిగా తెలుసు గలదు ఇట్లు పోయితే భా
 గ్యులలో నును ఈ కాముని - శ్రీ లైన్ల పాఠశాల పర్యవేక్షకులుగా
 పోయి, అంద్ర మహా జనులకు ప్రత్యేకమున సంభాషించుము
 గలదు.

శ్రీ రామూని కీర్తి కాముని - మొదటి భాగము - తిరుమల
 పురిలో దేవస్థానముల వద్దమును, మా పర్యవేక్షకులతో - 'ప్రతి
 కీర్తి కా' కీర్తిగా తెలుసునది, ఆ కీర్తి పాఠశాల కీర్తిమూలలో
 తిరుమల పురిలో నున్నది అయ్యుంది - మొదటి భాగము, పాఠశాల
 మును - పాఠశాల ను పాఠశాల మహాళాయు తెలుసుకు సంస్కృతి
 పురిలో నున్నది, మే మొకప్పుడు పండుకుచున్నాము

ఇప్పు డిది విధియు ఈ రెండవ భాగము - మొదటి భాగము లై న గది
 పాఠశాలలో పండుకుచున్నది ఇటు విశేష రచనలు పొందు చుండును
 పని కాపును ఇదియు - పాఠశాల పాఠశాల పాఠశాలకు నున్నది,
 పాఠశాల పాఠశాల గలదుచు సంభాషించుము

ఈ గ్రంథ ముగించునపుడు నమరొక సభాపతి ముందుచు
 పండు తిరుమల దేవస్థానముల పాఠశాలకు పాఠశాలము

- ప్రకాశము

విష్వయోను క్రమణి

౧. శ్రీ కేంకశక్త్యర స్తవ రాజము 1-16

తాత్పర్య వాచనములై వరదావాద్యలు

౨ భాగవత మత ప్రభవము 17-36

శ్రీమాన్ ని కం గో శ్రీరామ్యకారావాద్యలు

భగవంతుని - భాగములు

భాగవత లక్షణము

భగవత్ స్తుతి విహీనుల లక్షణము

మరి భాగము

పాంచరాత్ర మత ప్రభావ భాగవత మతము

భాగవత మత ప్రభావము

భాగవతిని - భక్తి పాఠములు

భాగవతుని ప్రభావము

3. శ్రీమాన్ పాదపములు - ప్రభుత్వి వర్ణనము 38-59

శ్రీమాన్ వెలమవెళ్ళ తంగారావాద్యలు

వైకుంఠ భక్తిప్రయోగము

కర్మ యోగము

జ్ఞాన యోగము

భక్తి యోగము

ప్రభుత్వి యోగము

ప్రభుత్వి - అర్చనాపాదము

౪. పద్మిన్య కావ్యాలు - పాఠాంతర చిత్త ప్రబంధము 70-97

శ్రీమాన్ భవభూతరం వరదావాద్యలు

ప్రభావము

అర్చనలు - పరమార్థము

అశ్వమేధ పైశ్చ్యము
అశ్వమేధ రహిత వ్యాసంగము

4. అశ్వమేధ భక్తి సిద్ధాంత ప్రాకృత్యము

98-120

డాక్టర్ బి. బి. గోపాల కృష్ణ నాయుడు

అశ్వమేధ కర్తృ పరిణామము
శ్రీ విష్ణుమేధ విధానక నియమాలు
అశ్వమేధ కర్తృ సిద్ధాంతము
అశ్వమేధ - కర్తృ కావ్యము
అశ్వమేధ ప్రమాణములు
విగ్రహము

5. శ్రీ విష్ణు చిత్తము కవిత్వా పైశ్చ్యము

121-150

డాక్టర్ పుట్టచర్ల నారాయణాచార్యులు

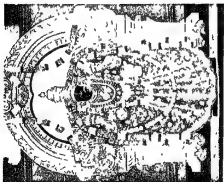
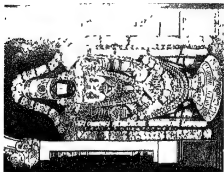
పరిచయము
విష్ణు చిత్తము పైశ్చ్యము
శ్రీకృష్ణ చిత్తము
అపరాధము
కాంక్షా చిత్తము
పాపము కేవల కర్మము
విశేషములు - విశేషములు
శ్రీం నమోస్తుతం
పెండ్ల పరిచయము
అగ్ర పరిచయము
అగ్ర పరిచయము
విశేషముల వ్యయ రహితములు
విశేష పరిచయము

మృగుజములు
 వదనాశము
 విశిష్ట బోధములు
 వాక్పర్య భావములు
 భాషా మౌందర్యము
 అలంకారములు
 శృంగారము
 ముక్తములు
 సర్వ విశేషములు
 పుణ్య భూమి
 భక్త్యా పీఠము
 ప్రేమ భక్తి
 యుగోదన్య భావములు
 గోవిందము - గోపములు
 గోపాల కృష్ణార్చనము
 వేదా గానము
 ఉపదేశములు - సంకీర్తనములు
 వేదా గాన మూర్తిర్యము - కవిత్వా గాన మూర్తిర్యము

శ్రీ వేంకటేశ్వర స్తవరాజము

మొదటి

పాద్యుని . కవి శ్రీమద్ద

డాక్టర్ వానమామలై వరదాచార్యులు

శ్రీగిరి శివశైల వర శృంగ రహస్యవత్ శక్తి కల్పనా
 నోకపా । సుస్మితాంధిత మనోన్మత్త ప్రపన్న స్థిరావలో నా
 గత సుహృత్తరాసు । యథా నిర్వర్తక భాగ్యయ పాస్త్ర ప్లవ । రి
 బ్యాకృతి । కామ బాంధిక నిలాంఘ్రి ఫల ప్రసవ । కేంకటేశ్వరా ।
 శ్రీ లక్ష్మీ దాచరావనోక్తల కళి । శ్రీవక్త చిహ్నంకరా ।
 నిలాంబోధి మనోన్మత్త గాత్ర విలస మ్మితేజః ప్రతేక్షితా ।
 బాలాత్మక ప్రతిభా సమాన వన నాపభ్యాంక నిర్వారణ ।
 త్రైలోక్యభాగ్యయ దాన భద్రక కర మ్మదా । కేంకటేశ్వరా ।
 శ్రీ కమలే మణి ప్రణయ చిత్త వజోదహ భృంగ । మూల వి
 స్ఫుర గమ ద్విముక్త కేత ప్రకృత ప్రవర్ణ వరాంగ । భక్తి బా
 చార నిమగ్న చిత్త నిజ భక్త వరేక్షణ దాకాక్షణ
 స్మరక సుంపరాంగ । కమలేయ కళాంగవ । కేంకటేశ్వరా ।
 శ్రీ వయితా మనోహర । విశిష్ట గతి నిమి బాహు నా వతి
 ర్చ్యక నివాసమూల విశ్రుల విశ్రుత దాకృత ప్రమాణ మ
 వామములున్ బతుకృతి శివ ప్రముఖాని భక్తిలోతి మా
 చావములే కేరణ్య మిది పల్కులు మున్నవి కేంకటేశ్వరా ।
 నీను కవయ్యలుగ గడుగు నీరము లొటవ కాదె గంగ గ్ర
 హ్యుది సుగంధ పరిమళ, గరభాశయ జావల దాల్చు, గల్పవ
 ధ్యేయమై, భగీరథ విశిష్ట తపః ఫల పారమై, ప్రణా
 మోహగంబునై, పగర ముక్తివమై మును కేంకటేశ్వరా ।

శ్రీ భువన మహాభవ ! యతేయత నిర్ణయించున నోదర !
 నేన పురాణ శాస్త్ర కృతి పీఠం శరణ విశామహాదులం
 చే దిని ఎందనేల ? బల మెల్లయుఁ ద్రావన నీదు పాప గం
 గోదగ మాతృ తల్లమును నోసరఁ జేయఁద వేంకటేశ్వరా !

పాప యుగంబు కల్ప తన మ్లవ పుష్ప పీఠంబు - స్వచ్ఛ గం
 గోదా పర్యరంజ కృత యోగి జనేక్షణ భృంగ నిమృతో
 ద్వాన కరంబు - నిత్య నిజ భక్త మహోగ్ర భవాధి కారక
 శ్రీవహ్నిత్ర యుగ్మ మనః క ల్యమమక భర వేంకటేశ్వరా !

మంచర యావ ! నీదు పద శోభల గ్రోలెడి కంటి పాప లిం
 వేంకటేశులు పెప్పిమను నెందును గాంచవు ! తల్లి ఉబ్బులన్
 విందులు గ్రోలు పాప లవి దీడు మిటన్నను నేడవకుండగా
 మండుత ! కావకాంధ్రుల వివ నొప్పదు నా మది వేంకటేశ్వరా !

దివి భుక్తులం బద ద్వయ మిలిం దగ నొల్పు త్రివిక్రమాకృతి !
 భవ ములాంధ్రుల యుగ్మమును బాఱుక కొల్పిడి భక్తకోటి, నై
 భవ యుర భుక్తి మత్తు లవ బానితలానంబలంబై యున్
 రవి శక్తి దివ్య దీధితుల కాలు కుండుని వేంకటేశ్వరా !

నవ పంథ్యాదుల శోభలు బడము క్రిందం ద్రోవు - నిష్పిన్నై
 రవ నీలాంబుజమల్ పదాల బడుయన్ రాజేయు - నక్షత్ర నై
 భవ పర్యవ్వము గోట మీలు నది మీ భాగ్యంధ్రులకీ కృప్తి దో
 మ మెమ్మొక్తి ఓడు నిష్పాధి వివ భూతల్ వేంకటాద్రి ప్రభా !

పారి శుచ్ఛ స్పృమ గుం యుగ్మ రమణీ యాకార తేజాద్వితీ
 నారీయించెన్ పారి మీ పెన్నెని మహాపారి ప్రభా పూరమున్
 ముబ్బులయన్ మురారీ ముంబుల నిజామోఘ క్రితులన్, చారు మ
 లుగ మునిగ విభావణ భవల నిష్కవ వేంకటాద్రి ప్రభా !

అరముపై న మంగళం నగ మృదుల సంఘీభ లంఘన లంఘనము
ను గతి మంగళం మృదులముగా వనియించు మధా తపమృదు వా
సర ముదీర్చి నిర్మలము కిరణాంబర వంబర చాతుర్యాల్లో
చు శర ముద్గరము లన శోభిలుచున్నవి వేంకటేశ్వరా !

పతి కావశేన మృదు శ్రీపత వేద లోనర్ప నేర్పమై
వరదీన్ బహుయుల నొత్తగ పంథులై మనోన్మత్తదీన్
నిలు త ర్నదీ పరమ పావన దివ్య కరానుకాంగుళిల్
నున మేఘ పంగతులఁ బర్యు తటి న్గతి వేంకటేశ్వరా !

మల నూర బ్రతులకుని బయి నొప్పెలలను సూరపుల్
గుహారంబులై మణియు శ్రీ లలనా వహారంబులున్ మృగ
స్థ మహిళా య తిం బయి విభూతులు పెంటి నీ హారంబు
వై మి వటుంచు ని భృషిని చాటుచు మంచెను వేంకటేశ్వరా !

దర్శకి కావశేన రుచిలోరు రటమృగ బ్రతులంఘనా
వ్వ పగంబులున్ లోగను ! య్కని చుక్క యనన్ పెరింగె ! ను
వ్వము దూర రంభ కను కాటెలకున్ నగిరా వలంచి యా
పవ్వి కిరమృత్త్రం వగయ నొప్పగ నిల్చెను వేంకటేశ్వరా !

హిమృ ట్కల వినిల నిరవ శరీరా ! కాన్య పృష్ఠోపరిన్
వామా మణి వంకమం దితి నభ స్థియం బ్రయాశించుచోన్
వర్ణాభరణా బహుర పదిభాంవ న్నిల రక్షాకృపిన్
వింతున్ మహిమయి ద్విగమం నినున్ శ్రీ వేంకటాద్రి ప్రభా !

మృగవా ! త్వదీయ కటి విశ్వ విహార సమిప్త భూత వ
ర్ణయ - శేవకోటి పరివేషిత రాజ వహాంత వింత ను
వర్ణ కరంబు - పోట వముద్వల వర్ణ మహాల కాంతి ప్రభా
వ మటుంచు స్వాంతమున జురక నేనుక వేంకటేశ్వరా !

హరి సీతార్థ మృదువరావధి గల్గి రావత్తు నాభి ప్రాసాద
తర సంజాత మహాపరాక్రమంబు సమస్తంబును చా న్నిర్వరంబు
భగవై వీర మరణపాప రతి వశ్యునిండునై కేయల మ
స్వర సామ ప్రసాది వృత్తి గాంధీక పరేశా ! శేరింబాద్రీ ప్రభా !

కామ్యుధ రత్న చంద్ర సుమితానతిమై, సంపద ప్రపూర్ణమై,
లమ్మల సీత హస్తాక్ష వినిర్మిత నిర్మల జాత పూర్ణమై
శ్రీ లక్ష్మణుని ముగ్ధి విసారి భవ భ్రమ వక్ష్యే, నా
విత్తతి వైశిష్ట్య యిది వీరను నిన్ రమ శేరింబాద్రీ !

అమలీక రామగీయక మహార్ణవమందున బుద్ధి, రత్న సం
రతులలు బట్టి, లక్ష్మీ కింబంటల సంజగ నుండు, వీర ని
గతి గొను నీ గళంబు వర కంబువుకే సరళంబు వర్ణన
ప్రసరతంబు శివమం బ్రహ్మ పాదము శేర్పడె శేరింబాద్రీ !

శ్రీమ ! వృథత్త మట్టుక సునీవర్త భవ వ్యవసారమింజ సం
దీపిత మంజులార్ధరము - నిమ్మల భాగ కమూనురాగ ని
శ్చేదము - శంక పంపులు విశిష్ట భువిస్మిత భుంజ మట్టుటా
శ్చేదక కాంతి నాగ్రహిణి లసిక గుణియల్ మునుముగ్ధ రమాధవా !

భామర ప్రభా యుగమ్ము సుమి బాణని దివ్య కేరావశమృగా
నాసేయన్ వరస్మరణము నాట్య కపాంగము ల య్యుశంగ బా
ణావన ముక్త తుంక మహార కృతార్థున ముగ్ధిగాంబున
ప్రాపములై జగ మ్మయన పర్యమలై ముని శేరింబాద్రీ !

నీ లగు పద్మరాగ హరి సీల హరి బృధి సీత రాక సత్
సీతా మహావల్లభ మణి గుంధితమై, పదియొక పర్వ శేరి
శాంత రత్న దీప్తి దవరాగు శీతము ప్రాశ్నా గాగ్ర న
ద్యాతి బయింపు భావ్యమని భాతి వెలుంగును శేరింబాద్రీ !

నిం నగు చెల్వపుం గొలది నీరస శోభల మోహంబు జేరెముల్
మండిత రత్న బద్మణ నమమృతి గ్రామ బహు భావి నీ
తేజలు గాయ, కర్ణి ధృత హార మహార దువి ప్రపూర న
య్యుంజల యుగ్మ మర్యమ విధు ప్రభ లీనది వేంకటేశ్వరా !

నీల కిం విలాస ముఖ నీరస ! చందన మాల్గ లిందు శో
భా లలితోద్వల్లప్రక యుత ఫల మహా కృపా భస్మిలో
గా ల కళాంకురై యెగగఁ బల్కుదు మాట్యమఃకాహ ముంకుదుల్
జేలము లాదు శంకర రత మేళు చయిమ్ములు వేంకటేశ్వరా !

మానుగ వేష వీరమున మా కరి, భూ వతి చేరి కొల్వగా
భానువు లంటు మా న్నములు భాను మదేభ కళాభ శోభాన
గానలనన్ నవదీయ సువికాస విలాస సరావళారముల్
మానస సోదరమ్ము లగు మాల్గము లాపన వేంకటేశ్వరా !

భానువు లాహ్వ జేవరతు మంత శిరోరగ వివర్ణ శోభనన్
దోహదమై, విసీల మృదు దో ద్యుంజయన శంఖ శక్రముల్
మోహన శ్రీ కళాంగుసరిల ము గ్ధితు జానువు లంట ప్రేలు మీ
కాహు యుగమ్మువల వమరుఁ బగ్మ గదాదులు వేంకటేశ్వరా !

సుమదిర వృ క్షోజముల మాత శరణ ప్రసవించు ముందు శ్రీ
హరి యగు శ్రీనివాసు ప్రణయోమృతి పూర్ణ మన స్సరోవరి
మృతర తరుగ జోలీల శాంభుగ మాంజన రాజ నాంబి నీ
వరి యలివేలు వింగుఁ గ న ని వర్షన మీ ముని వేంకటేశ్వరా !

తరమ వనమృదువ వరర ధృతి బాళిలి ద్విసమ్మి క
వృర ముని భానుజన్ వనతిగాఁ గొన ర్జునిచి మాంజన
సుర తర తిర్యగాళి వయఁ జూడెని ముంజెం లంకుబాటలోఁ
తిరుమల పండు నీ కొలువు దీర్చిని నా యిది వేంకటేశ్వరా !

తాడక దిన్న భుంగళ ముఖమంది నిగ్రహ వర్ణవర్ణమునన్
గావనమందెన్ జన్మ, భవ బంధము బాడె, మహాభువార్థి కీ
నాన బంధించె, భోగల యగు వారె గాధ నశించె, ముక్తికిన్
ప్రజోప బంధించె, నిన్ను కను దొన్నెడఁ బ్రాసెనక వేంకటేశ్వరా !

నిలువ శయింప భోగవర్ణము నొలంగు వేదమంబన్ పొంది, యా
జలనిధిలోన దాగిన రేఖవ మృగము బాధించి బట్టి చుంకి మీ
మిక్కిల భావ కిచ్చినా వలలె కల్పదు క్షానము నా కొనంగి, నం
పరణ మహాభక్తి నివరణ శక్తి నొనంగిన వేంకటేశ్వరా !

అమర జవావనార్థము మహామృతపాన మొనంగ వాల్మీలో
కిమిదను కాచు మింకిర నగమృదు మూపున చాల్చినాడ పి
ఱిమిరియు నాది కర్మ కుల గోత్ర భరమృ కరమృ నోర్చి న
న్నచురుని వేసి ప్రజోప బహు ! కిరుణమయ వేంకటేశ్వరా !

అది వరాహ మావమక సగ్ధిని ముద్ది కలంగునట్టి యు
మ్మేదిని ముప్పి చుంపమున నెగ్గిన యచ్చిన్ సుధ్ధరేంద్రునా
వే ! మురితాల్మలో ముదిరి గెలరియు వండునుచుంటి నన్ను నో
శ్రీకయితా ! నమస్కరణఁ జేయెన పాఠుక వేంకటేశ్వరా !

నరసింహాకృతితో హిరణ్య కళిపుడ వాళంబు గావించి, శ్రీ
వర ప్రహ్లాదుని తానీడ పడ నవ్వువైగ గణ్యాన్ వయో
పంకిన్ ప్రొదిరి, నానరీ ప్రకృతి క దృంగిన్ బ్రమ బ్రహ్మ వర్ష
చృరణాహ్లాదుని నన్ను ప్రజోప వడె శ్రీరా ! వేంకటాద్రి ప్రభా !

అల బలి చక్రవర్తి త్రిపదాపరి పీఠుఁ బ్రివిష్టవర్ణులన్
గొలిచి త్రివిక్రమాత్మిని నకుం గలిగె న వహాకృతిన్ కనా
లం ముదుగార ప్రొక్కిరిచి క వర్ణ మూపక మప్త గర్వమున్
బలిగ వ పి పడ ముప్పరి పావను చేయెన వేంకటేశ్వరా !

ప్ర కేల చాలించి యహార వివక్ష కుల క్రియముగా
 యొక్క-మారులు నీహిక స్వహారుల చెండి యి వ్యమిరి
 జాయింది మించితిది, త స్థితి నా నుతి వ్యామిలలి న
 ముం హుపు మాపు రిపు కట్టు-ము ప్రయవ వే వేంక రుక్కరా

వనమందు హావకి రవ్య-రణ మ్మొరరించి యేగ నా
 మి వంహరించి నరి బంధ విముక్తి కానర్చినా వహా
 రామ ! య స్వటాలె నర్య మెల్ది వశ్యుదియములుగ
 ఎవరంత నేల భవ బంధము కావపు వేంక రుక్కరా !

ఇది ముప్పగేమి కతి ప్రూరణః నరలు లాగుచేత దు
 ఎదు వ ణి త ప్ర యులు ప్రావతి కృష్ణ యదంచు వేద ను
 ా వక్షయ మ్మొనగి మానము గాదితి వట్టులే వరా
 భయారిరిక్త తమ మంజీకు నేయవ వేంక రుక్కరా !

దక్షపు వర్ష హామి వయి యో హ్వామి ! వగ న్నాథ ! యా
 ా ధర్మ విభములన్ నవవగా నూహించి భక్తాశిన్
 మున్మ నొవంగి, వర్ష నమరన్ నిర్మించి బాధాకృతిన్
 మ్మూను కాది యేదితిది తిండి ! వేంకటాచల ప్రభా !

రాశహేమి నాది హామిరహాధమి హామి బంధరన్
 య గలి- హామి వయి నై దిక్ ధర్మము వర్ధరించగా
 వంట నా వ్యాకంఠ విధుల వల్లె యధర్మ తంతమల్
 మెట్టు, నారి కెటు ఖంతమ వేలమో వేంక రుక్కరా !

మత్ర వుప్ప నా వాయము నై కొది హూత కేయగా
 మువర్ణ నిష్క- రిబం ప్రవివర్తి నవాలి గాది తా
 న్ని యులములు గావగె తెంచెతి యా ఎత రమో
 క్రిందు భార్య లితి క్షిప్తి మెల్దితి వేంక రుక్కరా !

భవ నిర్వృణున కొన్ని నాల్గు, యిది తల రామాయ భాగ్యయో
వన నిర్వృణున కొన్ని నాల్గు, వదలి ప్రాకృతియై గర్వాహారిత
భవ విద్యా కుల పుత్ర మిత్ర వరుధా గర్వాంధుని మిమ్ము నె
గమలం గానె యింట సద్భవ సుఖానుభూతి శేషమైతిహా !

జాల్మము సర్వము సమృత వహి కలికాకృతి నేగె, జన్మి కాం
చులముగ గొల్చి యావన వసంతమునకు నిభంపన మిత్రతా
మిలకల కేగె, వాల్మీకిము బోచ, నొక మీన మూత్ర పుష్ప ని
ర్వాల్మము కీరి ని స్థిలయ మో రమణ మృది వేంకటేశ్వరా !

కలికా నీ ఎరి చైవరిం తెవలము గానంగ రావందు భూ
వయం బుతిట వచ్చె గట్లకొని లేవం నాచగా నెల ? కి
ర్మల సర్వశక్తి కీర మీ యనతి ప్రతున భక్త లోకంబు ని
చరణామృత సర్వ పృథ్వి గురిమింపన్ వేంకటాద్రి ప్రభో !

కొమ్మలపై రమించు పెను కొలి మన మృతి చందలమృ, శో
హ మృతివట్టు వర్ణమన కొం కళేంద్రియ సంతతుల లులా
యమృత పల్వ లాభ విష నిల్చు సుఖమృత ముష్ట నేగె మా
ర్గమృత వత్స నివ్వగిది గవ్యము వేరువో వేంకటేశ్వరా !

భక్తగ మంబు శ్రద్ధము పోలి భూతము లొప్పు శక్తి వి
వర్ణములైన యిక్ష్మణు లునన్ నకలాత్మలు పెళ్ల కర్ణ పృ
స్థిమల మోత కాంక విరికృల మార వయోన ముందు క
ముష్టిక పార మోత యది బాధి గ్రహించును వేంకటేశ్వరా !

ఏ బో? ప్రజ్ఞా నా వదలి ద్వైము నిం కొక ప్రజ్ఞావంతు నే
చైవ వరింపు మీ వదలి లభ్యయె గుంతో వివేక దృష్టితో
లే నను నీవె నాకు వరదేయించి వదిలి వెయ్యు గాంచె న
లయమ నిచ్చి కోరి వరియింతు బయమ్మున వేంకటేశ్వరా !

లీల యశోద ప్రతాపపుత్రుల బలం నమి పోవన ప్రేమకుమార్ బ్రహ్మం
భావకు భక్తి బ్రహ్మవిద్యాదత్త, తాగినయ భావ రాగ తా
నాలకుమిన్ వసంత వయివాడత్త, త గర్భి నాథ పాహిసీ
లీలలు గావ జోలను లే తెలు పెచ్చెదొ వేళలేశ్వరా ।

కృపణులకు ప్రకార చిత్తుడు నిశ్చయ చిత్తుడు నువ్వు విశ్వుడును
కృపకు ప్రేయో బలాపుడ నెటు ఏ క్షిప్ర గాంతులు లంబు పెంచదే
యపుడె జమియ వత్స మిలివాదిక మాపులు పూర్వ తెట్టె న
కృపణు గం ప్రియ వర్షములు దృష్టి నొసంగనె వేంకటేశ్వరా ।

అటు గత తిత్తిగేయ యటల లకాండనుతుం బరిణామ లీలమై
లొకనుచు బయి వాలమును లొంగితిగా నలుపుర విశ్వేశ్వరన్
దనక పరార్థ నాకే మగు త క్షిప్ర కర్తయె లే వటుండు చే
లేని గత నర్వి నామ పర తత్త్వ మెఱుంగను వేంకటేశ్వరా ।

ఎలకకు వన్ని లంకమాల తండెడి కన్నులు వేడి కొర । కో
లీలకు గాని మాకుది, రిధి ప్రతిరమ్ముల నాట్య భంగిమర్,
పులి మనోజ్ఞ చర్య మిది పొందిక నంజమాలన విలేకమున్
గలిపి మమమృతాతి కిద కాంచరు నిన్ను వలంప రమ్మరా ।

ప్రకట మృగేంద్రనాథుల దళాంగ వరప్రియ హస్తలాభ కృత్
వల నుఖాలి మిచ్చు లిడి సంస్కృతి బాలయై న మానవ
మెల్లక విహంగమృగా భ్రమల నొంది వలం దగఁ జిక్కి యేడుపు ద
ర్శక మృగయావ ధీమతుడ, పాహి కృపార్జవ । వేంకటేశ్వరా ।

నిదు నిలాంబుడ కేహభాసు వికన న్నిలేక బ్రహ్మేశ్వరున్
వనమాలాధరు శంఖ చక్ర కీడు శ్రీవత్సాంకు నీలాంబుక
కుది మృగ్లోగరు మా మనోహరు కృపా పూర్ణావతారున్ నదా
నమలన్ మూషిక విద్విదన్ గవలకంగా నిమ్మ లేచుడిచా ।

[illegible]

శ్రీ ౩ : శ్రీహవా : నమోమహి లోక : పాప హరిణా :
 ప్రతిపదైతవా : వివర : భక్త చహరం : లోక పాపనా :
 ౪ : మ : ముద్రి : పుణ్యోత్తమ : మహానీల : వివ గంధవా :
 ౫ : శ్రీ ౪ : శ్రీ ౪ : లోకము నామ : మహానీలము : శ్రీ ౪ : శ్రీ ౪ : శ్రీ ౪ :

నీరం పట్టణం పశ్చిమ రహదారిపై పుట్టి పెరిగి 'యూజీ
సా' వని పుట్టి శిశువుల నానా మహా సముద్ర ప ద్వీపం న
యోగ్యము లొందినందు నని బుద్ధి వలనది వృద్ధి గేలం ని
శ్చయించి ప్రాత్ర వృద్ధి వివర మొంది పరిచయం చేసి ఉపదేశా !

ఏకాంతమున నేను నిలయుచియు! యెంతో నిశ్చయముగా
నిజమిది వచ్చును! నీవు లాగునది నా విశ్వాసులు మోసగా
నవారితో నాది! నేను ఇచ్చితిని నీకు నిష్కపము నాను యే
ప్రార్థన విరావ వచ్చితిని నీకు నేనకా! నిష్కపము!

పూరి యాత్రా కమల, హాక కోటి కుబ్జుల్, పూ బలిరంగమ్ములే
 దత్తు బారిండు మరణం బిరామ, యిది యాత్రాదండం నే, స్త్రీ, భ
 క్తి విశ్వాత్, కవచాంగం దిగిది నిష్కంతులై కుబ్జులే
 కు, బిరామ దియ నీ కృతామి కంయ యుండునీ లేకబూది. ౬౫

పక్షమున వాటాం బయటే తగ్గుదలను మోక్షమును దొరుకటం, శివ
సాధనము చేయ, శివ పరమం, సాక్షులు పక్షం లోకి
రగకుట చేసే భావంలు రంగ ప్రవేశ విధి ముందు లా ఆ
ముగ అవసరమేమిట, వాటిని మూలం చేసేది ఎవరే!

క్షీణ సంపాద ముఖము నెంచ నొక వేళు చ్ఛాయ, అన్యంత నీ
వనమో ధ్రువ ఫటాంబుపూర, మిది ల్లొ వ్వల్ప సంకల్ప వైభా
భువ వహ్నిం బడ ప్రేల్చి నానందహారి దుర్గరూపాతిం ద్రెప్పె యో
వనమో వ్వచ్చుము, వాళ్ళకి వ్యుదయి, జేవా ! వేంకటాద్రి ప్రభో !

తావకి పాద వారి నుమో వావ్య విరోధులు కల్లి దండులున్
కావయిలా గనూ క్రములు భ్రాతలు బంధువులేని తాన్వారే
నూ వె యటం చనన్ భరతి నూరి - మరారి నుమానుజున్ - బలి
వ్నావిధి లున్ - విభేషణుడు పోరె వదలెనుట వేంకటేశ్వరా !

భరతి లనాలి నేవ కవతార మటుల్ ప్రవమంబు పోల్చుఁ బా
బదుల వ్వలాభ సిద్ధికి నవర్కల జేల్చు ద్విధియుఁ దమిలన్
జెరిచి లగున్ వృత్తియుఁదోరు తెంకు వసూయగుఁడై మిరీయుఁడే
బదులను నొంది నే జెడచి వంచయిచిన్ పోరి ! జేంకటేశ్వరా !

ప్రభాంతాపాంగ విలాస హాస సుమయై, భామా రత వ్వల్ప పా
భ్యాంతాపర్య ఫలాన్వితం బయి, యులోచ్చాది వ్వయో చేతనూ
కాంతా మోహన దూర మోహవప లతా కాంతార విధ్యంబునన్
ప్రభాంతం తెంచె మనః స్వవంగ మెటు లప్పి ! వేంకటాద్రి ప్రభో !

నకల క్రియా కలాపముల పొక్కిచి నీ వని కొంత రండు లే
యొక తృణ మేనియుం గవల నోవడు కర్తృత్వ సిద్ధి గాక యం
చొకరు వదిలెడి పొక్కి వయి మొప్పెదొ కర్తవ్వా ! నీరు వాళ్ళియం
కి కవలనంద, నావగల విక్రమ మెటును వేంకటేశ్వరా !

క్షీరమ లోని నీర మెటు జేరి వనింతును నేని కావతా
కారమ లోన నుగ్ధములు గన్పడకుండగ వల్లు వెన్నెదై
కాకల మామకాత్మ వొగి వ ర్తిలందుడగ సిద్ధినిం దిటుల్
శ్రీ రమణా ! సమైక్య గతిఁ జేరి వనింతుము వేంకటేశ్వరా !

విను గవనన్న నా మనసు నిల్వదు - నా మది నిల్వనమ్మి నెవ
గనుట ను మర్చితిం బగును - కావున, పెండ్లి గాను విచ్చి జో
దన విక విచ్చి పోని దెటు లో నొక పెండ్లివాఁ డెలంగె ని
జనకర మి వృహేతంబుగా వెలయుటయు నేలఁ బేర్వరా !

ఇన్ను మరాత్తువీరి వగ నొనర్చుడి విహరి లోగ భాగ్య వి
నోన్నతి కావకన కరుణల్ల సీరింపె యటంచు వెంట నొ
యన్ని ! త్వవీయ త్వ త్కృప నడం బరికించిన వన్య హరికై
నిన్ను ప్రపించునట్టి యతి వృద్ధిగ నెంచు నేలఁ బేర్వరా !

నిను గని పారవశ్యమున విస్తరి మోక్ష సుఖానుభూతితో
నని యుపరామరణుగ నను ప్థితి నుండెడి యాత్మ యిట్లు లీ
తనువును నూచి కాను భవ కావము నొందిన యిట్లు నొచ్చుడిక
భవమును నూచి అగ్ని భరియించును భూతల నేలఁ బేర్వరా !

నా కావ్యతయ మాన్యు మేభుమహి ? యన్నా ! నాకు కష్టోయికో
శీతా నీల కలా ప్రకాశ మిటు న చ్చిద్రక్కి దీపముతో ?
చేలోహిత మునంగు దైవ ప్రకృతి శ్రీ శృంగార నైయు వి
స్మితా గురవనిచ్చా భూచమహి ? దీ పిక నేలఁబడి ప్రభో !

లల పవన ద్విదేవ సువిలాస మదిన్ పూవయ్య భావనలో
బలకంగఁ బూర్ణ శక్తి గల వాక్కును నాత్మ ప్రయోజనాలి నిం
బొలయంగఁ నూర్చ నింద్రియ సముత్పత్తి విద్విజుడే నే మిదిన్
వలచు నడించు నర్చన మొనర్చును శ్రీనర ! నేలఁ బేర్వరా !

త్రువఁగ కరోర లోహమును యావరణేపిడికట్లు కా నింక
తనఁగ మనుష్య దేహమును తప్పక నాశము కొందనేయు నీ
మంత్రులు వచ్చు నీ కను సుఖాల్ప శృంగార న హర్షిఁ జేర్చి న
వైచ్చును తనం త్రోవలకు నేగంగ నీయకు నేలఁ బేర్వరా !

అనుకర వస్తులై వముల నేమిట చేసిన బాధ చేయరా ?
వికల్పపు బంధము క్రి న్నిది విస్తరింపజేసము వివ యించు నే
మొక్కదాని నే, నియతములగునది వివసించి ముగ్ధులక
జక్కిన కొమ్మలం దగునదాన ఫల మొంది నెంతిచ్చెదరా !

అనుకర రాని లోభి భవ మిట్లులు క్షాన భవము గల్గియెన్
జక్కిది సుప్రకాశరణ సాధనకై వినియోగ పట్టుటన్
తెచ్చును వచ్చునే ప్రపంచ నేర్పఁగొక, తలకే నిలించు పూర్వ
మనుష్యులు చారిత్రము నితి ముగ్ధ సుఖించును నేంతిచ్చెదరా !

గోవిందా ! హరి ! వర్ణకామల దొరా ! కోటకంఠ సంకాత ! ఓ
గోవిందా ! హరి ! విశ్వ మానవ మొక్కలకే కొంతిచ్చెదరా ! ఓ
గోవిందా ! హరి ! యెటు కొండల దొరా ! కోటకంఠ సంకమములో
మా విందా హరి ! శ్రీనివాస ! యలమే ల్లంగళ ! శేషాద్రిహి !

హృది ! కృపిత వర్ణవము వల్లుటకై ప్రపంచములది వి
శ్రావము లేక, యాలయపు ప్రాంగణ వీధుల లే అవస్థ నో
కాదునదాత ! మా కనులు కామెన కానరాన మా
హృదుల చుట్ట యించు నిను నో కరుగన్ మతి నేయు నేంతిచ్చెదరా !

మేదిని తెల్ల నేలలకు వీరుపు పూసపు వీర యాట నే
నీమి బలము కామకొని నీ చితిక లయ కామరక మిదో
నామని ముద్దిగిన్ బిలువ మార్కెగ నెంతెక, నీమి వాసులై
కా వనలోక, నుంల యుండింప విహించి నీ నేంకరిచ్చెదరా !

రవ్వయి నేమి నా యెడన గావలయున్న యిట్టి కాథమారే
మిచ్చెపు భక్తి మీ మను బుద్ధిల నేయక మందె వర్ణమున్
నెవ్వగ నే నెరింగితిని నీవు వచించెగ నేల యు చిలువ
కచ్చెయ నున్న యెల్ల మనన పృథ్వి వింపము నేంతిచ్చెదరా !

ఉదయమునగ్గ గుహామణిత మర్వి ప్రదావ? సూర్య వృష్టలన్
గౌరవనీ కర్మ పీఠతమ నూర్జునఁ జేయఁగఁ జూచి యట్లులే
నవమల శీత వృష్టలలు యెర కళాక్షులఁ గాంచి నిర్మలన్
బొవవఁగఁజేసి నీ ప్రజలఁ బ్రోచుచు నుండెను వేంకటేశ్వరా !

మదికి యశాశ్వుక మృతి ప్రమాద కరంబులు నిర్మదియమ్ములన్
మన మతి యంచలంబు, మతి మాన్య వివేఽ విహీన, మట్లు చే
రకమె యనాది కర్మ నమంతాయ నిబద్ధులు పోవుట ! నీ విదా
యనితం సాధ్య మీ పవ జనాపన కార్యము వేంకటేశ్వరా !

భర నొక బిల్వ మేగిన సుధా రస పాన నిశుత్ర ఉత్తురా
నరవిజ గర్భ శక్ర త్రిభుజ ప్రభృతుల్ నెయ్యెత్తుగూని, నీ
చరణ మోటుపొమ్మతి రసాయన మక్తు లనన్య చిత్తుల
వ్వరమ పవలంబం దెప్పును భక్తవతి ముందు వేంకటేశ్వరా !

'యవ్య కర మూర్త్య' యది, 'యవ్య సుహృ త కర' మంచు శ్రు
త్యాన్నియెనన్ పదించిన విజా నరంబు ౬ వన్నియన్ వృధా
హవ్యము లాన ? వృద్ధి భవ పంగమె మై ముని, దాననే శిలా
దావ్యము వేంకటేశుడు ముదాపహ మాఁ గడ వేంకటేశ్వరా !

నే నిను గాంచినంతటన, నీవు ననుం గృప జూచినంతనే
నేను తృప్తయి నేత్రముల నిర్మితి, నీవును నాను నేత్రము
కానఁగైతి నీ యతుల కాదుకీ కామృత మూని ముక్తులొ
నే నను మాత్ర లే జగుడు నీన నమస్తము వేంకటేశ్వరా !

భవముల పెట్టి పస్తు నముదాయముయొ గౌరవన్య, ప్రేమ సా
భవమున నుండకీ ప్రణయ భాగిని నేలఁగవచ్చు గో భుజేం
భవముల యొక్క పహ్ని మదిఁ దవ్వగ వచ్చునుగాని భక్తి, బం
భవమునుఁ దెక్కి నీవు పనుభన్ పత మొందవచ్చ వేంకటేశ్వరా !

ని భవదీయం కర్మిష్టమను బద్ధ్యములై రహియుంచు యాత్మలున్
మలగునె సంస్కరిన్ మునుతి మేళన, తిర్తి భవాన్తి ముక్తునీ /
నిలి యుండు బట్టి పెన్ను చదివేల ప్రయత్నిము లాచరించివన్
నియునె ముక్తిగనీ మునిగి కన్నదికుండగ వేంకటేశ్వరా !

ఏరె తర తిర్క్కగాదులు వసుంధరకై నిను జూడ పెంచి యో
గతి ! నిజ సత్త జన్మ సముపార్జిత పుణ్యము లేరి రాశి జా
నా ? నరులు భలాస్థితిగ శ్రీచితి ! నిన్ దులఱిపాది, కవిత్వేన్
మలయు ఎ నివాసముగ కీర్తి వహించెనా ? వేంకటేశ్వరా !

మన గది నేను నా తృప్తిత సేత కలముల హృద్ధి చేకొను
కౌతల భాగ్యక నీరహన నుంచి వదిలించి మి జాత్యనే నను
ప్రణ మునరించినాడె, పెడఁబాయుగ న్నాయము ? మార జైతి ఏ
మును గుండె ఏడి చనఁగల్గుదు పెట్టులు / వేంకటేశ్వరా !

కర్మ పితామహా వ్యయక పంకరేణ వ్రియమా రసాయన
మృత్వి మథా రసాభ మయి యుగ్గ వరామయ జన్మ మృత్యు మ
కర్మ ముదంచు భేషజము గవ్యయు తెచ్చుము లేక పియైనై
సర్వస్థితి నూర్చు నావధము నీ కుభ నామమి వేంకటేశ్వరా !

కలువల చిన్నబుచ్చు మెలుగు కను వమ్ములు జూడ వేలనా ?
జలజములన్ పానీంచు ముఖ చల్లదులి పాశ్చర్య జల్య-వేల ? యా
నెలఁతలఁ జెన్ని మాకి మన నీ కడ తిథ్యము నీయ వేల ? నా
తలఁపుల నెట్లు నీ చరణ భారణ నీయనె వేంకటేశ్వరా !

పాప కలాప సంపరణ కంటి ముఖమ్ముక బట్టి వచ్చి, పు
ణ్యాపగలాది కేసి, విమలాంజులన్ వగ ఏడి, కాంతి సం
దీపిత హూన్య సంగతి రతిన్ రవి గాంచి పానీంచు నేమ్మనై
పాపము పుణ్యమున్ గడిసి భక్తి పెరించె : వేంకటేశ్వరా !

సోమవారం విశేషమును సోల్పబడిన భయోహిన్యుల
యొకవలెను సోదరీని సంవిత్ పై కర్మము నీడనె, ౩౦
నీటికి ఎక్కువ వంతలు నీ కుది ధక్తి కొరతగా, నా
ప్రాపుత్ర నివయె దెవును హలూ గెలిచె మేంకి రేక్కరా

నిత్యము కావశ్యక పద నిరసన వాగ్య ము సాధ్య మందు శి
భక్తుః భావమితో యతిభి శ్చైవిజ్ఞం భృష్యం భృగ్వీ భృత్త త
ద్భృత్తయల ప్రశీసి నంతివు భృత్తయల ది గే జన్మ యాలమున్ భల
మృత్తయరాగ భృత్త విలపాంతమలం దిదు కేరికి లెక్కరా ।

అరయ ప. ద్వితీయక మయమైత కేరమ నే కులయిన వ
 దార సుతా ప్త మ్మిలై మమళా పళి ప్పము వాని యాచు సం
 సారము సార యుక్తి యది కాన్విత ముంచు వలెనని, ప్పతా
 కార మునది ధ్వాన పరిపాక మునెనని వేరింగి కేరెల్లా.

ನಿ ಕವನಾಲ್ಪರೀತಿ ನಿರೂಪ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಪುಸ್ತಕವೊ ಕಾಕ ತೆರೆಯಾ
ವ್ಯಾಕರಣಾದಿ ಕಾಂಕ್ಷೆಯು ಬಹುಮುಖವೆ? ಸುಯಮ ಪ್ರೌಢಾ ರುಮಕ
ತೆಕೆಯು ನಿಜ ನಿಯತಕ ಫಲಿತವಿದು. ನ ಮೂಲೆ ಪಾಪಿ ರುಪಾ
ಮ್ಯಾಸುಬಲೋ ನ ಪಾಠಕಮು ಬಹುಮುಖವು. ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲವಾ?

అలోపాధ్యక్షుల తమోంధకార ముదగన, సోపాన భక్తులకై
 వీరాలభాగిని పొంగి పోడనకా శ్రీగోమేల్మొనక, ధ్వాన కా
 పారావాస ప్రభుత్వ శేత సుమన సౌగంధికామోక్షమై
 శ్రీ రామాయణ కీర్తి కాముని రహించెన వెంటబడి చిత్రా !

ని భవదీయం కర్మిష్టమను లక్ష్యములై రహియుంచు యాత్మలున్
మలగునె సంస్కరిన్ మునుతి మేళన, తిర్తి భవాన్తి ముక్తునీ /
నిలి యులు బట్టి పెన్ను చదివేల ప్రయత్నిము లాచరించున్
నియునె ముక్తిగనీ మునిగి కన్నదికుండగ వేంకటేశ్వరా !

ఏరె తర తిర్క్కగాదులు వసుంధరకై నిను జూడ పెంచి యో
గాలి ! నిజ సత్త జన్మ సముపార్జిత పుణ్యము లేరి రాశి జా
నా ? నరులు భలాస్థితిగ శ్రీచితి ' నిన్ దులయించి, కవిత్వేన్
మలయు ఎ నివాసముగ కీర్తి వహించెనా ? వేంకటేశ్వరా !

మన గది నేను నా తృప్తిత సేత కలముల హృద్ధి చేకము
కొనరగ భాగ్యక నీరమన నుంచి వరించి మి జాత్యనే నను
ప్రణ మునరించినాడె, నడఁకాయెనగ న్నాయము ? మార జైతి ఏ
మును గుండె ఏడి చనగల్గుదు పెట్టులు / వేంకటేశ్వరా !

కర్మ పితామహా వ్యయక పంకరేణ వ్రయమా రసాయన
మృత్వి మథా రసాభ మయి యుగ్గ వరామయ జన్మ మృత్యు మ
కర్మ ముదంచు భేషజము గవ్యయు తెచ్చుము లేక పియైనై
సర్వస్థితి నూర్చు నావధము నీ కుభ నామమి వేంకటేశ్వరా !

కలువల చిన్నబుచ్చు మెలుగు కను వమ్ములు జూడ వేలనా ?
జలజములన్ పానీంచు ముఖ చల్లదులి జాన్మభ జన్మ-వేల ? యా
నెలుకలఁ జెన్ని మాకి మన నీ కడ తిథ్యము నీయ వేల ? నా
కలుపుల నెట్లు నీ చరణ భారణ నీయనె వేంకటేశ్వరా !

పాప కలాప సంపరణ చండి ముఖమ్ముక బట్టి వచ్చి, పు
ణ్యాపగలాది కేసి, విమలాంగులెన్ వగ ఏడి, కాంతి సం
దీపిత హూవ్య సంగతి రతిన్ రవి గాంచి పానీంచు నేమ్మనై
పాపము పుణ్యమున్ గడిసి భక్తి పెరించె : వేంకటేశ్వరా !

కానగా - మమ్మలై క్షేపర్క పంకమ్మలూ, నీల యోతాథానభూమియన
 వర్తలవ్వుయను నగు వామదేవునకు - 'భగవాన్' అను శబ్దము
 వాచ్యము. భగవతులు కలవాడు భగవానుడు భ, గ, వ, అ
 అక్షరములకు అర్థ పర్యంతము క్షేత్రి భగవంతునియందు ముఖ
 వుత్తిచే అర్థ భోధక మగు ఈ శబ్దము - పరావర భావ సంపద,
 లగు మహాత్ముల యొక గూఢ ఉపచారి గృహిగ ప్రయోగింపఁబడు
 చున్నది భగవానుఁ డితఁగా - భావ క్షేత్రియ విశ్వకర్మ పీఠ
 శేషమ్మ లను ఆదు గుణములు కలిగి హేయ గుణములు లేనివాడూ
 అట్టి నిధిల హేయ ప్రత్యుపేకుడు - గణక్షోభాగ్ర గుణ విశిష్టుఁడ
 నగు పరమాత్మయందు భక్తి గలవాడు భాగవతులు

'యద్యా, భగవతా ప్రోక్షం భాగవతం' అర్చ్య, త పృశం
 భాగవత ముహుః' అనగా - భగవంతునిచే ప్రతిపాదించఁబడ
 జ్ఞానము, శ్రీ పంచరాత్ర శాస్త్రాదిత భగవత్ కృపయాపారాధనా
 కము, తద్వైభవము భాగవత మతి మతి నిర్వచింపవచ్చు నని తాత
 ర్యము

'భగవతి భగ్నా భాగవతా, శేషం సుతం భాగవత మతేన్

6 నిర్మల్యం నయగన్య పీఠస్య యశః క్రియః
 శ్లోకై లాగ్నయో క్షేప శ్లోకం తగ్గ ఉత్తరయో
 వసిం తిర్య తాతాది తా తత్త్వ క్షేపితాత్మని
 నిర్య తాతే వ శేషేది విలాసోద్ధ క్షోభవ్యయః
 ఏవ మేష యో శ్లోకై యో తగ్గ నిత
 వరమ ద్రిప్తా తాతత్త్వ వామదేవత్వ తాత్త్వగః
 తక్ర పూజ్య ముద్ధోగి వదితా వదితాత్మగః
 శ్లోకయం వోపదానం నవ్యుత పూజనాతగః
 శ్లోక క్షేప క్షేపకర్మ పీఠ శేషం వ్యక్తేషతః
 తగ్గ నిర్మల వాతాది వివా హయో నితాదితః "

... (విష్ణు పురాణము 3.6-74 శ్లో) సుందరము 18 శ్లో నివసతి

ని భవదీయం కర్మిష్టమను లక్ష్యములై రహియుంచు యాత్మలున్
మలగునె సంస్కరిన్ మునుతి మేళన, తిర్తి భవాన్తి ముక్తునీ /
నిలి యుండు బట్టి పెన్ను చదివేల ప్రయత్నిము లాచరించివన్
నియమ ముక్తిగనీ మునిగి కన్నదికుండగ వేంకటేశ్వరా !

ఏరె తర తిర్క్కగాదులు వమంధరకై నిను జూడ పెంచి యో
గతి ! నిమిత్త జన్మ ముపార్జిత పుణ్యము లేరి రాశి జా
నా ? నరులు భలాస్థితిగ శ్రీచితి ! నిన్ దులయించి, కవిత్వేన్
మలయు ఎ నివాసముగ కీర్తి వహించెనా ? వేంకటేశ్వరా !

మన గది నేను నా తృప్తిత సేత కలముల హృద్ధి చేకొను
కౌతల భాగవత సీరమన నుంచి వదిలించి మి జాత్యనే నను
ప్రణ మువరించినాడె, పెడఁబాయుగ న్నాయము ? మార జైతి ఏ
మును గుండె ఏడి చనఁగల్గుదు పెట్టులు / వేంకటేశ్వరా !

కర్మ పితామహా వ్యయం పంతులేన్ బ్రయమా రసాయన
మృత్తి మథా రసాభ మయి యుగ్గ వరామయ జన్మ మృత్యు మ
కర్మ ముదంచు భేషజము గవ్యయు తెచ్చుము లేక పియ్యై
వర్మతిఁ గూర్చు నావధము నీ కుభ నామమి వేంకటేశ్వరా !

కలువల చిన్నబుచ్చు మెలుగు కను వమ్ములు జూడ వేలనా ?
జలజములన్ పానీయ ముఖ చ్చెరువి వాక్కుభ జల్య-వేల ? యా
నెలఁతలఁ జెన్ని మాకి మన నీ కడ తిథ్యము నీయ వేల ? నా
తలఁపుల నెట్లు నీ చరణ భారణ నీయవె వేంకటేశ్వరా !

పాప కలఁగ సంపరణ కంటి ముఖమ్ముక బట్టి వచ్చి, పు
ణ్యాపగలాది వేసి, విమలాంగులెన్ వగ ఏడి, కాంతి సం
దీపిత హూవ్య పంగతి రతిన్ రవి గాంచి పానీయ నమ్ముచై
పాపము పుణ్యమున్ గడిసి భక్తి పెరించె : వేంకటేశ్వరా !

“వియం మతి రమత్సరః ప్రభావ
 త్పుని చుటో ఒతిం న త్త్వ మిద్రహితః
 ప్రీతి నాత పరవో ఒత్తమాన మాయో
 వనతి వద హృది తన్య వాచిరేవః ”

ఎవఁడు నిర్మలమైన మనస్సు గలిగి, మాత్స్యర్య రహితఁడై
 కాంక్షఁడై, మమిత్త పరిత గలవాఁడై, మత్స్యవర్తన గలిగి, పమస్త
 భూత విప్రసృజై, వియ హిత వాక్కులు గలిగి, అహంకారము
 మాయయు లేనివాఁడై యుండునో - వారియందు భగవంతుఁడ
 ఎల్లప్పుడును వసించుచుండును

“వనతి హృది వదాచే వ తస్మిన్
 తనతి పుటో జగతో ఒత్త హృదయః
 పీతి రత పతి రమ్య మాత్స్యనో ఒతః
 కవయతి రాచిత యైవ సాం నీతః ”

ఎవని హృదయవంశ నవారము దగు భగవంతుఁడు వసించ
 నుండునో, అతఁడు రమ్య మగు భూతల పుష్టమైన తియ్యి మామి
 గిన్న వలె హృదయ యాపుఁ దగును.

“యమ నియమ నిరూత కిల్బదాదా
 మమ దిన్ మయిత వత్త మానహామ్
 అవ నత మవ మాన మవహామ్
 ప్రజ్ఞ తు మానకరేణ మానహామ్ ”

యమ నియమాది అష్టాంగ యోగములవ్యాధా కల్మషములని
 తొలగించుకొనవలయును, నిరంతరము భగవంతునియందు
 అసంపదేయముగ వున్న గలవాఁడును, మన మాన మత్సరములని
 విరక్తి వదిలవాఁడును అగు సతము భాగవంతుఁడు.

ని భవదీయం కర్మిష్టమను లక్ష్యములై రహియుంచు యాత్మలున్
మలగునె సంస్కరిన్ మునుతి మేళన, తిర్తి భవాన్తి ముక్తునీ /
నిలి యుండు బట్టి పెన్ను చదివేల ప్రయత్నిము లాచరించివన్
నియమ ముక్తిగనీ మునిగి కన్నదికుండగ వేంకటేశ్వరా !

ఏరె తర తిర్క్కగాదులు వమంధరకై నిను జూడ పెంచి యో
గతి ! నిమిత్త జన్మ ముపార్జిత పుణ్యము లేరి రాశి జా
నా ? నరులు భలాస్థితిగ శ్రీచితి ! నివ్ దులయివాని, కవిత్వయే
మలయు ఎ నివాసముగ కీర్తి వహించెనా ? వేంకటేశ్వరా !

మన గది నేను నా తృప్తిత సేత కలముల హృద్ది చేకము
కొనరగ భాగవత వీరమన నుంచి వదిలించి మి జాత్యనే నను
ప్రణ మునరించినాడె, పెడఁబాయునగ న్నాయము ? మార జైతి ఏ
మును గుండె ఏడి చనఁగల్గుదు పెట్టులు / వేంకటేశ్వరా !

కర్మ పితామహా వ్యయం పంకరేణ వ్రీయమా రసాయన
మృత్వి మథా రసాభ మయి యుగ్గ వరామయ జన్మ మృత్యు మ
కర్మ ముదంతు భేషజము గవ్యయు తెచ్చుము లేక పీయనై
వర్షితిఁ గూర్చు నావధము నీ కుభ నామమి వేంకటేశ్వరా !

కలువల చిన్నబుచ్చు మెలుగు కను వమ్ములు జూడ వేలనా ?
జలజములన్ పానీయ ముఖ చ్చెరువి వాక్కుభ జల్య-వేల ? యా
నెలఁతలఁ జెన్ని మాకి మన నీ కడ తిథ్యము నీయ వేల ? నా
తలఁపుల నెట్లు నీ చరణ భారణ నీయనె వేంకటేశ్వరా !

పాప కలాప సంపరణ కంటి ముఖమ్ముక బట్టి వచ్చి, పు
ణ్యాపగలాది వేసి, విమలాంజులన్ వగ ఏడి, కాంతి సం
వీరిత కూర్చు పంగతి రతిన్ రవి గాంచి పానీయ నమ్మునై
పాపము పుణ్యమున్ గడిసి భక్తి పెరించె : వేంకటేశ్వరా !

భువనం పరమధనుః జాతీ పవిత్రమంతాదిపాద భువనం
 సంగమమహాత్మా కల్యణశ్రీమంది యోగ్య గణాంకం, "మహా
 రుక్మ పుత్రా గా వలంబువాణు, భృగవచారాధన శేయవాణు, రాక్షసు
 దేవదూతాడ అధమండు కామ్రస, అలిండు భగవత్ స్వగృహం కామ్ర

‘మమ సహృది జాతీ శత్రు
 మత కనయా క్తి మార్క క్తి కర్త
 కల మం దుమంతి దొంగ వృత్తిం
 క గాంధ్య చేతు కనే నా వాక్య ఉత్తమః”

దీక్షుల, గంధం, కలీ మేను, జానీ వానశ్రు, సేవకులు
 ముదలగు బ్రాహ్మణు భూకర్త నెలండు హింసించుముందు” - అట్టి
 తనకు లు భగవత్ స్వగృహం కామ్ర

ఉత్తమం తు శ్రీమత్తీ కర్త
 కర్త మహాత్మా కలీ గాంధ్య కర్త
 అమర కర్త రాగ అంధ కర్త
 ఉత్తమం మం దొంగ వానశ్రీ కర్త”

అమరకర్త అమరకర్త, దీక్షుల కర్తయం కావత్తీ గా
 నామ, విలంబించు బుధాత్మా కలీ గాంధ్య - ముక్తికర్త గా
 రాగ ‘పావకర్తయం మేను ముదలించువాడు, ప్రతి దిలంబు పావ కర్త
 నా లు గాంధ్యమంధు వాణు” - ‘వృద్ధుల అమరకర్త’ అను
 ‘వృద్ధులం పగవత్ స్వగృహం కామ్ర

మే కలీ గాంధ్య గాంధ్య కలీ గాంధ్య, భగవత్ స్వగృహం కామ్ర
 కామ్రం లుగమం. అమర భగవత్ గాంధ్య కలీ గాంధ్య నెలండు
 కల్యణ, భగవత్ స్వగృహం కామ్రకర్తయం దీక్షుల కలీ గాంధ్య
 కలీ గాంధ్య కలీ గాంధ్య కలీ గాంధ్య కలీ గాంధ్య కలీ గాంధ్య
 కలీ గాంధ్య కలీ గాంధ్య కలీ గాంధ్య కలీ గాంధ్య కలీ గాంధ్య

1. ఎప్పుడు ఎంతోమంది కలీ గాంధ్య కలీ గాంధ్య కలీ గాంధ్య కలీ గాంధ్య

అగమ స్తుత్యైవ బ్రహ్మ భాగవతేన మతేన భాగవత మతము ఇతి,
నత మత సమో - విచారితము

మత శబ్దార్థము

మత మనగా - భావము భావ మన, తత్త్వ త్రయ భావము,
అర్థ మంతక భావము అది ఇప్పుడు మన తత్త్వ త్రయ మనగా -

‘సోకా దోగ్యం ప్రతిపాదం క మతా
సద్వైతక ప్రేమార్థకం సేతి.’

అను తమరది. బ్రాహ్మణ్యములో ప్రతిపాదితము అగు దివ్య, వి
దీశ్వర తత్త్వములు ఆ తత్త్వములను శ్రోత్రం, అక్షరము, విష్ణుడు
నగు ఆచార్యుని మూలమున అభివలనముగా తెలుసుట అర్థ మంతక
మనగా - వ్యవహారము, మత వ్యవహారము, దీపాంత వ్యవహారము, భాగ
వైత వ్యవహారము, విదీశ వ్యవహారములు

‘ప్రావృత్త బ్రహ్మలో దాదా
ప్రాప్తి స్తు ప్రతిపాదనః
ప్రావృత్తయం సం ప్రాప్తి
మతా ప్రాప్తి రితి’

అను సకల వేద భావము ప్రామాణ్యమునకు భావము
అర్థ మంతక భావము ఇట్టి భావము మహా శుభ్రమగు మతమా
తత్త్వము ఇట్టి తత్త్వ త్రయ విధాంత నిష్ఠులు భావము భాగవత
మతము

‘అథవా - భాగవతా ప్రాప్తం భాగవతేన భాగవతం న తి
వృత్తం క భాగవత మతమ్ - తద్వైత వై భావమ్ భాగవత మత వై తి
నమో’ అనియు నిర్వచించవచ్చును.

పాంచరాల మతమే భాగవత మతము

శ్రీ పాంచరాల శాస్త్రము భగవత్ స్మృతి'లకము, శాగపి
ల్యాది మహర్షి - ప్రవాసశాస్త్రాది నేపత్రవర్ణియి, పర భాగనా
దిభ పాంచరాలా మృత్యా హాప మగు భగవత్ స్వరూప కంచిరి
వివరణమునకు ప్రస్తుతము, త దారాధనా హాప మగు కిర్యలను
రిధించువచ్చియె, పరమ విలక్షణముగ మహా శాంతిలహానమున ప్రకర
హమణవీనది ఇట్టి మత నిర్మాత మునుముప్రలకు మార్గ వర్మకులు
నారి నైభవములు అతి విలక్షణములు ఈ మతమే మన ప్రాచీన
మగు శరణోపాది హారి విలక్షణములే దీవ్య ప్రబంధములలో ప్రపం
వితమైనది నాథ, యామన, రామానుజ, వరవరాది ఆచార్య
వర్మలలో అనుష్ఠిత మగు ఈ మతమే లోకమునకు శారవ మైనది
హామనాచార్యుల 'జగద ప్రామాణ్యము', భగవత్ ప్రామాణ్యముల
శ్రీ శాస్త్రము నంది 'తిర్వర్ణ సంభవాధిపతిము', నేదాంత జేరి
లం 'పాంచ రాల రక్షి' మున్నగు గ్రంథములు - శ్రీ పాంచరాల
శాస్త్రమును ప్రతిపాదించుటచేత ఈ భాగవత మతమునే నే నోకృ
గిరియాచుచున్నది.

"ఇదం శత వహస్రాంతి భారతాక్షర విస్తారం
అదిత్య మతి సంలాభం దత్తే మృత మి వోర్మకమ్
నవనీతం యదా దత్తే ద్వివరాం ద్రాహ్మణో వర
అగణ్యం ద వేదేభ్యః ఓషధీభ్యో యదా మృతమి
ఇదం మహోపనిషదం వేదం వేద వమన్వికమ్
పాంశ్య యోగ కృతం నేప వంద్యభావకర్తవమ్
వేదాంతేషు యదా పాదం వంగృహ్యే తగవాన్ పారి
తత్తామరణమహా విద్యాన్ వంద్యేన యదా మృతమ్"

వల నేదాంత వేద్యుడగు భగవాన్ హామనేత్రుడు, పర
గ్రహ్య కర్మ హామ్యుడు, నిధిల హేయ ప్రకృతిక కల్యాణకర

సంత క్షానాసంచా ద్యుపరిమితి గుణోవాత సమ్యక్కుడును, సర్వ సంగ
ల్యుటం అగు స్వామి - వర్ణాశ్రమ భర్త్య వ్యవస్థలను చెంది యుండు
వట్టియు, వతం ర్విభ వృషమాథ్య నిష్ఠులై యుండువట్టియు భక్తులను
చూచి, అడిగితిలే మగు వయ గలవాడై, భగవత్ స్వరూప రూప
గుణ విభాతి భగవత్ చారాధన భగవత్ ప్రాప్తి ఫల యాధార్యావ
బోధు లగు ఋ గ్యూ వ్యామాది వి భ్యర్థ వాచ ముక్త హృదయు
లగు శేవములను బోధించియు, వాని యర్థ నిర్ణయమును తాను
రేవన, ఇతరు లెవ్వరును చేయఁజాల రని నిశ్చయించి, శేవములలో
ప్రతిపాదించఁబడిన యర్థమును సుబోధక మొనరించుటకై, శ్రీ హంస
రాత్ర తాత్ప్రమును బోధింపఁడు ప్రపాదించెను కనుకనే, ఈ తాత్ప్ర
మునకు - 'భగవత్ తాత్ప్రము' అను నేరు ప్రసిద్ధ మైనది.

భాగవత మత వైజ్ఞానికము

'భగవతి భక్తా భాగవతా' అను పుస్తకమున సీతమైన
'భాగవత' పదములో - 'భక్తా' అనునది - 'భక్తి' రేఖా మస్తీతి
'భక్తా' అను పుస్తకమున సీతమైనది భక్తి యనగా - పూర్వే
వ్యుపరాగో భక్తి' అను మూలమునఁ బట్టి, తన కంటెను విశిష్ట
ుగు మహనీయులపై గల భావ విశేషము తాత్రన, ఇదట - నిరస్త
రిధిల బోధుఁడును, అనంత కల్యాణ గుణ గల పరిపూర్ణుఁడును అగు
మరణహ్య విషయముగా నేర్పడు భావ విశేష మని చెప్ప నగును.
ఇట్టి భావ విశేషము - భక్తి తాత్ప్రములలో కొన్ని తాత్రల యందు
ఎదిమిది విధములుగను, మఱి కొన్ని తాత్రల యందు తొమ్మిది విధము
లుగను చెప్పుటైనది.

“మ ర్పుత్ర జన వాక్యంబు భానాయం సామయోగవమ్
మి క్కూతా శ్రవణే న క్తి: మి ర్థే కంఠ వర్ణనమ్

స్వయం మత్స్యకృపం చైవ మృత వేద్రాంగ విక్రియా
 మహామ మృతం విక్రం యవ్య మాం నోపవేషతి
 తక్తి రష్ట విరా హ్యాహి యుష్మిన్ మేర్చ్యేఽపి త ర్తతే
 త విక్రియో ముని శ్రేష్ఠః గ యతి పృ త పంచిత
 తస్మై రేయం తతో గ్రాహ్యం న త యాశ్శ్చ యతా హ్యహన్."*

అను ప్రమాణముచే, అట్లు విధ భక్తులు సూచితములు

"శ్రవణం కీర్తనం విష్ణోః పృథం హత సేవనమ్
 అర్చనం శంకరం నాన్యం నత్య మాత్మ వివేచనమ్."

అను ప్రమాణముచే, పద విధ భక్తులు సూచితములు. ఇట్టి
 భక్తి నిష్ఠులే భాగవతులు భాగవతుల భక్తవత్సలు శ్రురాణములలో
 బహు భంగులుగా వర్ణింపబడి యున్నది ఒక్కొక్క భక్తి మార్గమున
 ఒక్కొక్కరు పయనించి తరించినట్లు, ప్రాచీన భక్తీరాలు మనకు
 బోధింపచున్నది.

భాగవతులు - భక్తి మార్గములు

"శ్రీకృష్ణ శ్రవణే పరీక్షి తథా ద్వియాయామిః కీర్తనే
 ప్రహోద మృతతే త సంఘః తుజేంషీః స్వయా భావనే
 అత్రోర స్త్యజంతనే ఏవ పతి ర్వాప్యే త విశ్వే ఽర్జునః
 సేవ హ్యేక్య వివేచనే జరి రతా త్వర్వత్వ సంభావతే."

శ్రవణముచే	పరీక్షి శృణోరాజా
కీర్తనముచే	తుజే మహర్షి
పృథంముచే	ప్రహోదయత
పాద సేవనముచే	లక్ష్మీ జీవి
అర్చనముచే	మృధు శక్రవర్తి

వంశవసుచే అశ్రూరుడు
 దాన్యముచే మానుమంతుడు
 సఖ్యముచే అర్హుడు
 ఆర్య వివేచనముచే బలి చక్రవర్తి

కలిందిగల్గు, ఇందుబాటులమున స్పష్ట మగుచున్నది.

భా గ వ తు ల వై శిష్ట్యము

‘స భూతా జగత స్మృతాః విప్రీతాగతాః స్మృతాః
 తస్య వశేషే తే భూతా యోగ్యతా జగత్తే’

శ్లోకములైనను - భగవద్భక్తులు శ్లోకములు కాదు వారే
 : - భాగవతులుగా చెప్పబడుచున్నారు జనార్దనునియందు
 నివారలు ఏ వర్ణమునకుఁ జొందిన వారైనను, శ్లోకములుగనే
 పుణ్యమును

‘మత్పక్షం శ్రవణం వా సతి వింతాం నిర్వర్తియే నరాః
 వన్యకోటి శతే నాతి న తిహూయ వసుంధరే’

ఎట్టి నిశ్శుద్ధ జన్మములైనను, భగవద్భక్తులు గౌరవించఁ దగిన
 అట్టివానిని నిందించినచో ‘నేను పహించఁజాలను’ అని,
 స్వామి వక్తానించి యుండుటను బట్టి, భగవద్భక్తులగు
 పుల వైశిష్ట్యము ను స్పష్టము.

‘విష్ణు ప్రాప్తి యితి శి ధలముని గోరు వైష్ణవులు, శక్తియే
 మయముగ గలవాడుగాని శక్తిని పాధవముగా స్వీకరించు
 శ్రీహరికి తాను దానుఁ డను బుద్ధి చూపుచు, స్వామి నేవ
 మ, భగవత్పాద చక్ర ప్రవణుఁ డగుచు కాలమును, భగవ

“అమృతానాం జన్మదా మంత్రే జ్ఞానదాన్ మాం ప్రపద్యతే
వాసుదేవ స్వర్గ్య మితి వ మహాత్మా సునందనః”

అది భగవద్గీత వక్కాణించువల్లు, భాగవతుని భార్య ఏ మః
భోగ్యులు అన్నియు పాదు చేతులే

“ఉత్తమం గోర వరవిహర తిమ్మయి చిత్తికి యెం ఎల్లాం కణ్ణన్”

అది చివ్వు ప్రబంధ పాశ్వానుసారము - ప్రహ్లాద, లక్ష్మణ
భారతాదులలో పామ్యము గల ప్రవచన జన బాటసారుల మంటి పాదు
పుంగవులు భాగవతులు

“ప్రహ్లాద భారవ విభావ శుభవీర
వ్యాసాంబరీష నర కొకక రీష్య రాజ్యాన్
కుశాంగ రామ్య వశిష్ట విశిషానీన
పుత్య విమోహ వరహ తగవరావ్ వ్యూహి

అది అభియంత్రీకి యెంబలి భాగవతు లగు పరాశర - పారా
శక్ర్యాది మహానులు - పురాణ సూక్రాది ముఖమున నే నోళ్ళ
చాటిన .

“వక్త్రం వక్త్రం యే వక్త్ర ముద్యోగ్య తుల ముద్యోగే
వేద శాస్త్రో క్షరం వాస్తవ మైవం వేదవాక్యమి.”

అది శ్రుతి స్మృతి తితి పోన పురాణాదులు ప్రతిపాదించు
మతము భాగవతి మతము

“వ్యాకాణ్యుద్రిమా హ్యేతే హ్యతి క్తాంతిం నందనః
యే గృహే స్తేష హ్యయే పార తిర్థ విపత్తితాః
వర్తేషా వేద హిసానా ప్రాయశ్చిత్తం మరీచితిః
విపత్తితం గృహ ద్భక్త హిదోతక విపేదానమ్

క కి రుం బహు భక్తుల క బంగై శ్రుతిరాదిరి
పెను ముత ర్కరా పోడి కళ వానమన శ్రియోః "

అను పదనానసారము పెకల పాప ప్రాయశ్చిత్త భూత పాప
రీత్య ప్రపాపము గలవారు భాగవతులు భగవ వర్ణిస్తే వస్తు వైర్వ
స్థ్యము, భగవ త్ప్రార్థన కిరిసి, కర్మణా - మనసా వాచా పెకల
కల ప్రేమయూ కాములై, నకల వర్ణనా సంపన్నులై, తమకు చూచు
కారణముక్కయు - తమతో భాషించువారిగొంక్కయు - తమ పను
వరించువారియొక్కయు ఏ రీతిగ నై న తమతో సంబంధము గల వారి
నెల్ల తరింకఁజేయఁగల్గిం మహిమాన్వితులు భాగవతులు.

"అర్చయంతి పితరః ప్రభుత్వంతి పితామహః
నైష్ఠవో నః కురీ నాత భువన పీఠయాశ్చరీ "
"పత ర్భవన్యః యి నా యే వ నైష్ఠవ సంకలయః
తే నైవ తే ప్రయాశ్చిన్తి క ద్విష్టోః పరమం పరమ్
"య త్రాచీశర పండితో మహ తాగో మహాయతే
క కళ సంపదన్యంతి వ్యాపి ఉన్మిక్త కన్యకాః "

ఇత్యాది పదములచే, భాగవతుల మహిమ ప్రతిపాదించఁ
బడినది ఇట్టి చానికి ఈ మహిమ కలుగుటకు కారణము - వీరి
సీద్ధాంత ప్రాశస్త్యమే వారవ, వాఁపుష్క, పులస్త్య, కౌసగ, పరాశర,
పారాశర్య, ఇతి, వివిధాది మహర్షులు - భగవాన్వాదులు అహం
భంగులుగ క్రిమి వ్నారాయణ పరత్వమును నిరూపించుచు, చేతనులు
భగవ జ్యేష్ఠభాతు లయియు, శ్రీమద్వారాయణుఁడు శేషి యనియు,
అతః తపస్య లభ్యః పరియో, స్వస్థ్యాది పవనస్య ప్రచార యనియు
బోధించిన పరమ విలక్షణము - శ్రుతి ప్రతిపాద్యము - పెకల స్వస్థిరీతి
కను పురాణా మ్యుపబృంహితము నగు ఆర్థము నాశ్రయించుటచే,
భగవ ద్విష్ణురూప గుణ విభవైశ్వర్య భానులు - పరమ కామక్షులు
నగు పరాంతుక, పరకాల, భట్టవాగాది పద్మిష్ఠరాశ్విరుల. తమ

దివ్య ప్రబంధములందు పలు తావులలో ఈ యర్థమును ప్రతిపాదించుటచే, వారి యంపలి ప్రావణ్య మూలమున, పూర్వాచార్యులగు నాధ, యాముని, రామానుజ, వరదరాగులు తమ యాచరితముఖములను — గ్రంథముఖమునను ఈ యంశమును మనకు బోధించుటచేరినది, ఇట్టి పరమ విలక్షణముల శ్రీ సూక్తవేదము లరింగితముగల సాధనములని సంభావించి, ఆచార్య పరంపరాగత మగు ఆశ్చర్యముల నిల్ల వేళల సమంధించు పరమ ప్రామాణ్యములు - సాత్త్వికులు నగు వారి యుచస్థాన విశేషమే భాగవత మతము ఇట్టి భాగవత మిది నిర్భయము వర్ణనాతీతమై, సహృదయు లందఱిచేతను పలు విధములుగా పరిపరిపఱచుచున్నది

మోక్ష సాధనములు - ప్రవత్తి దర్శనము

కరోచరి - విద్యార్థ

అంధ్ర విద్యారణ - బ్రాహ్మ భాషణ

శ్రీమాన్ వెలమవెల్ల రంగాచార్యులు

★

పు రు షో ర్థ చ తు స్థ య ము

మోక్షపు లభింపించునది పురుషార్థములు అవి ధర్మార్థకామ
మోక్షములు నాలుగు వీనిలో మోక్షము పరమ పురుషార్థము
భృత్యుల బంధు మృత్యువులు, కరా వ్యాధులు మొదలైన బహు
క్షీణములతో నిండి యున్న యీ సంపాద చక్రమునుండి తప్పించుకొని
పరమ పదమున పర్యేత్యురని సాయుజ్యమును పొంది, తద్వివర్ణ
సంగళ విగ్రహమును నేమించుచు, ఆనందించుటయే మోక్షము
అదియే బ్రహ్మ ప్రాప్తి. దీనివలన కలుగు ఆనందమే బ్రహ్మనందము.
నాలుగు లనుభవించు లోకకానందము లన్నియు పాతికేయములు అవి
పశ్చిమములు. ఇది కాశ్యపము. ఈ బ్రహ్మనంద ప్రమాణ మెట్టిదో
సూచించుచు చేపము - పడి పయస్సు, మంచి ఆలోగ్యము, గొప్ప
చైతన్యము, న త్కంఠానందము, అట్లు లేని ఆధికారము మున్నైనది
లిగిన చక్రవర్తికి కలుగు ఆనందమును ఒక మానుషానందమునక
గల గట్టగా పెట్టుకొనవలె. అట్టి నూరు మానుషానందములు ఒక
మనుష్య గంధర్వానంద మగు ననుచు, క్రమముగా చేప గంధర్వా
నందము, పితృచేపకానందము, ఆకాశ చేపకానందము, కర్మదే
కానందము, చేపకానందము, ఇంద్రచేపకానందము, బృహస్ప

త్యాగవంతుడు, ప్రభావ త్యాగవంతుడు, హిరణ్యగర్భావంతుడును
 పోయి, ఇది పూర్వమంతయు ఉత్తర తీర్థము నుండి వెళ్లు అధిక
 ప్రమాణము కల వగు పని చెప్పి, అట్టి హిరణ్యగర్భావంతుడుకూడ
 అఖండ బ్రహ్మవంతుడులో అల్పబుద్ధుడైన మోక్ష యంత్రము మాత్రమే
 యగు పని తెల్పును ఇట్టి వర్ణోత్పన్నమైన బ్రహ్మవంతునియ
 బడయుటకు, క్షామ లగు తత్తులు తన తన వగులు యుక్తియే కదా !

మోక్ష పురుషార్థమును సాధించుటకు కర్మ యోగము, జ్ఞాన
 యోగము, శ్రీ క్తి యోగము అనునవి సార్థకములుగా సాధారణ
 కర్మలో నిర్దిష్టము లగుచున్నవి వీరి వర్ణనాసాది విశేషక వివిధ

కర్మ యోగము

వర్మ-ర్యాదుస్థానము ప్రతి వర్ణ కీర్తి అవశ్యకముగా కీర్తివర్ణ
 మొనరి, విధి విహితములైన కర్మలను శ్రద్ధతో అనుష్ఠింపవలసినదిగా
 శాస్త్ర ముక్తావించుచున్నది

“వివిధం పదు కర్మ వర్ణ కర్మలాటా హ్యవర్ణాః”

— (అగస్త్యే శ్లో 3 — 1)

“వన్నా ద్విధం ప్రమాణం శే శాస్త్రావర్ణ వ్యవస్థితౌ

జ్ఞానా కామవిరాజితం కర్మ కర్మ విహితం”

— (అగస్త్యే శ్లో 16 — 24)

ఈ ద్విధము ఉపదేశాదుస్థానములచేతను, ప్రతి వర్ణ
 విధానముసాది రూపమైన శాస్త్రముచేతను కర్తవ్య మేదియో
 అకర్తవ్య మేదియో తెలిసికొని, కర్తవ్యములైన నిత్య సైమిత్తి
 కర్మములను మానవ్రాదు శ్రోతాదులకు వరి చేరవలసిగన
 నిత్యతోను అచరింపవలయును. అట్టి కర్మ యోగి - మోక్షముగ
 పొందును.

మోక్ష సాధనములు - ప్రవత్తి దర్శనము

కరోచరి - విద్యార్థ

అంధ్ర విద్యారణ - బ్రాహ్మ భాషణ

శ్రీమాన్ వెలమవెల్ల రంగాచార్యులు

★

పురుషార్థ చతుష్టయము

మోక్షము లభింపించునది పురుషార్థములు అవి ధర్మార్థకామమోక్షములు నాలుగు వీనిలో మోక్షము పరమ పురుషార్థము ఇతరుల జన్మ మృత్యువులు, కరా వ్యాధులు మొదలైన బహుశ్రేణులుతో నిండి యున్న యీ సమస్త చక్రమునుండి తప్పించుకొని పరమ పదమున పర్యేచ్ఛెదలి సాయుజ్యమును పొంది, తద్వివర్ణముగక విగ్రహమును నేమించుచు, ఆనందించుటయే మోక్షము అదియే బ్రహ్మ ప్రాప్తి. దీనివలన కలుగు ఆనందమే బ్రహ్మచందము, పాణు లనుభవించు లోకానందము అన్నియు పాతికేయములు అవి శ్రవ్యములు, ఇది శాశ్వతము. ఈ బ్రహ్మచంద ప్రమాణ మెట్టిదో మూలించుచు చేవము - పడి పయస్సు, మంచి ఆలోగ్యము, గొప్ప ధైర్యశక్తియు, న త్యంతానందము, అట్లు లేని ఆధికారము మున్నెవరి లిగిన చక్రవర్తికి కలుగు ఆనందమును పిత మానుషానందమునకంటె గట్టిగా మెట్టుకొనవలె. అట్టి నూరు మానుషానందములు పడి మనుష్య గంధర్వానంద మగు ననుచు, క్రమముగా చేవ గంధర్వానందము, పితృచేవకానందము, ఆకాశ చేవకానందము, కర్మచేవకానందము, చేవకానందము, ఇంద్రచేవకానందము, బృహస్ప

“యజ్ఞాంతా కర్మకర్తాః సర్వత్ర తోకాః సయం కర్మ సంభవః
త కర్మం కర్మ కౌంతేయ! ముక్త కంఠ మృదువర ”

—(భగవద్గీత 3. 9)

భగవత్ కర్మణ బుద్ధితో నిర్మామముగా ఆచరించు సత్కర్మ మెల్లయు
యజ్ఞ మనబడును అట్టి యజ్ఞ నూనములైన 3 కర్మలు బంధి హేతు
ప్రలు కావు - ‘ అని సమాధానము ఫల త్పప్తితో కర్మల నాచరించ
వాని గీత - ‘ కృపణాః ఫల హేతవః’ అని దీనియందు చ్చిత్రించి
గర్హించినది ఫలాశేష వివేచి, ఎత్తర్యామహేనము చేయ
వారిని ప్రశంసించి, వారు మోక్ష ఫలమును భూతగోచరులైనది

“కర్మణం బుద్ధియశ్చైవ హి కంఠం కర్మకృత్ సమీక్షితః
అమృతం నిర్మలైశ్చ : పశం గర్వః కర్మమయమి ”

—(భగవద్గీత : 2. 31.)

జ్ఞాన యోగము

“న హి జ్ఞానేన కర్మకం సన్నిత మిహ విభక్తే
తన్ స్వయం యోగ సంపదః తాన్ తత్కరి నిందతి ”

—(భగవద్గీత : 4. 38)

జ్ఞానముతో పోటి కర్మ పాపములైన పాదనము చేత లేదు నిర్మా
కర్మయోగి కాల క్రమమున ఆ జ్ఞానమును తాను బడయును అని జ్ఞా
యోగ ముగ్ధుడెవడ బడినది

చేరవలన వస్తు రత్నము తెలియుతో - అని జ్ఞానము ‘తేరవ
ప్రవృత్తి, పరమాత్మ’ - అని తత్త్వముల వ్యత్యాస స్పృశావ క
జ్ఞానము తెప్పించు గల జ్ఞానాని స్వ తత్త్వము సుబోధ మగును త
నకు పరమ తత్త్వము పరమాత్మానుగ్రహ సంపాదనము ఆ క
జ్ఞానము చేరవారికి చేరవలెను అట్లే బుద్ధి, అబ్ధి, అబ్ధి, అబ్ధి, అబ్ధి

మోక్ష సాధనములు - ప్రవత్తి దర్శనము

కరోచరి - విద్యార్థ

అంధ్ర విద్యారణ - బ్రాహ్మ భాషణ

శ్రీమాన్ వెలమవెల్ల రంగాచార్యులు

★

పు రు షో ర్థ చ తు స్థ య ము

మోక్షపు లభింపించునది పురుషార్థములు అని భక్తార్థకామి
మోక్షములు నాలుగు విధిలో మోక్షము పరమ పురుషార్థము
భృత్యుల జన్మ మృత్యువులు, వరా వ్యాధులు మొదలైన బహు
క్షీణములతో నిండి యున్న యీ సంసార చక్రమునుండి తప్పించుకొని
వరమ పడమున పర్యేత్యురని సాయుజ్యమును పొంది, తద్వివర్త
నంగళ విగ్రహమును నేమించుచు, ఆనందించుటయే మోక్షము
అనియే బ్రహ్మ ప్రాప్తి, దీనివలన కలుగు ఆనందమే బ్రహ్మచందము,
పాణి అనుభవించు లోకానందము అన్నియు పాతికేయములు అని
వర్ణనములు, ఇది శాస్త్రము. ఈ బ్రహ్మచంద ప్రమాణ మెట్టిదో
సూచించుచు చేవము - వడి వయస్సు, మంచి ఆరోగ్యము, గొప్ప
వైద్యుల్యము, న త్యంతానము, అట్లు లేని ఆధికారము మున్నైనది
'లిగిన చక్రవర్తి కలుగు ఆనందమును ఒక మానుషానందమునక
గల గట్టగా పెట్టుకొనడో - అట్టి సూతి మానుషానందములు ఒక
మనుష్య గంధ ర్వానంద మగు ననుచు, క్రమముగా చేవ గంధర్వా
నందము, వీర్యచేవకానందము, ఆకాశ చేవకానందము, కర్మచే
కానందము, చేవకానందము, ఇంద్రచేవకానందము, బృహస్ప

ఈ భావ మదనది కేవలము ఆ యా కర్తవ్య స్వయాప నియంత్రణ
మరము లగు పేద నేదాంత జగత్త పురాణానుబంధ ప్రోత్సములైన
అధ్యాత్మిక వాక్యముల తాత్పర్యవహోదీ పర్యవశస్సమైతంత
మూలముననే చాలది అ వ్యాఖ్యానము ముగింపునైన యో
పాదమంత ప్రలోభమై, భగవదుపాసనా నూనముగ పరిణమించు
మహా దివ్య కావలెను ఈ విషయమును కల్పింపరులు పలువురు
వక్తాశ్రయిచి భగవత్ ప్రామాణిక భూష్య పాదము వివరించిన గూ
ర్వీది వాక్యములు - ఈ పరిణామము గమనింపదగి యున్నది -

"అహో వాక్పరీక్షాన దివ్య దేవ త్యావోపాపరాది క్షణ విషయం జ్ఞానం
దేవాం వాక్యే ర్విచిత్తమ్ "

"తస్మా దనది కర్మ బ్రహ్మ యాపాదమోచ్య ద్విభవత్ కర్మినీ
ర్విజ మత్త లగిత జ్ఞాన దేవ - "

—(శ్రీ రామాయణ)

భావము, ఉపాసన మొదలైన ఉపమలతో తెప్పలుచున్నది. ఈ
విషయాలలో ప్రతిపాదించబడిన భావము వట్టి వాక్పరీక్షాశ్రయకాదు
అట్టి శ్రావణమువలననే అధ్యాసము వేసింది, సంపాద బంధము విచ్ఛిన్న
మగును - అని తాత్పర్యము 'ఉత్తి లక్షణ భానా దేవ' అను
శ్రీ భాష్య సంక్తిని ప్రతిపాదించారు - 'ఉపాసనాత్మకా దేవ -
ఉపాసనా నూనమైన భావమువేలనే' అని వివరించిరి

అర్చన, జ్ఞానపు, అర్చన, శ్రావణ - అనుభావ లేన్న భవంత
రదియ, అట్టి పాదలో శ్రావణ ప్రక్రియ జరియు భగవద్గీత యిట్లు
ప్రకటించినది -

"తత స్త్విదా తంతే హం జాన్మ్యుత్పత్తిరే జన్మవ "

అహో తత్త్వం రుద్రీ జ్ఞాన ద తవత్త్వమ్ "

—(భగవద్గీత : 7 - 10)

మోక్ష సాధనములు - ప్రపత్తి దర్శనము

కవిచరిత్ర - విద్యానంద

అంధ్ర విద్యావర - బ్రాహ్మ భూషణ

శ్రీమాన్ వెలమచెర్ల రంగాచార్యులు

★

పురుషార్థ చతుష్టయము

మానవు లభిలషించుచున్న పురుషార్థములు అవి ధర్మార్థకామ మోక్షములు నాలుగు దీనిలో మోక్షము పరమ పురుషార్థము. పురుషు లెప్పుడు మృత్యువులు, జరా వ్యాధులు మొదలైన బాధలు క్షీణములతో నిండి యున్న యీ పంపార చక్రముయందు తప్పించుకొని ఎరమ పడముక పల్వేళ్వరుని పాయుజ్యమును పొంది, తద్దివ్య సంగళ విగ్రహమును సేవించుచు, ఆనందించుటయే మోక్షము అనియే బ్రహ్మ ప్రాప్తి. దీనివలన కలుగు ఆనందమే బ్రహ్మసంపదము. పాణి అనుభవించు లోకీకానందము అన్నియు పాతికేయములు అవి చక్రములు. ఇది శాశ్వతము. ఈ బ్రహ్మసంపద ప్రమాణ మెట్టిదో గూర్చించుచు దేవము - పతి పయస్సు, ఎలది ఆలోగ్యము, గొల్పు మైశ్వర్యము, సత్సంకాపము, అద్భుతేని అధికారము మున్నైనది లిగిన చక్రపత్రికలుగు ఆనందమును ఒక మానుషానందమునకు గొల గట్టగా పెట్టుకొనడో. అట్టి నూరు మానుషానందములు ఒక మనుష్య గంధర్వానంద మగు ననుచు, క్రమముగా దేవ గంధర్వానందము, పితృదేవతానందము, ఆశాప దేవతానందము, కర్మదేవతానందము, దేవతానందము, ఇంద్రదేవతానందము, బృహస్ప

శ్రీ రామాయణ కీర్తి కౌముది

మౌనముచేసినవాడే అధ్యాత్మిక విద్యా కమిష్టము
యెందులకే వగును.

“ఆ ద్విద్వి ప్రవేశిపాశేన పరి క్రమేన సేవయా
ఉపదేశ్యంతి తే జ్ఞానం జ్ఞానం వైశ్యవర్జితః”

—(భగవద్గీత 4.14)

వాక్యమునూడ, గురు శుశ్రూషాదుల ముఖముననే అత్యు
పాద విగు నది యుపదేశించుచున్నది

ప్రస్తావన లో గుర్తించవలసిన యొక విశేష మిది -

“అపేక్షాత్ దివ్యవిరా విష్టా ఇహ శ్రోతా మహాబలమః”

జ్ఞాన విద్యులు రెండును వేరు వేరుగా చెప్పులడిగింప
లేక నెఱపించినందు, యజ్ఞాత్మకమగుట ఈ రెండు యోగ
సలితాంశమున జూపి పేరులో ఏ గుఱుకైన యోగము
చిగును, వే వేర్వేరు అయిన నది విద్యార్థము అనకు అపరిణతి
వాది యిది భిన్నము లిది తలంపరాదు. గీతలోన యీ
రెండు విషయము చేయబడినది -

సాంఖ్య యోగో వృత్తాన్మూలః ప్రవచంతి న పండితః
ఏక మసాన్విత వృత్త్య గుణయో ద్భవతే పంచ

—(భగవద్గీత . 2.4)

యూగా ఉపరంభం కర్మయోగము - జ్ఞాన యోగములోనే
మనది తాత్పర్యము

భక్తి యోగము

చార్మకమైన భజ భానుర్రవలన నివృత్తమైన భక్తి పదము
కలమైన భగవత్ స్నేహ యని వివక్షిత్వార్థము. ప్రకరణము

మోక్ష సాధనములు - ప్రపత్తి దర్శనము

కవిచరిత్ర - విద్యానంద

అంధ్ర విద్యావర - బ్రాహ్మ భూషణ

శ్రీమాన్ వెలమచెర్ల రంగారావులు

★

పురుషార్థ చతుష్టయము

మానవు లభిలషించుచున్న పురుషార్థములు అవి ధర్మార్థకామ మోక్షములు నాలుగు. వీరిలో మోక్షము పరమ పురుషార్థము. పురుషు లెప్పుడు మృత్యువులు, జరా వ్యాధులు మొదలైన బాధలు క్షీణములతో నిండి యున్న యీ పంపార చక్రముయందు తప్పించుకొని ఎరను పడముత పర్యేశ్వరుని పాయకగియును పొంది, తద్దివ్య సంగళ విగ్రహమును సేవించుచు, ఆనందించుటయే మోక్షము. ఇదియే బ్రహ్మ ప్రాప్తి. దీనివలన కలుగు ఆనందమే బ్రహ్మసంపదము. పాపములు అనుభవించు లోకకానందము లన్నియు పాతికేయములు అవి అశ్వరములు. ఇది శాశ్వతము. ఈ బ్రహ్మసంపద ప్రమాణ మెట్టిదో గూర్చించుచు దేవము - పతి పయస్సు, మంచి ఆలోచనము, గొప్ప యైశ్వర్యము, సత్సంకాపము, అద్భుతేని అధికారము మున్నైనవి లిగిన చక్రవర్తి కలుగు ఆనందమును ఒక మానుషానందమునకు గల గజ్జగా పెట్టుకొనడో. అట్టి నూరు మానుషానందములు ఒక మనుష్య గంధర్వానంద మగు ననుచు, క్రమముగా దేవ గంధర్వానందము, పితృదేవతానందము, ఆశాప దేవతానందము, కర్మదేవతానందము, దేవతానందము, ఇంద్రదేవతానందము, బృహస్ప

నివృత్తులును నేను నీవాణి నే యని గుర్తించితిని ఓ దేవ దేవా !
 నయ్యాతో ఏయని పాపవృత్తి భోగ్యమును భక్తినిగూడ కలుగఁజేసే
 బనియూ, ఆచార్య శిష్యుని లగు భగవద్రామాయజ్ఞులు .

‘ అతః కువచ తస్య పేద భంగాద్ధి రివే
 వివచ వివిచ తాం బ్రాత రక్షేత రీషే
 బ్రువి రహం విదీప్తే బ్రహ్మణీ శ్రీవివాసే
 భవతి మమ నిరహ్మణీ శేమపి తక్తి తాపాః ’

— (శ్రీ తామ్రారణ్య మంగళాదేశము)

జగముల కెల్ల సృష్టి నీతి లయ నారూఢము. ప్రభుత్వము లేక
 గతము. ప్రాణులన్నింటి లేలఘాత మెయ్యువాఁడను . పరబ్రహ్మయు
 అగు శ్రీరామమహిమందు నాకు భక్తి మమమగళ ! అనియూ విన్న
 విందుకున్నాడు

|| భక్తి తోమిచ్చుది విధిములై యుండు నియమ, ఈ కవ విధ
 భక్తితోను పురుషోత్తము నారాధించి సాధకుఁడు ముక్తి నొందవలె
 వనియు, ఇదియే సమస్త విజ్ఞాన పాఠ మనియు తర్క విదులు
 వర్ణించుటందు, భక్తాశ్రయము దగు ప్రహ్లాదుఁడు - ‘గురువులు వలన
 ని మేమి నేర్పిరి’ వని యుడిగిన తర్కశిల్పి చాహ్చుచు

‘ బ్రహ్మణో కీర్తనం విధిః, స్మరణం పాద సేవవచి
 అర్చనం వందనం భగ్యం నిత్యం చాశ్మ వివేదనమ్
 అతి ముంహూర్తా విధిః తక్తి శ్రీ నృప శిష్యా
 క్రియతే తగవ త్యక్త తస్య శ్మశ్రిత ముత్తమచి ’

— (తామ్రారణ్య 7 - 6 - 23, 24)

ప్రవణుడు లగు తోమిచ్చుది బ్రాహ్మణులలో శ్రీహరిని నేమి
 చూచి సమస్త విద్యల పారము ఇదియే నేను నేర్చుచుతి.

ప్రవృత్తి యోగము

కాగ్న ప్రాప్తికి ప్రవృత్తికి మించిన సాధనము లేదని పరమ
సిద్ధాంతము సాధనము పర్యాత్మనా రసమ పర్యవేక్షకునకు
మహిమలుగల ప్రవృత్తి యోగము ఇదియే అత్యుచితము
అక్షిప్తకారము దీనికి కలకాగతి యని ప్రసిద్ధ నామము.
౧, సన్న్యాసము, భరన్యాసము, సాధ్య భక్తి, త్యాగము
నది దీనికి పర్యాయ పదములు భాగవత భర్తృమైన గురూ
భర్తృసము లేరని, ఉపనిషత్తులు, పురాణములు, భగవద్గీత
శ్లోక్ర మివలం పాంచరత్నాగమము మున్నెవ ప్రమా
భము గుర్చింటిలోని ప్రతిపాదితమైనది బ్రహ్మ, సారద
కపిలాచార్యుని పంటి పలుప్రకారే అనుష్ఠించబడినది
యే, అచార్యులచే అవతరముతో అవతరపరిచినది

౨ :

ప్రవృత్తి భర్తృము లేక ప్రతిపాదితము -

‘శం పక్ష్వితి అమగచ్ఛేదు లేనా:

పుత్త్రీ గ్రాకృతి రుదనా పాతకైః

నాశం గృహ్లాదాః పుకృతకైః తే

తృప్తియే వృష్టి అపిరోదనే త”

— (యజుర్వేదము 16 - 66)

“జను లగు మనో భక్తులతో ప్రవేశించ నుచు యైవమయము -
తాళముల కెల్ల పైన దివ్య కాంతులతో విలసిల్లుచు - త్రిపా
యనసాగరగురుంగు నీ పన్నిధిని, పరమ పదమున పొందు
సామీ ! మా స్త్రీలతోను, మా సంతానముతోను,
౨ పర్యవంశపలతోను విన్నీ శరణు జేడచున్నాము” అను
పు 40 వేద వాక్యముతో - ముముక్షు లగు మానవులు

తన వత్సవ్యములు భగవత్ వత్సవము గావించి, కేరణగతి చేయవలె
నను ఉపాయమునుచిన్పెన్ జెనెన

తైత్తిరీయాశ్వాశ్రమము

బ్రహ్మ విద్య, పురుష విద్య ఆచార పేళ్ళతో ప్రసిద్ధి కెక్కిన
ఆత్మార్పణ మాత్రమే ఈ న్యాయ విద్య - తైత్తిరీయాశ్వాశ్రమంలో
విశ్లేషిస్తే స్పష్టముగా నిరూపించబడినది -

ప్రణామతి చక్షుః కైవల్యం అయోగం యోగి తత్త్వ విజ్ఞానుః -
ఆత్మోద్ధరణమునకు సాధనములెన్ని ? ' యోగి తన తిలకించి ప్రశ్నిం
చెను అంగులను అతని తండ్రి ప్రణామతి - సత్యము, తపము,
దయము, శమము, దాసము, భర్తృము, ప్రణాత్పత్తి అగ్నిపూజ,
అగ్నిహోత్రము, యజ్ఞము, మోక్షోపాసము, న్యాయము అనినవి
ఆత్మోద్ధరణమునకు సాధనములు అని చెప్పెను ఆ మాట విని
అరుణ - ' తండ్రియేమి సాధనములలోని శ్రేష్టమైనది ? అని
తిరిగి యడిగెను అంత ప్రణామతి -

" తని సా పితా వ్యవశిత వరాంవి న్యకరే వి వారణేన. "

—(తైత్తిరీయోపనిషత్తు 18.15)

'నాయనా ! ఈ చెప్పిన సత్యములు మొదలు మానోపాసము వరకు
గల వరుస వ్రాసినది సాధనములును సవ-కార సాధనములే, న్యాయ
మనెడి భగవత్ వ్యవశితగతియే ముత్తిమి ముఖ్యోపాయముగా గుర్తి
వ్వము అని తత్పూర్వమును బోధించెను

తైత్తిరీయమునగే మఱి యొకచో ఈ న్యాయ విద్య యజ్ఞం చేర్చు
చునది -

" ఓం వసుకవ్యో విదా రషి ప్రాగ్ శక్తమితి మంత్రా బ్రహ్మన్ త
మవి విద్య త్పౌ శీవో నైవ మనీషో నైవ మని యత్రయేవ తపయా
గృహీతోఽపి బ్రహ్మలే త్యా మహితి " -

ప్రవృత్తి యోగము

కాగ్న ప్రాప్తికి ప్రవృత్తికి మించిన సాధనము లేదు పరమ
సిద్ధాంతము సాధనము పర్యాత్మనా రసమ పర్యవేక్షకునకు
మహిమలుగల ప్రవృత్తి యోగము ఇదియే అత్యుచితము
అక్షిప్తకారము దీనికి కలకాగతి యని ప్రసిద్ధ నామము.
౧, సన్న్యాసము, భరన్యాసము, సాధ్య భక్తి, త్యాగము
నది దీనికి పర్యాయ పదములు భాగవత భర్తృమైన గురూ
భర్తృసము లేరని, ఉపనిషత్తులు, పురాణములు, భగవద్గీత
శ్లోక్ర మివలం పాంచరత్నాగమము మున్నెవ ప్రమా
భము గుర్చింటిలోని ప్రతిపాదితమైనది బ్రహ్మ, సారద
కపిలాచార్యుని పంటి పలుప్రకారే అనుష్ఠించబడినది
యే, అచార్యులచే అవతరముతో అవతరపరిచినది

౨ :

ప్రవృత్తి భర్తృము లేక ప్రతిపాదితము -

‘శం పక్ష్వితి అమగచ్ఛేదు లేనా:

పుత్త్రీ గ్రాకృతి రుదనా పాతకైః

నాశం గృహ్లాదాః పుకృతకైః తే

తృప్తియే వ్యసే అపిరోదనే త”

— (యజుర్వేదము 16 - 66)

“జను లగు మనో భక్తులతో ప్రవేశించ నుచు యైవమయము -
తాళముల కెల్ల పైన దివ్య కాంతులతో విలసిల్లుచు - త్రిపా
యనసాగరగురుంగు నీ పన్నిధిని, పరమ పదమున పొందు
సామీ ! మా స్త్రీలతోను, మా నారాజములతోను,
౨ పర్యవంశపలతోను విన్నీ శరణు జేడచున్నాము” అను
పు 40 వేద వాక్యముతో - ముముక్షు లగు మానవులు

కర్మ - వాడు లగు పెద్ద - సాధనములచే న్లేక పడి, యేది
పొందుచున్నా - అది యంతయు భక్తివదుడు అసాయానముగాను,
శ్రీమదుగాను పొందవలగును' అని భావము కర్మ పాపములను
ఎవ్వరి, సాధన సుఖమును మహిమ భక్తికే కల వను మాట వ్యాస
ప్రశ్న

"అభాగ్నిః సునందార్పిః కదా కేవలం బిష్కపాత్

కథా ను ర్విషయో లక్ష్మీ రుదప్రణాపి కృతస్తుతః "

— (భాగవతము 11 . 14 . 19)

ఉద్ధవా! నిష్కర్మ క్షుణ్ణుడు కాల్పితేయశక్తు, భక్తి - పాప
ముల దెల్లబెడిచివేయును - భక్తియే భగవంతుని పశ్యమామిహి
గతిగిరిది 'భక్తి వశః పురుషః' 'భక్తి రే వై పం గమయతి' పర
మార్థ భక్తికే లభించువాడు. భక్తియే భగవానుని పొందించువది
మొదలైన వాక్యములు నిత్య సత్యములు

భక్తి శూన్యమునైనచో - కపస్సు, స్థూలము, ధర్మము
ఏదియు ఏదీరని చేయఁజాలవు, ఉద్ధరింపను లేవు

"య్యః పత్య వయోగేకః విద్యావా తపహర్మితా

మన్య క్షణిక మాత్మానం స మయోక్ ప్రాణాశిహి "

— (భాగవతము 11 . 14 . 22)

అను శ్రీమదాగ్రహణ సూక్తి ఇచ్చట ప్యరింపఁ జగివది

వృక్షమైత భక్తి - కర్మచే ఎట్టి పాది నై నను, జాతిచే ఎట్టి
వికృష్ట నై వను పవిత్రుని చేసి ఉద్ధరించును.

"కర్మాహి వేదయా బ్రాహ్మః కర్మయాత్మా ప్రియ స్వకామ్

తే హి సకల మ ద్విష్ట కృషిణా పసి వంశవాన్ "

— (భాగవతము 11 . 14 . 21)

ఉత్తరముతో శ్రీకృష్ణ భగవానుడు మడిచిన యీ మాటల
 రితి యుభయమో - భక్తి చరితము తెలియజూరికి జేయుగా
 పునకొరతయగుదా !

అప్పుత భక్తి సంపన్నమైన యీ భక్తి కలుగుట యెట్లు ?
 కి పాధిపము తెచ్చి ? అన్నచో - భక్తి కర్మ వి క్రమము అగు
 య ద్రామానుజాచార్యవర్యు లిట్లు పాధి ప పుకములు తెలిపిరి -

‘క ల్పి: వివేక విమో కళాన శ్రియా కల్యాణ కవకాణ సత్తవేష్ట
 కరా ప్నిర్వహకా వ్య’

—(శ్రీరామము)

భక్తి కలుగుటకు - వివేకము, విమోళము, అభ్యాసము,
 మ, కల్యాణము, అవకాశము, అనుభవము అను ఏడు పాధు పాధు
 లు ఏది వివరణ మిది -

వివేకము :-

“అహం బద్ధో వర్త్య బద్ధి: వర్త్య బద్ధో వ్యూన్మ్యుతి:”

అను ఛాందోగ్య బ్రాహ్మణపాఠము - పార్థివకాండ సేవనము
 వలెనే బానిసే శరీరమును పరిమర్దమున బానిసగా చేరికొనుట

విమోళము :-

ప్రాణబోధియందు ప్రేమయు, అర్పణయును కలిగినందున,
 క్రియార్థములు చేయటమును మంత్రాదులను, మర్మముల
 నును దీపేక్షా భావమును అలవలించుకొనుట, కాను క్రోధములను
 నీయట, పృథువులనును నిర్వలమైనదిగా ముందుకొనుట

అభ్యాసము :-

అభ్యాసోపదిష్టమైన మార్గమును భగవ దనుగ్రహ ప్రాప్తి
 పములైన ముక్త జపాదులను నిరంతరముగా కావించుచుండుట

౪ క్రియ -

ఆశ్రమ విహితములైన కర్మలను ఫలాపేక్ష లేకుండా, భగవత్ పారాధన ఋద్ధితో - శ్రద్ధాభుజై యాచరించుట

౫ కల్యాణము -

పర్యమ, చానము, దయ, అహింస మున్నగు లోకీ కల్యాణ హేతువులైన కర్మములను ఎల్లదా పాటించుమనఁట

౬. అనన్తసాధము -

ఉత్ప్రేక్షించిన సాధన కార్యమునండి విరమించు కుండట 'ప్రేయోపి ఋణం విహ్నాని' అను నట్లు - మంచి కలికి వలు విన్నములు ఎదు రగట వహించు అసాలోగ్యము, కుట్రలు కష్టములు, చార్మకర్మము - మొదలైనవారితో, పాధుని పాధవత్తు అటంకము లేర్పడుచుండును అంశులు - పాధవజు చలించు, పీల్చి వదల నీయక, పట్టుకలతో పాధుని పొగించుట

౭. అనుభవము -

పాధన ప్రభావమువలన పాధకునకు వీవయో కొన్ని సామాన్య జతులకు లేని శక్తులు కలుగవచ్చు వలువునా తన యట్టును చేరవచ్చును. మహాశక్య జని కీర్తింపవచ్చును ఉత్సవములు, చాగ పూజలు వలువవచ్చును ఇట్టివారివలన, పాధకుని హృదయములో - నే నెంత గొప్పవాడను ! అను ఒక అహంకారము పొడమంటు అవకాశము కలదు అట్టి స్వార్థితయ భావమే ఉగ్రత్వ నుపయోగము, ఇది పతక హేతువు కాబట్టి, యీ భావమును దరి తేరనియగు గ వలెను 'త ద్దాన చాన చకమావధి చాన చాపి' అనునట్లు - విషయ సంపన్నుడై మెలంగుటయే అనుభవ మని నిష్కృష్టాధ్యక్షము ఈ పాధన నప్రకముచే కలిగిన భక్తి వలన మానవుడు భగవత్ దూర గ్రహ పాత్రుడై, ముక్తిని బడయును.

౦౮ - ప్రవక్తి భర్తృవము

“ నే యథా మాం ప్రవక్ష్యంతే
తాం నైవే వ భూ మ్యహమ్ ”

నమ్ముచొసింతురా? - వారికి నే నన్నీ ఫల ప్రాప్తుడ వగు

“నా మేవ యే ప్రవక్ష్యంతే
మామా మేతాం తరంతి తే ”

— (7.14)

త్రితో కొర్చినవారు ఈ సంసార సంబంధి యగు
‘టి, ముక్తి నొందుదురు’

- ౦ ఏ పార్వ వ్యధాత్రిత్య యేచితి మ్యః పాప యోగయః
- మ్యాక్తత్రా హాత్రా పైచితి యాంతి పరాంగతిమ్ ”
- ౦ లొందినవా రెవ్వరైనను ముక్తిని బడయుదురు.

“ తతః పదం త త్పదీహ్యస్త్రివక్యం
యస్మిన్ గతా న నివ ర్తంతి భూయః
త మేవ తాద్యం యదేవం ప్రవక్ష్యే
యతః ప్రవక్తిః ప్రవృత్తా పురాతీ ”

— (16.4.)

> మాయా శక్తి వీ పరమాత్మమంది బయలుదేరినదో,
చు తరణు పొందెదను - అను భావముతో, పున
తమైన ముక్తి పదమును తెనుగవలెను’

“త మేవ తరణం గచ్ఛ మిన్త తావేన తారక !
త త్పరీతా త్వరాం కాంతిం స్థానం ప్రాప్యవీ కాశ్వతమ్ ”

— (18.62)

‘అనో వా శక్త్యాం కర్మలగో’ ఆ పరమాత్మనే కరణం చేయును
ఆ సత్త్వగుణ రూపగ్రహణం వల్ల ముక్తి నొందుము.’

ఇటుల గాన గీతాచార్యులు ప్రవర్తి ధర్మమును గురి
కొనెను.

“పర్య ద్యావో పరిత్యజ, నా చేతం కరణం వ్రణ
ఓపాం త్వ నర్మ పాపేర్కో మోక్షయస్మాని మా ఉదః”

— (18.8)

‘అలా కర్మ ఫల త్యాగము చేసి, నన్నే కరణం చేయును
నిన్నే పాపములు పోవటంకట్లు చేసి, ముక్తి నొనరించును. చింతి
తుము.’

దీనిని చరమ స్తోత్రం మందుకు ఇది పంతువులకు ముంగిం
గానము. ఈ విధముగా గీతా శాస్త్రము అది ముఖ్యంకమ
కరణం నింతకును ప్రవర్తి కర్మమును ప్రవర్తించును, ప్రవర్తనలో
పరమ ప్రమాణ మైనది ప్రవర్తి శాస్త్ర లక్ష్మికి తిలకాయమా
మైనది గాన గీతా శ్లోకము మునుకువులకు నిత్యా
నిరంతరము.

“మత్పదా తవ న దృక్తో న త్యాజీ హం పమన్కురే
మా మే వై శ్యమి పర్యం తే ప్రతిహాతే నియోజితి హే”

‘నేను ప్రవర్తి చేసి చెప్పిచెప్పాను, పరమాత్మ నను
యోజితి మనసు నిల్పును. నన్నే భక్తితో ఇతరులను నన్ను దీక్షి
చియు గౌరవాదులు చేయును నన్నే నిమగ్నంబులు నన్నే
పొందుదువు నిక్కము.’ ఇందు ప్రబోధిత మైనదే అనన్య భక్తి
లబ్ధి అనన్య భక్తితో పరమాత్మకు అర్పణము చేయుటదే
ప్రవర్తి

ప్రవృత్తి మూలముననే వర్తమానము యగు శ్రీమహ్మదాచార్యులకు అర్థమగు నును విచారమును భగవద్గీతా శాస్త్రమును పుష్కలముగా ప్రవరించిన వారి యాచార్యులచేత వ్రాసిన దిద్దిరి.

‘వృత్తి దర్శన శాస్త్రం బైరాగ్యం బృత్తి దర్శనం గోచరం
నారాయణః పరం బ్రహ్మ గీతా శాస్త్రే నిమిత్తః’

‘వృత్తి దర్శనశాస్త్రమునకులకు శాస్త్రము, శాస్త్రము వలన బైరాగ్యము, బైరాగ్యముచే భక్తి, భక్తిచే సాధ్య భక్తి యవలంబు ప్రవృత్తియు’ అనునట్లు అర్థ ప్రవృత్తిచేత వర్తమానము యగు శ్రీమహ్మదాచార్యుల గోచరించు వారి శాస్త్రము వ్యాఖ్యానముననుచు.

వర్తమాన ప్రవృత్తి శిఖామణి అగు కొంగూలు మహాత్ములు ముఖ్యములగునట్టి నైపుణ్యము ప్రవృత్తి సూక్తి పరిచయములు కొన్ని యివి -

‘కలకల కలకల వేగో విప్లవోకో వరాణామ్’

— (మహానాథుని 12)

ఈ సంపాద సాగరమును బాటులును శ్రీహరి యను నొకరే యానందము.

— శ్రీ సంకీర్తన

‘అగరిం కలకలకలం హరిః’

కృపణా శేషం మోక్షసా ద్భవతి

— (ప్రీతి కర్మము 48)

అట్లు శేరివాడకు విన్న కలకల పొందినవాడను ఏ పురుషుడు ! వలననే వచ్చు ఏ వాడను చేరినాము

— శ్రీ యామర నామ వర్ణన.

“అతఁడు తన పాద పద్మము
రహి మస్తిక పురహి పమిత్తితః”

— (ప్రీత రత్నము - 82)

“ఓ స్వామీ ! నీవే నా యేడుగడపు కాపున, నేను విన్న నీ
పాద పద్మములయందు సమర్పించుకొనుచున్నాను.”

— 83 యామన నుది శత్యరే

“నిరకం పురకం బరాన్ ఎతాన్ కంఠాన్ పశ్యన్ గుహన్
రత్నాది రత బాహ్యాని క్షేత్రాణి త గృహాణి త
నర్క రత్నాంశ్చ కంఠాత్ నర్క కాపాంశ్చ బాహరాన్
లోక విక్రాంత వరదో కరణం తే శత్రుణం విరో”

— (రథాగతి గర్భ)

“అది దండలులు, అలు చిట్టలు, చుట్టములు, నెచ్చెలులు, పిట్టలు, నీ
పంపకలు, పొంతులు, భర్తములు, కామములు - అన్నియు నీ
ఓ శ్రేయః పతి ! ముల్లోకముల శక్తి కలుపిన నీ తరణారవిందముల
కరణం వాచ్ఛివాను”

— 84 శివ రామానుజ యతి సాత్త్వలోమః

“అగ్ని రకరదో భవాత్మో యవన్
పరద ! కరణం త్యాహ త్యాం వృజే”

— (పరద రాజ నైవమ - 85)

“ఈ పంపార నముద్రములో పతి కొట్టుకొనుచున్న చిట్ట - నీ
నామము ఓ పరదరాజా ! నిన్నే కరణం పొందివాను”

— 86 పద్మ విహ్ని మిత్రః

“అయిః ప్రణాన మమృతం మలాదాం
సంగేశ్వరి ! త్యాం కరణం ప్రవక్ష్యే”

— (87 రంగ రాజ నైవమ - 86)

[illegible]

— (൫ ശീതാപഥം 10.12)

‘ఏ భువిజీర్తమా ! ఏభ కేసోమయోదభ, మనస్స వ్యరూపుదభ,
నర్వ బాధుమదభ, కిది లోమముఖ కేతీ ముగ్ధహించువాదభ,
ఈ విశ్వము నెల్ల ఏతీ ధరించువాదభ, అన్ని కేవలమును, చంద్రు
ను కాంతిని ప్రసాదించునట్టి వాడభ అట్టి నిన్నే ముక్తి కరణ
శేషమన్నాము’

“ఈ అనుగ్రహవ్యాప్తమున నుద్ధించి, తనను చరమార్థ్య
వనస్పించవలెను ఇదియే వశ్యోవషట్కరాల శాపము ఇది యేవలె
గూడ నుపాధ్యయైవది. ఈ దౌర్భవ విశ్వవెలసిన పాదగుడును ముక్తి
యొందును.

[illegible]

అలాగే ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రతి ప్రాంతాన్ని పర్యటిస్తూ ప్రజల సమస్యలను తెలుసుకుని, అవి పరిష్కరించేటట్లు చర్యలు తీసుకుంటున్నారని తెలుసుకుంటే, ప్రజలకు అంతగా ఆనందం కలుగుతుంది. అలాగే ప్రజలకు అవగాహన కలుగుతుంది. అందుకే ప్రజలకు అవగాహన కలిగించేటట్లు ప్రజాసభలు ఏర్పాటు చేయాలి. ప్రజలకు అవగాహన కలిగించేటట్లు ప్రజాసభలు ఏర్పాటు చేయాలి. ప్రజలకు అవగాహన కలిగించేటట్లు ప్రజాసభలు ఏర్పాటు చేయాలి.

[illegible]

అ+ఉ+కు=ఓం అకారము, ఉకారము, మకారము అను మూడు
వక్షరములు చేరి ప్రణవ మైనది ఇంతటి అకారము విష్ణు వాచకము
ఆ మహా విష్ణునే జగములకు సృష్టి క్రిత అయిదు అను కర్త వర్ణన
యందు అను వివక్షితార్థమును అకారము బోధించు విష్ణుని మహా
కము లేవ వాచకము ఈ లేవ సముదాయము, సగర్వ అంగియ శ్రీమ
న్నారాయణునకు భోగ్య వస్తువు ఇది యంతయు అతనిచే యుని
భావమును తెలుపుచున్నది ఉకారము అవధార జ్ఞానము 'ఈ
లేవకోటియు, జగత్తును ఆ పరమాత్మనే ఇంటిల చే మాత్రము కాదు'
అను తాత్పర్యమును ప్రకటించుచున్నది కా+గా = నీవి సారంగేరు
శ్రీమన్నారాయణుడే సర్వ జగత్సాధుని, సేవాత్మకారుని
సాధుని నైన యా శ్రీ హరిలే అతనిచే నైన ఆత్మను ముద్దించు
నుట యుక్తము. లేవ సర్వరూపముల సమరూపమైన దివ్యుని' అని
కందితాగ్రము ఇదియే వ్యాస విదగ్ధ

మండకోపనిషత్తు

సాధకుడు ప్రణవముతో అదర్శింపవలెనను ఈ వ్యాస విద్యుని
మండకోపనిషత్తులో భావమొంటిం దుత్తర వేదసమనకు గావించె
ట్టి కర ప్రయోగముగా చూపించి చ్చరించెను

"మహా నమః కరా వ్యాఖ్యానమౌ త్తత్వ ముద్యతే

అమృతేన వేదవ్యం, కరవ త్ప్రసాదా భవేత్ "

— (మండకోపనిషత్తు 2 - 4)

అకారమే విల్లు సేవాత్మయే అమృత పరమాత్మయే గుణి సాధకుఁ
డు విలుకాయు మిక్కిలి మెలకువతో ఆ గుణిని కొట్టవలెను
అమృత ద్రవ్యి, గుణితా చొప్పున పోయినట్లు సేవాత్మ పరమాత్మను
చేరును' - అని భావము

అట్టి తంత్రమున నుండ తన ప్రవర్తి విద్యా వ్యభాషణ విధులముగా విద్వంసమునకు ప్రణవన లో చేయఁ తగు వ్యాధి నూత యుద్ధము ను తంత్రములో ఇట్లు వివరింపఁబడినది -

“శివాత్మకం హరిః కృత్వా త వృత్తం హరిశః
బ్రహ్మగ్నం హరిః తోమ కృతే కామ్యాయ హరిః
ఇతి ప్రవర్తి రాత్వాతః ప్రయోగః ప్రవాత్మా
కవైత వియోగో యతః శరీరే శరీర కర్మణః

శివాత్మ యను హరియున్న వరమాత్మ యను అగ్నిలో - ప్రణవ మంత్ర నుని టంకారముతో హరియను చేయఁతెలు ఇదియే ముముక్షు నిను హరినహరి శేష హరియని ప్రణవ యుద్ధ హాస మైన ప్రవర్తి యోగము.

భగవద్గీత

ప్రవర్తి వర్ణనమునకు గీతా శాస్త్రముగా విలయ వ్యవహార నంటిని భక్త శ్రేష్ఠుఁ డగు అర్జునుని వ్యాఖ్యముగా గొన్ని యోగీశ్వరుఁ డగు శ్రీకృష్ణ భగవానుఁడు మునుక్షుప్తా శైలి వరవివాహదేయ మైన ప్రవర్తి భక్త్యనుని వివర్ణముగా గీతలో తెలుపజేసెనాఁడు

య ప్రేయ్యా విశ్రంతం బ్రాహ్మణమ్
శయ్యే పైఁ హం శరీరం తాం ప్రవర్తనమ్

— (భగవద్గీత 2-7)

‘నా శరీరీ చేలో తెలియ దివ్యుని హరియో! విశ్రీ శరణ భావి నాను నీ శిష్యుఁడనను నాను నే తెలియో తెలియో తెన్నులు - అనుచు హరియను చేసిన ప్రవర్తిలో ప్రారంభమైనది గీత వచనము ననుసరించి వివర్ణములలో ప్రవర్తి ప్రవర్తి మైనది.

¹ ఓం శాశ్వతం యంత్రం విశ్వస్య మహామనః కేవలం నిహ్యం య ఏకం ఏక బ్రహ్మణో మహిమాన మహ్మో రహ్య బ్రహ్మణో మహిమానః

— (3) ശീതാപഥം 10.12)

‘ఏ తురుణోదయమ్ ! ఏతే తేజోమయుఁడవు, మువ్వ వ్యవసాయమునకు, నవ్వ వ్యాపకమునకు, కీడు లోకమునకు శక్తి ముద్రాగ్రహించువాడవు, ఈ విశ్వము నెల్ల నీవే ధరించువాడవు, అన్ని కేవలమొకటి, చంద్రుడు కాంచీని ప్రసాదించుచున్న వాడవు అట్టి నిన్నే ముక్తికై శరణుజేయుచున్నాను’

“ఈ అనుగ్రహవార్త మొదల నుండి, తనను చరమాధ్యక్ష
వదిల్చినవలెను ఇదియే వర్షోదయవృత్తల పాదము ఇది దేవతలకు
గూడ నుహ్య మైనది. ఈ వ్యవస్థ విశ్వ దేశిక పాదమయము ముక్తి
యొందును.

ఈ పై పీఠ పాఠ్యములలో చక్కబ్రహ్మ వ్యవహార వ్యవభాషను బుని తెన్నూ గ్రహమితింబుచేసిని జీవ లక్షణము నిర్దిష్ట మైనది శివుడు కర్త వ్యవస్థ మొన కేరణగతి యుపదిష్ట మైనది తి తపనిష్ఠాన ప్రయయ ప్రవర్తితి మైనది ప్రణాభానుభావమునగే మునుష్ట ! ప్రభుశి తి క్షయముని గుర్తింబగలఁ జని సూచింపఁబడినది అయినచో - ప్రణాభాత మేమి ? తతాన్యైశ్చ ప్రణాభాత్మము నిష్టు వివరించిరి :

అలాగే ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రతి ప్రాంతాన్ని పర్యటిస్తూ ప్రజల సమస్యలను తెలుసుకుని, అవి పరిష్కరించేటట్లు చర్యలు తీసుకుంటున్నారని తెలుసుకుంటే, ప్రజలకు అంతగా ఆనందం కలుగుతుంది. అందుకే ప్రజల సమస్యలను తెలుసుకుని, అవి పరిష్కరించేటట్లు చర్యలు తీసుకుంటున్నారని తెలుసుకుంటే, ప్రజలకు అంతగా ఆనందం కలుగుతుంది. అందుకే ప్రజల సమస్యలను తెలుసుకుని, అవి పరిష్కరించేటట్లు చర్యలు తీసుకుంటున్నారని తెలుసుకుంటే, ప్రజలకు అంతగా ఆనందం కలుగుతుంది.

$$= (\psi_{\frac{1}{2}}^{\pm} \psi_{\frac{1}{2}}^{\pm})^2 + 1$$

జేకను లైసెను, ఏ సమయమున జేసెను, ఏ క్షణలో లైసెను, ఎవ్వరైసెను, ఏ భంగుకొన నైసెను ఈ ప్రసక్తి దర్శనము వాక్యముల విషయము అందుము, విశిష్టము లగు ఫలమును కోరి ప్రసక్తి చేయువాడు రామ, కాశ్యపి ఫలము వాకొన్నది ప్రసక్తి చేయరాదు అని యెనెను కదా! అట్లే, అప్పు క్షేత్రులగు జీవరాతి కలుగు వాక్యములవారాన్ని, ఎవ్వరే క్షేత్రమునను దేని శ్రీమద్వాచయము వాక్యములవారను విన్న కదా!

శ్రీమద్రామాయణము, మహా భారతము, భాగవతము అను ముద్రప్రసక్తి మును ప్రభావములైన ఒక్క గ్రంథములకాగా ఇప్పుడు మున్నగు శ్రీమద్రామాయణము లు, వీక్షణ కల్యాణి యను భాగవతము కలదు అందు కల్యాణి మహాభారతము ఇంకొక ప్రాకృతము అను భావము క్రితవన భావము కల్యాణి దర్శనములను భావ్య మననము ప్రసక్తి కైగి నియమములు లేక ననుమియములు ఆ గ్రంథములను, అల మందు ప్రసక్తి ముగించు విధముల క్రిత గమించు పరిశీలించిన మున్న మును

జూసగు కాకానకం ఒక్కలు కాళియ వాగము విధ మును, గజేంద్రము ముదిరి మునుపు ప్రభావ విశేషములు కాకన మణియలు, కలసి, సుఖమును నిధులును, అందును ప్రసక్తి కట్టుకే మైసాన కావ్యము, వారి శేవము కాన, మగి ఒక్క విశేషములు కాక - ప్రాగ్నితి అందుములు కా మని తెలియది అట్లే, గ్రామని రుద్రులయె యున్న సుయముల ప్రసక్తి చేయవలసివచ్చినది అట్లుయ్య - కైగియది యుగ్రహములు ఒకయుగలోకది మీదే, అందులను క్రియే యందు ముఖ్యమైన ము తెల్ల ముదిరి ఆ ట్లువంటి మూల మున ప్రవర్తనను కావ్య కోరి ముగించలే వని కాదు, అనాథ రుగ్మణిలో ఎల్లవల ప్రసక్తి చేయవచ్చు కనుక యెంత కాశ్యపము

పఠి - అర్హతతాపము

సర్వేశ్వరుని స్వరూప ప్రకారము లైదు విధము లని శాస్త్రములు తెలుపుచున్నవి అవి - పర స్వరూపము, పూర్వహ స్వరూపము, విభజ స్వరూపము, అంశరూపము స్వరూపము, అర్హ స్వరూపము వీనిలో - ముముక్షువు ప్రపత్తి చేయుటకు ఏది తగినది? వి ప్రశ్న వచ్చినప్పుడు - నిజమునకు వీనిలో ఎంతైనా ప్రపత్తి యున్నదని తెలిసిగా నమాధానము చెప్పకొనఁ జగము కాని, ప్రపత్తి నాచరించువాని శక్తి స్వరూపములనుబట్టి చరితించినచో - మును కొంత పౌలభ్య వాక్య భేదములు కనబడును. సర్వేశ్వరుని గూర్చి కంత విధములైన స్వరూపములను, అవాని స్వభావమును చరితించినపుడు, అర్హ స్వరూపము ముముక్షువునకు క్లిరి పన్నిపొంద నుపయును, అందు ప్రపత్తిని చేయుటయే సుకరములు తోచకపోదు. మైత్రముగా పర పూర్వహముల స్వరూప మిది:-

1 స్వరూపము :-

ఇది సర్వేశ్వరుని శుద్ధ సర్వతత్త్వము జ్ఞాన శక్తిల సర్వేశ్వర్య భేదరూప ముగ నెట్లు చరిత్రాస్తము. పర వాసుదేవభావము. పా ద్విభాగికి సంబంధించినది. నిత్య ముక్తానాభావ్యము ఇది మామూల ఊహాకే దుర్లభ మైనది.

2 హ స్వరూపము :-

ఇది సంకర్షణము, ప్రదుష్కము, అనిరుద్ధము - అని పరపాఠపఠములందు సర్వేశ్వరుని అంశ క్రయాత్మకము పుట్టిత్రముని సమగ్రములైన అటు గూములు రెండవ హాసిత ౧ క్రమములై యెక్కువీసవారు సంకర్షణములు శాస్త్రిమూర్తి రూపము పూర్వహము. ఈ పర పూర్వహ స్వరూపములను పరాకర్షణవార్యులవా గిల్లు వివరించిరి :-

బాహుశ్చ బాహుచేతః పర ఇతి ప రివాన్ చుత్తరోగో బలాత్కాన్
దాత్వా పంక్షణ స్త్వం పారసి విశమశ్చే శాస్త్ర ప్రశస్తం సిన్ధాన్
ప్రత్యుత్తుః పథ్య ద్రక్ష్యా సయివి త భగవన్ శక్తి తేహాంవిద్యుః
విరాహః పాసి తత్తలం గమయి త తతా హ్నానా రంగాదితామ్ ।

(శ్రీ రంగరాజ స్తవము - ఉత్తర శంకరు 33)

రంగాశ్రీస్వరూపపుగా మెసిన పి జగన్నాయకా ! సంపూర్ణ
వక్షణ సంపత్తిచే మహాబలులు నీవు ముక్తులకే గోదమ్రేదిపు,
కృతేపు బల శ్లాసములచే సంపూర్ణాశ్వి పహించి లయ రారి
తేదాని శాస్త్ర చతు ర్థాతిపు సగుమపు విశ్వరస్సి విరళము
కరుణమూర్తియై డన్నై పృథ్వి కృతిరములు, భర్తృపాలనమును
చుచుండవు శక్తి సేవార్పూపె అమృత నాయుడనై శక్తి కృత్య
కర్తాని ప్రాప కృత్యమును నెరుపుచున్నావు - ' అని భావము.
వలె ఈ విభవ స్వరూపమును సాధింపకు మరావాసము

స్తోతూనము -

ధృమునకు ధ్యేయ తిగిలి, అభయము పెచ్చు పెరిగి, లోక
కాకు సొంపు నిమయమునం చెల్ల కానిది చక్క- దిద్దుటకును,
ఓని శిక్షించి, వజ్రములను రక్షించుటకును పర్యవేక్షించు తన
భూతియిండి ఆ యా యవసరమునఁ బట్టి, తేవ మునక తిక్క
ములలో ఏదేని రహస్యమును గ్రహించి, దీలా విభూతిలోనికి
స్వయ ఇదియే అవతారము, ఇదియే నిజ స్వరూపము
సీతలో -

“యదా యదా హి దృశ్యగ్లంభ కృపతి భరత !

అన్యతావ మదర్శ్యక త దాత్మానం పృథా మృహన్ ”

“తీత్రాణాయ పాదానాం విరాణాయ త దిష్కృతామ్

భర్తృ సంస్థాపనాణాం పంథవాని యుగే యుగే ”

— (భగవద్గీత , 4.1,2.)

అను విధముగా భగవంతుడు ఈ పవిత్రుడు అవతరమును, ప్రయోజనమును అప తిచ్చెను మత్స్య కూర్మాదులు తిర్య క్వలూ చావతారములు కాగా - రామ కృష్ణులు మానవ లూపావతార ములు. వీరిలో కొన్ని అంశావతారములు శ్రీ రామ కృష్ణావతార ములు మూలము పూర్ణావతారము లని విజ్ఞులు నిర్ణయించిరి ఇట్టి యవతారములు యుగ ప్రవృత్తి చేయుట ముఖ్యమే కాని, భ్రాంతి మోయిస్తే, మనో భ్రష్టులు ఆ యా యవతారముల యందు పడ కాల్చుటం దేవకృత్య బుద్ధిని కలుగనియును వేద వేద్యుఁ డగు మరలు పురుషుఁడు శ్రీ రామచంద్రుఁడుగా రథుల పంకమున అవత రించగా, ఆ నాటివారిలో ఎంతి ఒంటికి ఆ చాకరధి - సర్వేశ్వరుని అవతార మని తెలిపిరి? పరిభ్రమ, చాల్కి, విశ్వమిత్రుఁడు, భర చ్ఛాళాదు మొదలైన మహర్షులు, ఎవరి కొంటిని భక్తులను మూలము ఆ రథుల వీరుని శ్రయః కరిగా గుర్తించఁ గలిగిరి అట్లే శ్రీ కృష్ణుడై యును మఱియొక అవతరించిన సమయమునకు గర్భాది ముగ్ధుల కొంతలు మూలము ఇతఁగు శ్రీమదాద్వైతాదులుగా తెలిసికొనఁ గలిగిరి తక్షణ వా ర్థ్యముని కృష్ణుని సామాన్యులకు తెలి చిరి ఈ విషయమును చిల్ల మానవ విద్యవాఁడగు డగ్గి కృష్ణ భగ వానుడు నివృత్తముగనే యిట్లు వాడుకొన్నాడు -

“అవతారంతి హం మూర్తా మారూపీం తవ మూర్తమ్

పరం తావ మూర్తంతో నమ తావ మహేశ్వరమ్”

— (భగవద్గీత 10.11)

‘అమర భావముతో నుండిన యమితేనలు ద్వేష్యులొ లోక శ్రేయస్సు కొనుట మూలప్రేక్షిత జన్మించిన నన్ను - సర్వ నియంత యగు పరమార్థిగా గుర్తించు, రాగ ద్వేషాదులతో మోలఁగుదు పరిగ్రహింతురు.’

శ్రీ రామానుజ కీర్తి గొమరి

రాగధీను స్తవం పరిజానంతి దీరాః
 భవం రావం మమజన్మాది రోషమే
 అజానంత స్తవజానంతి మదాః
 అవిఘ్నంతే భాగవత్ జన్మ కర్మ. =

— (శ్రీ రంగరాజ స్తవము - ౩ తర తరము ౩)

౬ పుండరీకాక్షా! నీవు మానవా ద్వాక్ష్మ్యములో అవతరించినను,
 నులు నీవు పరబ్రహ్మ జని గుర్తించెను మూర్ఖులలో జన్మ
 హిత్వ కారణము లగు నీ అవతారములను, చేవులను గ్రహించి
 ఈ అవమానితుడు ¹ - అని విజ్ఞతే భగవత్ పవిత్ర యాథార్థ్య
 ము తెలిసి కొనఁగల చని భావమును విశదీకరించిరి కావున,
 పవిత్ర దిభవ వస్త్రహాసముగూడ న్నుగాహ్య ముడ నేరము.

అంతర్యామి స్వరూపము

జీవరాశి యెల్ల పరమ పురుషునకు కరీరము పంటిది చరా
 రాత్మకమైన జగత్తునకు నంతటను వ్యాపించియున్నవాఁ డగుట
 తన పరబ్రహ్మ వాసుదేవుఁ డని కీర్తింపఁబడుచున్నాడు గీతా
 గర్విణుడే =

" విశ్వరూపా మిదం కృత్స్న మేకాంతేన వైతో జగత్ "

— (౭ శ్లో 10 - 42)

అంతర్యామి రూపములో ఈ జగత్తునకు తెల్ల వ్యాపించి యున్నాను ²
 నియు =

" పరవశ్య రావం హృది వస్తివిష్టే. "

— (౭ శ్లో 16-1)

పరం ప్రాణీ నమూహము గలకొక్క హృదయమున నే నన్నాను -
 నియు =

" ఈశ్వర వర్ణన భావనాం హృదయేనైవ దివ్యతి
 భ్రామయన్ నిర్వ భావాని యంత్రాభావాని మాయయా "

— (భగవద్గీత . 18-61)

దీని భూతముల హృదయమునను నిర్మితవాచనము నేనే ఆ భూత
 2 నిర్మల కంఠుల రాట్నమునంటి యుక్తము వివాహ మున్నవారిని
 దీనినట్లు నా మాయచేత త్రిపురున్నామి - అనియు తన అంత
 ర్మయ వ్యవహారమును వ్యవస్థపఱచినాఁడు అంతయు గాఢ .

" త మేవ కరణం గద్య వర్ణన భావే భారత !

త త్ప్రపంచో వరాం కాంతం పృథం ప్రాప్నోతి కాశ్యపః "

— (భగవద్గీత 18-25)

3 వర్ణన ప్రాణి హృదయ పీఠాధిష్ఠితః కను అంతర్యామి
 మాపురైశ్చ త కను గ్రహమున సంహారోష్ణద్రవములై తోలఁగి,
 4 తి నెలకొనును ఆ హృదయ కరణ మందుము కాశ్యపయైన
 5 కు పదము లభించును - అని జగదాచార్యుఁడు అంతర్యామి
 6 ప్రాసనము వాదించెను

వర్ణన పాక్షీ భూతుఁడైన ఈ అంతర్యామి - ప్రతి సాధన
 ను హృదయ వానియే కావున, నిత్య నిర్మల హితుఁడై ప్రపత్తి
 ప్తింప అనుబైనవాడేకాని, తన హృదయము లోనే వర్ణనైవ
 7 యైన కను భావ ముదయించుటయే దర్శనము కర పూజా
 8 హారము వలె ఈ అంతర్యామి వ్యవహారమును అవ్యక్త తత్త్వమే
 9 కలసియుండుటచే, సాధనము విశేష క్షేత్ర పాధ్య మగునకాదు,
 10 ఇతము కాదు. కావున, శరణాగతికి అంతర్యామి వ్యవహారము
 11 క సుగమ్యము కావలెనున్నది.

అర్థావతారములకు సంబంధించిన అలయ నిర్మాణము, జాతీయ గృహ కల్పనము ప్రతిపాదిస్తూ, ముగ్ధ భావము నిర్మాణము గలవి - మొదలైన వరుగు వివరములను తెల్లము చేయుచు, "భక్తుల" మార విప్లవములగు పాంచరాలాదు లగు ఆగమ శ్రుతియులు వెలువడినవి. ఈ ఆగమములు శ్రుతుల వలె వరకు పాంచరాలము లై న అగమము మునిష్యులకు వస్తుగ్రహించ శ్రమ స్మరణములచేతనే యుపదిష్టము లైన విద్యు, విద్యాన భను లగు శీతలు నిర్ణయించిరి

భగవత్ వస్తుగ్రహ ప్రాప్తికి నీ మార్గములలో - అతి ముఖ్యమైనది అర్థావతారముపాసన మార్గము సుపరీక్షించునది కావన, ఏ పాంచరాలాగమ శాస్త్రములకు ఏకాయన శాస్త్ర మునిష్యుల ద్వారా తెలియుచున్నది.

" శృంగారం మనయ శృంగే వేద హేయనిరవహి
హేయనిరవహి వై వంశ వీర వహ్నిన గర్వతే
తస్మా హేయనం వేద వనమతి మనీషిణః "

హేయమునకు భరితంబు ముంది మార్గము లేకు ననుక, ఇది ఏకాయన సంబంధమున్నది ఇది వేదము
" శృంగారమునందు "

" ముగ్ధుల భగవద్భక్తిని అలా భక్తి, హేయ వేద ముఖ్యము
౧౩ భక్తి, హేయనం వేద "

ఇది చదివి దీక్షవసుతోఃకాలం ఈ భగవత్ వ్యాఖ్యమైన ఏకాయనము దీక్షావసుతోఃకాలం చూడ, దీని ప్రాముఖ్యమును, ప్రాముఖ్యము ప్రకారం తెలుసుకున్నది.

అట్టి శాస్త్రము అవతేరినది మార్గము నుపయోగించి
యేను వైకల భగవత్ సన్మార్గములో - ఆ కలమెట్ల వివృతి మహా
మంగా ప్రకరించి, తల్లల యభిప్రాయము సేయెను.

“ ఏ తపస్వి కళా దానార్థ మేవాహా స్మరణాదుకర
అతిపాపాత్మ్య మ్మింతస్య కథా మహిమోచ్ఛవాత్ ”

పాపములు గావించు తపస్వికి మోక్షము, అతఁ యొనరించు పూ
దివ్యము వలనను, మూర్తి సౌందర్యాధిక్యము వలనను హృదయ
యో విగ్రహములలో విచ్చిహితములై యుండు పని ప్రమా
భావ్యము.

మహానామము మన భక్తులు స్మరణార్థ మూర్తినిగా
భజయ ప్రతిష్ఠింపెను మూర్తిని గాన, గ్రీకరణ కిచ్చివో - అధి ౪
నము, తిలకానామము, భక్తి, స్యాత్మానామము అను విధముగా ము
ందు, ఫల భుజ్జానములు పవర్చించి, అవత్య భావముతో పూజం
అ యా మూర్తిల కనుగుణములుగా నిర్దిష్టములైన మంత్రములు
విడిచి, గానవిడిచి - అర్చనార్థము అంగ్రహమున ఆ భక్తుల
అభ్యాస భక్తియక మారు పోధము పోషమును దివ్య వృష్టి కలుగును.
భక్తి దివ్య వృష్టిచే ఆ భక్తి వరుణున ఆ విగ్రహమునందే త్రి
విభూతి లోనిదియ, దివ్య తేజోవాయు నునువరియ అగు ౪
బ్రహ్మ వ్యూహము గొడవరించును విభజనయ క్షయభావము
అర్థవశము వసుదేవ పుత్రులునుగా - తన బంధువుగా - దేవునిగా
సాధారణముగా అంతవలకు కనుపించుచుండిన శ్రీశిష్య పరమార్థ
ఆ యక్షులతో దివ్య వృష్టి యను వృష్టి యిచ్చగించుచు విచ్చుట

“ క దైవ్యం జగత్ కృత్యం ప్రతిష్ఠా మహిమ
అవ్యక్తే వేద దేవత్య కళా సౌందర్యైః ”

అట్లు - విశ్వేశ్వరుడుగా, అవంతి వీర్యామిత విక్రముడుగా పరిచి నాడు గదా' ఈ పీఠి సాధనము అర్చా మూర్తి ఎదును సంభాష్యమే, సాధ్యమే దృఢతరమైన భక్తితో భగవత్స్వామిని సాధించు భక్తితనము ఆ పూరు యను గ్రహమువలే ద్వి భుజులు ఉన్నది వివాదాలు అగు భారతీయులందఱు విశ్వాస ఎటయే కాదు - యుగ యుగములుగా కలుగుచు వచ్చిన యిటు మును, అనుభూతి మిగుచున్న పర్యయము నాది

దీవ్య శ్రేణిమూలలోని భగవత్ స్వామిని కొన్ని నియమములు అనియు, కొన్ని యాచీ ప్రతిష్ఠితము అనియు, కొన్ని మహా ప్రతిష్ఠితము అనియు. ఆ యాచీల భుజాగాదులు కేంద్రము అవి సాధారణ నియమములే గృహములందు కలకొల్పుకొని ఉంచుచు విగృహార్చనముతో అనంతము నిత్యము అట్టి అగు పుణ్యము ఇవి యన్నియు ఏక మాత్రములే ప్రతిమాత్రము విష్ణు శి - 'పాల్కగామే హరి భావ కర్మణమ్' - అన్నట్లుగా, వారికి నీలా అర్చా మూర్తి : అర్చితమయియు శ్రీమద్వారాణి నీలోభ్యవశాయమే ఆ దివ్యానుభూతియే

పరిపక్వ భావ మూర్తి అనంతము ఆశ్వాసులును, శేత సంక కామ్ర పారంగలైతెన ఆచార్య పర్యులును, అవిలయ మాంతలైతెన మహాత్ములును ఎందఱెందఱో శ్రీశంకరులు, శంకరాద్రి - మొదలైన దీవ్య శ్రేణిములందు కలసియున్న మూర్తులయందే తమ ప్రవృత్తి నిర్వచనము కలసి కలిసి, మును అను మాన్యతర్యులై నారు.

పరకర్తవ్య నిర్ణయకాగ్రహములు, విశ్వాదైత్య సిద్ధాంత కారాదులు అగు శ్రీ భగవత్ ప్రామాణ్యము - వివిధము

లైక దివ్య శ్రేణులులకు వేంచేసి, అదటి శ్రీనివాసాచార్యుల
అర్చా మూర్తిని నేలించి అనుందినా ఈ శ్రీ వరాహం
'నాకులవా రిట్లు తెలివినారు -

" శ్రీరంగం, కరి శ్రీనివాసం, మంగళ గిరి, రాధాద్రి సింహదరి
శ్రీనివాసం, ఇరుదోత్తమం క, ఇదశీ వారాహం, వై యోగి
శ్రీమ లక్ష్మణవశీ, ప్రయోగ, మహి లామోర్వా గయా, ఇష్ట
పాండాలు గిరి, విశ్వ రమణీ లామోర్వా యం విష్ణు "

— (శ్రీరంగం ప్రపంచము)

కావున, ప్రపత్తి నిష్ఠకు అర్చావరాహమూర్తి యనుకూలమైన
పాఠాంశము.

మునుముఖులకు అప్పుర ప్రాయశ్చితం యీ ప్రపత్తి నిష్ఠ
పాథ్యం శ్రీనివాసం, మహావరాహం ప్రపత్తిని ప్రపత్తిని
రాజులు, వారే -

" యామినాశ్రయ ముదానోదీ మహాభ్యుదయ మశి
అదానీ కత్తి మోగన్య రత్నం వందన్యో మృహాన్య "

అన్నాడు 'యామినా మహాభ్యుదయ గ్రహించిన వాక్యమునుండి ఈ
యోగమునకు వార భూతమైన యీ ప్రపత్తిని గ్రహించి, ప్రపత్తి
చిరిది' - అనియు,

" కారీరేంద్రీ లాన్యో యో గోదీర కరణాగతిః
అత్ర గత్య త్రయే వ్యక్తం తం విద్యాం ప్రయోగ్యుదయ "

'ప్రపత్తి మూల భావ్యములో - శ్రీ భావ్యములో ఈ కరణాగ
విశేషముగా విరాజితము కాలేదు కొంత సూక్ష్మముగా తెప్పలు
వది. మఱి ! ఈ గత్య త్రయములో - ఈ ప్రపత్తి విశే

మోక్ష పాథము - ప్రపత్తి దర్శనము

1

మిక్కిలి స్వప్నముగా నిరూపింపబడినది 'లోక తారక మైన
విద్యకు నిమోవామహుః' - అనియు, ఆదరిమతో ఆం తిర్చివా

లాటి ప్రపత్తి ననుసరించిని పూర్వులచే నూఁ ముగా నుం
జీని ఈ దర్శనమును అంక్షణింప లేకు లెనము చేస ప్రబోధింక
మహానీయులు కావచ్చినే -

‘ ఏకైక వ్రాత్య మరశిక వంక నీత్య
నస్తా ప్రపత్తి పదివీ యుమై యరాత్తిః
రామాక్షి మై వరహ దయయా దయాశః
నీమా మిమా ప్నతి యియో జగతాం నీతాత్తిః ’

— (ఉపదేశ రత్నమ)

పరమ కరుణామూర్తిలుగా శ్రీ భగవద్రామానుజులు ప్రపను
లచే లోక నింపబడినారు. మోక్షి పాథసములగా ప్రపత్తి దర్శనవ
చర్చ శ్రేష్ఠము.

పన్నిద్దరాళ్వారులు నాలాయిర దివ్య ప్రబంధము

‘ విద్యా భాషణ - కవిత్వ వికారణ ’

శ్రీ మా నో ధ న కు ధ రం వ ర దా చా ర్యు లు

|| రామానుజ కీర్తి గామకీ సంపాదకులు

★

ప్రణామం జలి

‘ భాగం వర శృ మహా రాష్ట్రాని భట్టనాథ
శ్రీ భక్తిహార కుంజేరియోగివాసాన్
భక్తాంఘ్రిరేణు వరకాల యశీంద్ర ముక్తాన్
శ్రీమ శృరాంబిక మునిం ప్రణతోఽస్మి వికృమ్ ’

★ ★ ★

“ విశా కుంగ న్నగరి కలీ మత్త ముర్వోర్వ శృష్టేన్
పొలాళ్వం ద్మం క్రతి శర కిర ప్రిద్ద ముర్వాసమంతీ
దోర్వర్వోర్వమం ప్రతివిగళికం యోగిలా శృష్టేన్
గోలా తప్తే వమ ఇద మరం టాయ పిదామై టాయ ”

★ ★ ★

“ అదిత విషయాంకర శృలానే
కుమరీమద ముగళక మూల రోగః
అది ద గుణ వలా తవేక శేషీ
మదిత కవి ర్మదయే మహాః, విరమై ”

★ ★ ★

అ క్షౌ రు య - ప రి మో ర్థ ము

అంకితం భూమండలముతో మన భగవత్ భావము * శ్రీ గృహము* యొక్క అభ్యాస వారించినది అతనిని యున్నతైన చేతములతో అతని మూలం ఉత్తమం మూలం గీతలతో తుల్యమగుచుండుటయే ఇందు లాభం చేస్తుంది నాటియను, మహావీరుని లెవ్వి తన మృత్యుముఖంలో నుండి వదిలినప్పుడు తీర్థరాజముతో ప్రభుత్వంవలన సంభాషించుకొన్నప్పుడు అతని మృత్యు ప్రభుత్వములైన - అనన్త రక్షా ప్రభుత్వములైన మరలతీర్థ రాజ్యములతో - వివిధ కళలతో - వివిధ వంశస్థులంతలతో విలసిల్లు చుండుటయే ఇందులకు కారణము అదియనుచుగాక, మన భగవత్ శంకరుని అభ్యాసం దిగ్గజం అలవాటు, భక్తి, తీర్థ రాగ్యములను మన గోమృతం, సైనిక శిక్షలను తీర్థ నిలయమైన సంకీర్ణించుచు, తన సమాజ కాండలను దిగ్గజమొనరించుట వలెనాగ్రము గావించి, ఇంద్రాంశర వానలను సేవకును దిగ్గజంవలన జేయుచునే యున్నది.

ఈ విధముగా విశ్వ విఖ్యాతికై యెప్పుడు మన భరత ఖండమున - ఎంతలో మేధావంతు లున్నవని, తత్వ శాస్త్రజ్ఞులైన, సిద్ధి రహస్యములను లోకమున విప్లవముగా వెల్లడించి, ఎంతలో మహానుభావు లున్నవని, వంశారాధనక క్షమ క్షణాత్ములైన, సర్వవంగ పరిత్యాగము గావించి, భక్తి ప్రపత్తిలతో సహజక భర్త ప్రతిపాదకుడైన వాసుదేవ భగవానుని సమారాధించి, సర్వాంతర్యామి యైన యా భగవానుని సాక్షాత్కార భాగ్యమును లభిస్తే, వంశస్థింతులరంగులై, తమ తమ యుద్ధాభిరుచులలోకహాసమ యుద్ధాభిప్రయగ వెల్లడించుచుండే గాని, తేజ విశ్వాసమును పైతము సర్వమానవులను కరకలామలక యువరించి, చిర స్మరణీయులుగా విలసిల్లిరి. అట్టి మహా భక్తాగణులై మన జాతీయులు.

అశ్వాదుల వైశిష్ట్యము

తమిళ ప్రచేశమున వివిధ ప్రాంతములలో - వివిధ వర్ణముల యందు - వివిధ సమయములలో నజలరించిన ప్రముఖ వైష్ణవ భక్తులు పద్మిన్ద్రుల మూలము ఆశ్వాదులుగా నేడు న్యవహరింపఁ బడుచున్నారు. 'ఆశ్వాదు' అను శబ్దమునకు - భగవత్ పుత్రి పరవగఁ జదియు, భగవత్ స్థానములలో భావ మక్షిణవాఁడ నియు 'తం వత్తములున్నవి' ఇందువలన, ఆ మహామీన గి యర్థ వ్యయము నకు వరిపోలి యుండుటయఁ బట్టియే ఆశ్వాదులుగా పరిగణింపఁబడుచున్నా రని మనము సంభావించ వచ్చును.

తమిళ భాషలో 'అల్ చల్' అను శబ్దమునకు - 'శాసించుట' అని యర్థము కావున, ఈ 'అల్ చల్' శబ్దము నుండియే 'ఆశ్వాద్' అను శబ్దము ననుత్పన్నమైన చదియు, భగవత్ స్వరీతిర్నిత్యము - భగవత్ స్థానములకు శోభితులు నగు ఆ భక్తులగుట భగవంతునిపై భక్తి పూర్వకమైన ఆధిపత్యము చేయఁగలవార గలవే - 'ఆశ్వాదులు' అని ఎవ్వవహరింపఁబడుచుండి రనియు తమిళ భాషా నిష్ఠులైన వైష్ణవ పౌరుషయుల నిశ్చితార్థిచాయము అందునఁగా, 'ఆశ్వాద్' అను శబ్దము నకు 'మగ్న మగుట' అనియును అర్థ మున్నందున, భగవంతునిభావములో నిమగ్నులైన ఆ మహాత్ములు

1. 'వంద్రులయి ఆశానది' అమృతవత్ అలర్రవిమంబున - పుట 118

అని అని వర్ణవచనములనుచున్నా రనియు మఱి కొందఱు
 ౨౦౦ నిర్వచించుచున్నారు. 2 ఎవరు ఏ రీతిగా నిర్వచించినను,
 కామియన ప్రభువ కావలెనని ప్రకాశించిన కరణ భాగ
 కన్నియు మూత్రమే ఆకారము లనుట నిర్వివాదాంశము.

సామంతియను లంటిటి మహా భక్తి లయ్యును - ఈ లీలా
 'మహాంతికాలము, ఆకారముగా వర్ణవచనములనుచు
 ౩ యనువచనము కొంత కాలమునకు శ్రీ రామానుజ యుగ
 క 1017 - 1137) 'తిరు మొదలైన ద్విరావ విశ్వానా
 4 నామాలయర దివ్య ప్రబంధములై రచించుటచేత యీలో -
 'శ్రీ. నా మొదలైనది 'ఆకారములు' అను శబ్దము తొలిగాగా
 5 కలగజేసితి అనునట్లు, నామాలయర ఆ మహామయము
 6 అని అనునట్లు నామముతో వర్ణవచనములు చది
 యెదురు.

అందుచే దివ్య ప్రబంధములో దొక కావ్యమ మూత్రమే
 అను శబ్దము ప్రయోగించబడి యున్నది. కాని, ఆ
 ము మొదలైనది అనునట్లు నామాలయర కాదు సమానాకారము

---

word 'Alvar' has peculiar significance of its own. It is one who has sunk into the depths of his existence or who is lost in rapturous devotion to the Lord. It is a word descriptive of All God-intoxicated man."

—'Grains of Gold', R. S. Desikan, p. 6.

కామియన దివ్య ప్రబంధము
 నీ కామియన దివ్య ప్రబంధము - సామంతి
 కామియన దివ్య ప్రబంధము
 నీ కామియన దివ్య ప్రబంధము

రచనలో నాతి శైలి - 'అదియో' అనియు, 'భగవత్' అనియు
 'తెం' స్థాయిలు మూలము పై నవ భావము చేసింది ప్రయోగించు
 నది యున్నది⁴ ఇంకటి 'అదియో' శబ్దమునకు - 'నానభూతులు
 అని యిచ్చును'

నానభూతా న్మృత స్మయే తత్కావః పరమాత్మనః
 నానభూతాంతరం తేహం తంతే మేవే తి ర్వివక్షత "

అను ప్రమాణోక్తిత్యా - చేతులు లంకలును పరమాత్మక
 నానభూతులే సంపాద లంఘితుడే గాని, మోక్ష మనగాను పరమ
 లంఘితుడే గాని చేతులును స్వాతంత్ర్య మేమూలము చేసెందున
 సాకర్తృత్వముతో భగవంతునియే కాన భూతులుగా ప్రవర్తించు
 వారు - 'అదియో' అనలంఘనమును కలియ, అట్టివారే భగవ
 త్త్రివర్ణములుగా - భాగవతోత్తములుగా వ్యవహరింతులగుచును
 కలియు మనము గ్రహించ వలెను

ఇది రెండవ ప్రయోగ మగు 'భగవత్' శబ్దమునకు - 'భగవ
 త్యామోత్యా'ర భాగ్యమును బడసిన సిద్ధ పురుషులు' అని యర్థము
 వీరు శేషము భగవత్ స్తులులు కావున - 'భగవత్' అను శబ్దము
 వీరి యెది సార్థకమై యున్నదన్నది ఇట్టి మహానీయులను మనము -
 'శయవలు' అని వ్యవహరించుచు భక్తి భావముతో పూజించు

4. " పేరితొకకవియ్యి సిరిగో వేదవ్యవధి విశిష్ట
 నాదిల్ కొలుపు త వత్తెన్ నాన విరివీరయోదే
 నాదిల్ ఎగ్గయిదు విశిష్టన్ నానమనీ నీయన్నది
 పేరితొకమి అదియోదేనీ భగవదేనీ మిక్కయిలీ "

చుచిందుము కనుక, ఆ కాలమున నైష్ఠ్యవత్తుల వచ్చిరిని - వారిలో
గల తన తమ భేదముల నుండెడిది - 'అవీయార్' అనియు, 'భగవత్'
అనియు రెండు కల్పములు పూర్తయి తమిళ వాక్యము ప్రపంచమున
వ్యవహరించులగుచున్నది. విరేచ మగుచున్నది.

ఆశ్వాసరులకు సంబంధించిన చరిత్రాంశములు చాచావుగా
కర్మము ముదిరివును లభ్యము లగుచున్నందున, ఆ మహాముని
ప్రతిభా విశేషములను ముఖముగా గ్రహించవచ్చును. గురువం
కురా ప్రభావము, పెరియ తిరుమలి యుద్దెత్తు, శివదేశ రత్నముల,
దివ్య సూరి చరితము, ప్రవన్నామ్మలము, యిరిండి ప్రవలా ప్రభా
వము, ఆచార్య సూక్తిముక్తావళి, పరమయోగి విలాసము ముదలగు
గ్రంథములలో - ఆశ్వాసరుల యింతకొక ప్రభావములు మిగుల మనోహ
రముగ అభివర్ణించబడి యున్నవి అచిరుముగ గాక - ఇలా కానిది
మాల వలెను, తొలి శాసనముల వలనను గూడ ఆ మహాముని
లకు సంబంధించిన మహాకౌర్మ చరిత్రాంశములు తెలియవచ్చుచున్నవి.
ఇట్టి యాధారములనుబట్టియే ఆ పద్మిన్తరాశ్వాసరులు - భగవత్పర
తత్వము లనియు, భగవత్ స్థానానుభవ తత్వము లనియు, పరాకాష్ఠ
వందిన భక్తి ప్రపంచలే వారి మహా ప్రభావములకు పేరు ధారము
లనియు మనకు స్పష్ట మగుచున్నది.

అట్టి పద్మిన్తరాశ్వాసరుల భక్తి తత్వమును చరిత్రాంగముగా
గ్రహించుట నన్న వారు కవించిన దివ్య ప్రబంధములను శ్రద్ధాగ్రహి
తో సావధానముగ చరిత్రించవలసి యుండును అందువలన, ఆ దివ్య
ప్రబంధములలో - భక్తి సారథి పంథావళియులై పౌర్వ కృత్యములు
లె పద్మిన్తరాశ్వాసరుల వ్యయాచ నూప విభవములు ను స్పష్టముగా
వివర పాక్షాత్కరించుగలవు.

అ శ్వా ర్థ త త వ శా వ్యా పి త ము

[illegible]

ని దివ్య ప్రబంధము వందలి ౩ - వ పాదమున 'అరావమునే' అను
 క గల ౩ - వ పాదము యందును ఆ పాశురములు వాక్యములు
 ముగ్ధులది అట్టి ఆ పాశురములు వచ్చుచోరులచే పవన
 క్రింద రచించబడిన 'తిరు వాయ్ మొళి' దివ్య ప్రబంధమువందలి
 ప్రాచీనములైన, అంతటితో సంపూర్ణమైన పాదము, ఆ తిరు వాయ్
 మొళి దివ్య ప్రబంధము వందలి మొదటి పాశురములకు పూర్తిగా
 వలె ఎది యుటచేసిందిరి కాని, ఆ పాశురము ఆ తిరు వాయ్ మొళిలో
 ఆ పాశురము వలెను, మఱి యే పాశురములకు వలెను
 నీ రా దలె ను అందుచేసి, వాక్యములు యథావత్ పఠ
 ను పఠనము కల్గినది కాని, మహానామక పాశురము
 వచ్చునను ఫలింపకుండునా ?

అశయ పాశురమునై వాక్యములు దీక్ష వహించి, వచ్చు
 చుండు యవతార పల మును తిరు నగరికి వెంటనే వయవము కొన్ని
 యుల కా వచ్చిత మైనది తేలి అటు వచ్చుచోరుల క్రాంతి
 ద్విధి 'వేదాంత సంభూత మగు తిరితిని' పుష్కమునకే గాని,
 వచ్చు గల శ్రీ వరాహుని దామల వ్రాసెనని, వా నువదేశిం
 : 'వచ్చున' తిరువాయ్ మొళి' అను వచ్చుచోరుల విషయమై, వారి
 రచితంక కిచ్చు లగు మధుర కవి యాచోరులు ప్రేమి ప్రాయము
 గా రచించిన వచనములకు పాశురములు గల దివ్య ప్రబంధములు
 ప్రజెండు వేల వచ్చుయము అనునందిరి అంతలో వాక్యములు
 గాని వచ్చు వచనములు గాని - వచ్చుచోరు లభుడు వాక్
 నులకు వచ్చు ముగ పాశురములని, వేదము కాదు పవనముగా
 నందిన పాశురములనే గాన, ఆచోరు లువదేశితము రచించబడిన

పాశురముల పన్నింటిని పూర్తిగా విప్పించి⁵ సాక్షములు లభించి యోగ ద్విచా పరవశేతలమును వీడి, పరమా సువిభరత్నమై, ఆ పాశురముల పన్నింటిని పంకిలనము గావించి - "నారాయణ దివ్య ప్రబంధము" అను పేర నొక గ్రంథ రూపమున రూపొందించి నాటి నుండియు - సాక్ష మునులు సమ్యాప్తములచే తమ యాధారగల చరితముగా పంభావించి, చాలి దివ్య పంథేశముల సహృద్యోజనములు మననము గావించు సాగిరి⁶ అయినను - సమ్యాప్తములతో తమకు ఆచార్య సంబంధము ప్రతిష్ఠితుగా నేర్పడినదిని వివరించు, మనంబున నొకరినొకరిని చూచి, తాము సమ్యాప్తముల కెక్కడ వరంతులలో నొకరిని కలువకాంతుకే మునుల పాదారవింశమునను నిర్మాళములచే యుండుటయు బట్టి, త మ్మామి పనే సమ్యాప్తములతో తమకు గల శిష్య సంబంధ మేర్పడినట్లు ఎఱివేర్చి తెలిసి, ఆ విషయముల నన్ని ఛానమున ప్రాచీన దివ్య ప్రబంధ ప్రాశస్త్యమును సంపూర్ణముగా గ్రహించి, సంకుప్తాంశరంగులు కాఁగలిగి సాక్ష మునుల దీక్షా వక్షతల నిండుమూలములచే మనము పులభముగా గ్రహించవచ్చును.

సాక్ష మునులు సంస్కృత కవిత్వ భాషలో మగ్దంబు కంటి పులుగా ముద్రపిద్దులు అయినను - పద్విద్య రాశ్వాసులచే రచించఁబడిన పాశురముల పన్నింటిని గొప్ప యోగ్యములుగా రూపొందించు

5 History of Sri Vaishnavas

— T A Gopinatha Rao, p 8

పదయు -

తీర్థమం తీర్థత తేవ్రతమల మాన వర్ణిత (Vol IX No 3) లో -

*శ్రీపై వైద్య వర్ణమున రహస్య సంవదాయము" అను శీర్షిక నంశము

— వ్యాసాచార్య విద్యానంద శ్రీ మదవ్యవహర్య తీర్థమతి

6 History of Indian Philosophy

— Dr S N. Dasgupta, Vol III, (2nd Edition) p 94

టై, వా రెంతయో పశ్యేమ మేయవలసి వచ్చెను. ఆ పాశురము లను లోకమున ప్రకాశింపజేసి, వానిలోఁ గల ధర్మ భావములను ప్రతి బంధజీ హృదయము లందఱు పొందుకొనఁ జేయవలె నని వారి సంకల్పము అట్టి మహా సంకల్పము లోడనే వా రెంతటి పనికి పూను కొని, తమ పశ్యేమి పాశ్యేమి కావలె నని దీక్షి పహించి, మొదట - శ్రీరంగ శ్రేత్రిమనఁ గల శ్రీ రంగవా థాలయములో బ్రావిడ దివ్య క్రమంధాధ్యయనమునకు ప్రారంభోత్సవము గావించుచు, ఆ దివ్య క్రమంధాధ్యయనము ప్రతి నిత్యము విగ్రహ సమయములలో నిర్వహింపఁబడు నదియును తగిన వే ర్పాటుల గావించిరి ఆ సంవత్సరమున - పాశురము లను శ్రవణానందముగ గానము చేయుటై, ప్రత్యేకముగ కొంతఁగల గాయకులగు నియమించిరి అట్టి గాయకులే నేడు 'అరయగల' అని వ్యవహరింపఁబడుచున్నాడు.

శ్రీ లక్ష్మణ శ్రేత్రిమలలో - 'తిరువరంగమ్' అనఁబడు శ్రీరంగము యగ్ర గణ్యమైన దనియు, ఆ శ్రేత్రిమనఁ గల 'తిరియ కొవిల్' అంటఁబడు దివ్య దేవాలయమే ప్రముఖమైన దనియు ప్రాచీన కాలము నుండియు లోకమున నొక ప్రసిద్ధి యున్నది కావుననే, శ్రేత్రి ప్రసిద్ధమైన శ్రీరంగవాథాలయములో బ్రావిడ దివ్య క్రమంధాధ్యయనము ప్రారంభమైన వాటినుండియు - దేశమునఁ గల వైష్ణవాలయములందఱు, విష్ణున కృపాములందఱు ఆ దివ్య క్రమంధాధ్యయనము కాల క్రమమున నుత్పత్తిమింపఁబడినా గను.

సంస్కృతి భాషాయయమైన నేక ఋతుల వలెనే - ఆభాగముల తమిళ భాషరమిలయు పైతిమి గాన యోగ్యములుగా

నాడ మునులు సిద్ధ మొనరించి యున్నందున, పాపములను గావము చేయువారును, శ్రేష్ఠము గావించువారును నూత బ్రహ్మానంద భరితు లగుదు, ఆ పాశుర నిమిషాయమును బ్రాచిది చేనముగా సంభావించు జానంతి ఆశ్వాసులచే ప్రసాదించబడిన ఆ బ్రాచిద చేనము - 'అరుళి చెప్పయల్' (అనుగ్రహ పూరిత మైన శ్రీ సూక్తి) అను విశ్వాశి గాంచి యున్నది కావున, అట్టి వారాయన దివ్య ప్రబంధములందలి వివిధ శాసిత ఖరీశీలించి, జానంతి గల పాస్వర ప్యమును గ్రహించియుగాక ।

మీయిగై యాల్వారుల రచనలు -

ఆశ్వాసుల అరంభరలో మొదటి ముఖ్యములు - 'మునక లాశ్వాసులు' అని వ్యవహరింపఁబడుట కలిపిటి ఈ ముఖ్యులలో మొదట యాశ్వాసులు - అది వివిధ విశ్వాశి గావించువాడు । ఈ యాది కవిత రచించఁబడిన నాలుగు పాశురములు - మునక తిరువద్రాగి' యను పేరి, దివ్య ప్రబంధమునందలి - 'ఇరువత్తా' విభాగమున పొందుపఁబఁబడియున్నది ఈ పాశురములు - 'అన్నాది' అను ఛందముతో రచింపఁబడినవి అన్నాది ఛంద మనగా, మొదటి పాశురపు చివరి పదమును రెనువారి పాశురపు అది పదముగా ప్రయోగించునట్టి ఒకా వొక విధా విశేషము కాఁగా - 'తిరు' అను క్తయింపఁ - అట్లే, కాంతి, మందరము, సంపద, పూజ్యురి అను అయి పదము లున్నవి 'మునకల్' అనగా - 'మొదలు' (మొదటిది) అని అర్థము కనుక - 'మునకల్ తిరువద్రాగి' యను శీర్షిక కావ్యరస్య మిటును సహాధిము

ఈ 'మునకల్ తిరువద్రాగి' లో ముఖ్యముగా - భక్తి శ్రీస్తోత్రము, తాత్త్విక దివ్యాంగములు మున్నగునవి విశేషింపఁబడి యున్నవి ఈ

1 అశ్వాన కౌమ ది

—ప్రీతిపద . యం రామక అయ్యంగార్, III పం.

దివ్య ప్రబంధములో - భక్తి మార్గము తెలియజేయు ముఖ్యమైన మార్గమును వివరించుటకు యిచ్చుచి శిష్యునిచేత బోధించుటకు ఈ పద్యమును రచించెను. ఈ ప్రబంధమునకు గల కొన్ని పాశురములు మూలమునకు తెలియనివిగాని మఱి కొన్ని పాశురములలో - తిరువరంగమ్ (౨ రంగము), తిరువేంగవమ్ (తిరువల) మొదలగు దీపక ప్రేమలలో విరాజిల్లుచున్న సంబంధములైన అర్చనామార్గులు నున్నది తెలియజేసెను.

పూజార్చనాదుల భవనము -

'తిరువనాది' ఉపనామముతో పూజార్చనాదులచే రచించబడిన మూల పాశురములు - 'తిరువనాది' తిరువనాది - యమ పేర, దివ్య ప్రబంధములో - 'తిరువనాది' విభాగమున చేర్చబడి యున్నది ఇందు ఈ యాశ్వాదుల పూజయ నుపాసకులగుచే తెలుపజేసిన భావనాదుల పదము - అనుభూతి విధియములుగా మహాన గన్పట్టుచుండును - పాశురములలో ముఖ్యముగా - భగవత్ ప్రేమభవము, భక్తి ప్రేమభవము, రక్షణగతి ప్రాప్తి ప్రేమభవము నున్న నున్నది విశిష్టతను తెలియజేయుచున్నది మఱియు - దివ్యభక్తి సంబంధించిన వివిధావతారములును, సమస్త సిద్ధులైన కొన్ని ప్రేమభావములును వర్ణించబడి యున్న ప్రకృతి పాంశర్య మందును అభివ్యక్తి గలదనినది.

చే యాశ్వాదుల భవనము -

'తిరువనాది' సమస్త విశేషముతో చే యాశ్వాదులు రచించిన మూల పాశురములు - 'తిరువనాది' తిరువనాది - యమ పేర, దివ్య ప్రబంధములో 'తిరువనాది' విభాగమున చేర్చబడి యున్నది పాశురములలో - భక్తి పరమేశ్వరుని ఈ యాశ్వాదుల పూజన ప్రేమముగా మహాన గన్పట్టుచుండును పాశుర ప్రేమభావము

ముని పుత్రము ప్రదీపవేదీయఁ గల పాశురము లిది వీనిని రచించిన
 'చే యాశ్వాసలు - వేదములను, ఉపనిషత్తులను, గీతలను, భక్త్య
 శాస్త్రములను ఎన్నింటినో మధించి, మధించి, వాటిలోఁ గల విజ్ఞాన
 సంపదను సంపూర్ణముగ - ముపార్జించినట్లు - ఈ పాశురములవలననే
 మనకు వ్యక్తము కాంగలను ఈ పాశురమంతలో - కాత్తిరి రమా
 ద్యము తెచ్చియు విశదీకరింపఁబడియున్నది. మఱియు - విష్ణుశ్రుతి
 సంబంధించిన వివిధావతారములు, ప్రత్యేక పాంపర్యము మున్నగు
 వనియను ఈ ప్రబంధమున వర్ణింపఁబడియున్నది

తిరుప్పత్తి యాశ్వాసల తవనలు -

ఈ మహానీయులు - తమ భావనా ప్రపంచమునుండి తెల వడిన
 యవభూతలను భ్రాంతు కలుతును, 'అనే' గ్రంథములను రచించి
 యున్నాడు కాని, ఒకా నొకాడు ఏ కారణము వలనో - కరు
 దిను రచనల పద్ధియిది కావేరిలో పారినైచి కలు! అప్పు యా పది
 ప్రపాదమున కొన్ని గ్రంథములు కొట్టుకోవడంగా - 'రెంగు గ్రంథ
 ములు మూత్రము మిగిలి పీకమిన్నఁ బట్టయింద, వానిని కావేరీ నది
 కా మయమున పూనాళ్ళ మలుచించినవారు కొందఱు శత్రు కలు
 చిరి అట్లు శత్రు కలుకలుచిన గ్రంథములే 'నాన్మొగన్ రిరువనాది'
 'తిరుప్పత్త విరుత్తియే' అగునవి, ఇవి 'రెంగులు రివన్ ప్రబంధమున
 పొందుపఱువఁబడి యున్నవి

'నాన్మొగన్ రిరువనాది' లో - అనాది పృథ్వీయతో రచింపఁ
 బడిన తొలఁదియాఱు పాశురము లున్నవి పరమాత్మ నైన విష్ణుశ్రుతి
 - ప్రకృతి దుర్బేదాదు లంపఱును కింకరప్రాయులే యవి, ఈ విష్ణు
 ప్రబంధమున స్పష్టీకరింపఁబడి యున్నది మఱియు - భగవత్ స్వైర
 వము, భక్తి ప్రభావము మున్నగు వనియను ఇందు వర్ణింపఁబడి
 యున్నది పాశురమైన సంపాదమును పత్యముగా - నిత్యముగా

మింపక, భగవత్ పాపములను మోక్షమునందు, భాగ్యమునందు, శరణా
గమించిన ప్రజలను లభించు అపవదల ము దర్శింపఁబడుగా
దర్శించఁబడి యున్నది అదియును గాక, ఈ 'వామ్యుగ్ధ' తిరు
నామము - ప్రస్తుతి సౌందర్యము కలఁగియున్నది వర్ణించఁబడి
యున్నది.

'తిరుచ్చెప్ప విరుత్తై' అను ప్రబంధములో - మూలమును వది
లింపకుండు వివిధ రాగ రాజులను వినియున్నట్లు యోచించు ఈ ప్రబం
ధమునందలి పూర్వార్థములో నెవ్వన భక్తియులు విశ్రుతినింపఁబడి
యున్నది ఉత్తరార్థమునందలి కొన్ని పాదములలో - విరహా
దిను శిలించిన నాయకి, తన ప్రియుని కొఱు వరింపించు నీతి - తిరు
చ్చెప్ప యోగ్యములు తమ ప్రయుఁ డగు భగవంతుని కొఱకు విశేష
ముగా పరితపించినట్లు వర్ణించఁబడి యున్నది.

నాయకి వాయసుల విరహ భేదము, భర్తృభవ భగవంతునిపై
యోగమునందు పద్మిన్ద్రరాగ్యముల రచనలయందు వర్ణించియుండు
రవ్య పాథారణముగాఁ గన్పట్టుచున్న యుండునా కా, అట్టి భావ
రంగులను ప్రకటించు విషయములో - తిరుచ్చెప్ప యోగ్యములే
యివటివా రనియు, ఆ భావ పరంపరలు వారిలో పరిపూర్ణముగ
రాకాష్ట్ర నందుకొని యుండె ననియు - 'తిరుచ్చెప్ప విరుత్తై' అను నీ
విబంధము వలననే మనము ముఖముగ గ్రహించవచ్చును.

మూలార్థముల రచనలు -

'తిరు విరుత్తై', 'తిరు వాళియై', 'మరియు తిరువచ్చెప్ప',
తిరు వాయు మొనీ అను పేర్లతో - పద్యార్థములు మూలము రచనలు
అయిన దివ్య ప్రబంధమునందు చేర్చబడి యున్నది ఇవి మూలము
రచనలు అనియు మనము గ్రహించవచ్చును.

“తిరు విరు త్తమ్” అను ప్రబంధము - యుగ్మేంద్ర సారము పరిగణించబడి యున్నది. ఇందు నాలుగు పాదములు లున్నవి. ఇవి భగవంతుని సమం భక్తి తాత్పర్యము, తి జ్ఞానార్థము ప్రబంధమున విశేషముగా వర్ణించి చీ యున్నది. ఎఱ్ఱాళ్ళారె తిమ్మ నాయకగారి వలనయ్యిరి, ఇగలందుండి ప్రియ నా నాయకగారి భావించి, తమ నాథుని నిరుత్తము విరహ భేదముతో పరి పరివిధముగా పరితపించిన విచ్చివేళము లింకభిన్నంపలచి యున్నవి నా. తన ప్రియుని యిమరాగము శరేణించి, క్రక్కతి శంతిచిరి త ప్రతిపూలముగా పిలవకుట, విహ్వలత శంగుట, నాయకుని రా నిశ్చించియు ఫలితము గానఁ, నానాటికి క్షుణ్ణించిపోవుట, మేమున మూలమనము - పశ్చిమమూలమునను నాయకునిని తిపి పంచేకన నంతఃజేయి యిచ్చించుట, అందునఁగ ప్రయోజన మేమాత్ర క్షణంబున - తిందకు తన ప్రాణమలము పరిత్యజించుటల పైల నానాసిండుట ఇత్యాది విషయములతో - ఈ ప్రబంధము మిఠి, రచింపఁబడినదిగా నొప్పుచున్నది. పూర్వ దృష్టితోఁ జూచినచో ఈ ప్రబంధము లోఁకనైన ప్రేమ తత్త్వమును వర్ణించునట్టి తిర్మము కావ్యముగాఁ గన్పట్టి గలదు కాని సాక్షి ప్రియ, కమాలోకించిన దె నట, సమ్మాళ్ళారులు విరహభేదము తి నాయక వలె, భగవంతుని నిరుత్తి మెరిగినో పరితపించి, మ్రోము కాగలదు కావున, ఈ దివ్య ప్రబంధము మధుర ఇ క్రిందినిండు గ్రంథములలో ప్రమ ఖైసదిగా ముదము పంభావ మున్నది.

“తిరు పాళియమ్” అను ప్రబంధము లో - ఏను పాదము లున్నవి ఇది యెఱ్ఱేంద్ర సారముగా ముదమునకు వచ్చుది. తె. తిరువల్లూరు లో - తె. ముది వేడు పాదములు లున్నవి ఈ ప్ర. బంధము అధర్వణ భేదముగా పరిగణించబడుచున్నది ఈ ప్రబంధము

అభ్యర్థన చేడకనుగా పరిగణించబడుచున్నది. ఈ ప్రబంధములలో - వీ 'భయము పొంగువలయునని యుండులేదు' విధిలో గల పాశురము లన్నియు భక్తి శైలివహింపబడినవి. కావునవియైన యున్నవి. వ.జీరా - భగవంతుని భవన మోహన పొంగర్యము, కల్యాణ గణములు మున్నగునవి మనోహరముగా విధిలో వర్ణించబడి యున్నవి.

'తిరు పావై మొళి' యను ప్రబంధము - 'వేదము నమ్మా న్నికల గ్రంథ వస్తువమునందే' గాక, అర్చనల ప్రబంధము చ్చింటియుండును అగ్రగణ్యమైనది అంతయు కాదు - తమిళ వ్యాసు ప్రపంచమునందే గాక, ఏ భారతీయ భాష యందును ఇతటి యుత్తమ గ్రంథము తెలుపదీయనవలె ననినది - అతిశయి కాననదు ఈ మనో గ్రంథము విప్లవ ప్రబంధములలో నొక ప్రత్యేక విభాగముగ నెఱిగింపబడుచున్నది.

'తిరు పావై మొళి' యనగా - 'మహానీయుని హస్తానిండి తెలుపదిన దివ్య వాక్' అని యర్థము. 'పావై మొళి' అను క్రియను ప్రారంభమైన తమిళ వాక్యములలో - 'చేడము' అను అర్థము నిచ్చు క్రియగా ప్రయోగించబడి యున్నది.¹ కావుననే, ఈ 'తిరు పావై మొళి' - చేడ తుల్యముగా గౌరవించబడుచున్నది. నాను చేడ సార మంతయు - ఈ ప్రబంధములో నిమిషియున్న వని, నిష్ప్రవాదు చేతల నిశ్చితాశ్రితమయము.

ఈ 'తిరు పావై మొళి' ప్రబంధమునందు 1, 102 పాశురములున్నవి ఇవి - వివిధ రాగ కాళములలో, గానము చేయుట కు ప్రసాదించబడి యున్నవి. ఈ ప్రబంధ మంతయు శతావధి

లుగా విభాగించబడి, ఒక్కొక్క కళకము కది దశమలుగా విభాగించబడి యున్నది ప్రతి దశమమునందును చింత - చుర వొండవ పాశరమలో - భల శ్రీతి చెప్పబడినది. ఈ ప్రబంధమున - భక్తి ప్రపత్తులు, ఆరాధ్య ప్రభావము నొప్పగు విషయముల నేకములు వర్ణించబడియున్నట్లు గాక, భక్త్య మర్కము తెన్నియొనవి ప్రకరముగా వివరింపబడి యున్నవి ఈ దివ్య ప్రబంధమొనగుచు అనేక దశమలలో - వీచార్య పరమాత్మల ననుమగ్న గల నాయు నాయువుల సంబంధము వింశుల మనోన్మముగ వర్ణించబడి యున్నది.

తమిళ వాక్యము ప్రపంచమున నమ్మోర్వారులకు లభించి యున్నంతటి యున్నది స్థావరము - మతీ తెనవతీది లభించియుండలేదు. వీరి దివ్య ప్రబంధములలో ప్రతిపాదించబడిన సిద్ధాంతములు - శ్రీ వైష్ణవ మతమునకు వచ్చిన, వాటిని చేర్చుకొన్నవారు - నిర్విచారాంశము ఏ శ్రీవముగా నర్చులును నమ్మించింపవలసి యంత విది కాత్రుననే - వైష్ణవ లోకము నమ్మోర్వారులు 'శ్రీ వైష్ణవ మల కతి' యను గీడుకములో గారవించి, వారియందు తనకు గల అచంచలములైన భక్తి ప్రపత్తులను చెల్లించి యున్నట్ల అనియుండ గాక, నమ్మోర్వారులు - తమిళ వేద ప్రణేత లనియు 'తమిళ వేద వ్యాసు' అనియు ప్రకటించబడుచున్నారు.¹⁰

నమ్మోర్వారులను ప్రస్తుతించుచు - అనేకు లనే గ్రంథములు రచించి యున్నారు. అట్టి ప్రకంప గ్రంథములలో - నమ్మోర్వారుల శివ్య తర్కముగా విఖ్యాతి గొందిన మధుర కవి యొక్క 'కన్జియన్ శివులయ్య' అను దివ్య ప్రబంధము మొట్టమొదట పట్టింకిరి దగివది అటవీయము - ఆరాధ్య హృదయము, పాదుగా నమ్మన ప్రాదిని ఉపదేశ రత్నావళి, శరణోపరవ్వాది, ఆర్వార్ అనఁబు.

దివ్య కూరి చరితము మిచ్చెను గ్రంథములు ముఖ్యములుగా పరిగ
నింపఁదగి యున్నవి ఎ.టియు - బ్రహ్మాండ పురాణము, భవిష్య
త్పురాణము మొత్తంజే పురాణము మిచ్చెను గ్రంథములందును
సమ్యాప్తముల యవతార ప్రాశస్త్యములు గుఱిచి విస్తారముగ
ప్రస్తావించఁబడి యుండుటపట్టియు - సమ్యాప్తముల మహాప్రభా
వములు మనము సులభముగా గ్రహించవచ్చును.

ఏ తిమ్మిలే శోటించును నివాంధ్రావముగా నేర్పఱచుకొని,
దివ్యమైన భవ భావ తేజమును సమ్యాప్తములు దిగంతముల వఱకు
ప్రసరింపఁజేసిలో - ఆ తిమ్మిలే మహా వృక్షము నేటికి 'అశ్వార
తిరువగరి'లో - సురక్షితముగా నుండి, దిక్పక్షులైన విప్రులు చఱి
తుల గాదించునో యున్నా 11

సమ్యాప్తముల దివ్య ప్రబంధములు వాఁబడు గలిసి -
'ద్రావిడ దేవ సాగరము' అను ప్రత్యతి సార్థించుకొని యున్నవి 12
భగవ ద్రామానుజులు బ్రహ్మ సూత్రములపై 'శ్రీ భావము'ను
చించుచున్నది, సమ్యాప్తముల దివ్య ప్రబంధములు చాల వఱకు
లోదుపడినట్లు తెలియుచున్నది 13 అదియును గాక, శ్రీ దేవాంత
దేశములు - సమ్యాప్తముల దివ్య ప్రబంధములయందేయే నేడ రహ
స్యములను గ్రహించినట్లు విశేషమగుచున్నది

11 శ్లో 300వ - - ఏ 19 అధ్యాయ, 44 శ్లో

12 శ్లో 49వ - - ఏ 19 అధ్యాయ, 100 శ్లో

3 "It is 'Thiruvaymoli' that has shaped the furniture of 'Sri
Ramanuja's Capacious mind and heart'"

పల్నాటి నాటకాలలో నటించబడిన 'గిరి వాయి మొగి' /
 కృష్ణానాటకం - అనేక భాషలలో, బీలు తెలుగులో యువ
 నాటకం - పల్నాటి నాటకం - 'గిరి వాయి మొగి' అనా
 యువని నాటకం నాటకం నాటకం నాటకం నాటకం నాటకం
 నాటకం నాటకం నాటకం నాటకం నాటకం నాటకం
 నాటకం నాటకం నాటకం నాటకం నాటకం నాటకం

ఇక్కడనుంచి యశవంతి కాలనులో వెలువడిన భక్తి బాహుళ్యం 'చిరం నామ ముని' దివ్య ప్రబంధము లేవ ప్రబంధములతో ముగియగా ప్రచురించినట్లు నీయు - తిరుగు లేదు ఈ ప్రబంధము సరికలది దివ్య సంజీవనము లేవ వలెనది కావలెనని భక్తులు కోరుతుంటుంటే, ఈ లేదు గ్రంథ రచనకు ముందు యిందుకు - గమనార్హమైన యంశము అదిగా నై యాశీర్వాదములు వలపును - ముఖ్యముల పాశురములుగా 13 పాసాదికములుగా గ్రహించి, వ్యాకరణ శాస్త్రము, రీతిని విశేషముగా ప్రసంగించుచున్న యిట్లులు తెలుసుచున్నది

మధుర కవి యోగ్యులయిన కవీంద్రులు :-

ఇమ్మత్యాదులు ఇవ్వగలగే మన సుధర కవి యోగ్యుడు. రీతి నిబంధనలు మరచిపోయినా విశేషముగా కొనియాడబడినది. మన సాహిత్య పరిశ్రమలో 'సీమంతము' అని పాఠానికి దివ్య ప్రబంధముతో తేర్చబడి యున్నది కనుక ఆత్రేయ సహ్యాద్వైతమును ఇతర త్రైత్యములకు పరిచితి నుండితి ఇందు - సుధర పం నుల నిబంధనలు మరచిపోయినా మన సుధర కవి యోగ్యుడు.

చాల్య (గురు) లక్షణము, భక్తి ప్రపత్తుల ప్రాముఖ్యము తెలుప
 వ విశిష్ట విషయములు గూడ విశదీకరింపబడి యున్నది. ఈ
 స్థితిలో శిష్యులొక్కొక్కరికి అభ్యంతరము గావించిన విషయములే -
 100 వాంఛి తెలివైన ప్రబంధ మనుచుండునుటకు తరువాతగా
 వున్నది.

అశ్రమశాస్త్రము వచనము -

ఈ గుహ్యములు తిరు తావలో శాస్త్ర గ్రంథమును,
 100వ శాస్త్రము శాస్త్ర గ్రంథమును రచించి యున్నాడు ఇందరి
 మర గ్రంథము - 'అశ్రమశాస్త్ర' తిరు తెలివైన యును పేర, వాల్మీకి
 వ్యక్త ప్రబంధమున పొందవలయును యున్నది ఇందు - 105 పాట
 100 లున్నది 4వ తిరు తావలో వాంఛి తెలుసును లగుటచే, వాల్మీకి
 వ్యక్త ప్రబంధమున ప్రకాశింపఁ జేయబడినది కాని, పంక్తివార
 వన మూర్తియు ఇందు చేర్చబడియుండలేదు.

'అశ్రమశాస్త్ర' తిరు తెలివైన యందరి పాటవములు - వశము
 గా విభాగించబడియున్నది శ్రీ రంగమునఁ గల భక్తులతో గలనీ,
 శ్రీ సహితముగా భగవత్ స్వామి సంతోషము గావించవలె నన్న
 యిహము, రా నున్న బస్యలో శ్రీ శేరిలింగంపల్లియందు నుండు
 హనుమత్ పై నను బస్యించవలె నన్న యాకాంక్షయు తమకు గాఢ
 100 గల వది కులశేఖరాస్వామి లీ వశములలో న్నెక్కిరించి
 100వారు, ఎదిమిదన వశములలో - రసయ్య పై వశముల రాముడు
 100 తనమున నుండఁగా - రాముని వన వాన గతున కారణముగా
 కేరళుడు విలసింపకు ఇత్యాది ఘట్టములు వర్ణించబడి యున్నది.
 వశ వశములలో - రామాయణ గాథ సంగ్రహముగా పొందు
 అంపాదన యున్నది. ఈ ప్రబంధమునకు పాటవము లన్నియు -

భావ మధురములై, పాదముల పృథ్వీయములను ద్రవించుచేయు వనియై యున్నది.

మఱి శ్లోకాశ్వాసల రెండవ రచన - సంస్కృత భాషా మయములై వ కలువది శ్లోకములతో 'ముకుంద మాల' యను పేర విశ్వ విద్యాధి పాద్వింది యున్నది. కులశేఖరాశ్వాసలకు సహజ సిద్ధముగా గల కవిత్వా వంశము - ఈ 'ముకుంద మాల' మూలముననే సులము సులభముగాఁ దెలిసికొనవచ్చును. ఇందలి నివృత్తి పంచేతములు భక్తి ప్రబోధ పంథరీతములు. భావ పరంపరలు భక్తిలో కుళం కరములు. శ్లోకములు మధురాలిమధురములు కనకనే, ఈ 'ముకుంద మాల' - సంస్కృత వాక్యము ప్రపంచమున మహా 'మృత హృద మ్రామించు కొనఁ గల్గిపడి భారతీయ భాషలలో వాచావుగా నన్నింటియందును ఈ 'ముకుంద మాల' అనువదించబడి యుండుటను బట్టి, ఈ గ్రంథ ప్రాశస్త్యము సుస్పష్టము. ఈ ముకుంద మాలపై 17-వ శతాబ్దములో 'రాధాపానంద' అను నొక ప్రసిద్ధ విద్వాంసుడు విపులమైన టీకను రచించుచు, అందు - ముకుంద మాల, శేషము తిరు మొలతి ముగా ప్రసిద్ధి నెందిన నారాయణాష్టాక్షరీ యితో మొలత ప్రభావ మును విస్పష్టముగా చాటుచున్నది, ఆ విద్వాంసుడు 'దే నోభ్య కొనియాడి యున్నాడు ¹⁴ 'ముకుంద మాలా కాత్మరత్న దీపిక' అను పేరు గల ఈ గ్రంథ రూపము - దేశీయ పంతులు ప్రశంసల పండు కొని యున్నది.

పెరియార్వాదిల రచనలు -

విష్ణు చిత్తులు' అను పేర న్నుచున్నది. లై వ పెరియార్వాసల రచనలు - 'తిరు వ్వుల్లారు', 'పెరియార్వాల్' తిరు మొలి' అను

44 శ్రీ ముకుందమాల (తూర్పు భాగము)

కృ. రామలింగ శాస్త్రి,

ప్రచురము - అద్వానై విశ్వ విద్యాయము.

మృత్యు బాహుళ్యము ద్వితీయ ప్రకరణమునందు మొదటి భాగములో
(ముద్రాబాహుళ్యము) చేర్చబడి యున్నది

'తిరు వల్లభాక్ష' అను రచనలో - కలకత్తా పాశురములున్నవి గదాది సముద్రమున భగవానుని గురించి మంగళాశాసనముగావించుచు, పెరియాళ్వారులచే గానము చేయబడిన గీతములే యిది అవశ్యకమైన భగవానుని భిక్షన మోహన కౌంజరము నుండి తరము విత్తము మోతమున, ప్రకాశించుచుండవలె నని, కరమ భక్త్యాగ్రగణ్యమైన పెరియాళ్వారులు - గదాది వాచానామమునై, తమకు దివ్య సంకల్పన భాగ్యమును ప్రపాదించిన భగవంతునిని తమ శుభాకాంక్షల దెలుపుటయే యుచున్నట్లు ప్రభావంతము ఈ కందప్పమున, భగవంతుని వినిభావతాతములు పైతము పెరియాళ్వారులచే ప్రస్తుతించబడినది ఇట్లులేనవారు - తమ శివభక్తులు భగవత్ స్వేచ్ఛయందే గడుపుట ప్రేయవ్యమని పెరియాళ్వారు నిం జూర దివ్య సంకల్పము నొంది యున్నాడు నాటకము ద్వితీయ ప్రకరణములో ఈ 'తిరు వల్లభాక్ష' ను మిక్కిలి ప్రాముఖ్యమున్నది సత్యానుకంధానములో ఈ తిరు వల్లభాక్ష - ప్రముఖ స్థాన ముక్రమించి యున్నది దీనిని శ్రీ వైష్ణవ కంప్రచారములు ప్రణవ తుల్యముగా సంభావించి, ప్రతి దినమును ఇట్టి శ్రద్ధలతో ముగింపుచుండుట కరిపాలి

'పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి'లో - 481 పాశురము లున్నవి. ఈ పాశురములలో - కాల కృష్ణుని మధుర లీలలు మనోహరముగా వర్ణింపబడి యున్నది ఈ ప్రకరణములో పెరియాళ్వారులు ప్రవర్తించిన వార్తలన్ని భావములు - అత్యద్భుతము లైనవి. పరాకాష్ఠ వందిన ఇట్టి వార్తలన్ని భావములు - ఈ ప్రకరణమునకు దచ్చు

తమిళ వాక్యము ప్రపంచమున ను తెచ్చును కానరా వును - అతి
శయోక్తి కానరదు

ఈ ప్రపంచములో - కృష్ణుని వస్తి దినోర్వవము, గో విల
ములో హస్తోల్లాసములు, కృష్ణుని ద్విజ బుచ్చును - యశోద తోల
బాచుట, కృష్ణుని సముదాయించుచు చంప మామని చిలుచుట,
'కృష్ణుని కిట్టి వేధ సంస్కారము, కృష్ణునకు ద్వంద్వ గోవ పరిహారము,
'కృష్ణుడు పెట్టును తప్పించుట, కృష్ణుని యోగిదమనెను గోపిలు
మతోదతోఁ జెప్పట, కృష్ణునకు ఆత్మలను వే పుట్టై అరణ్యమునకు
వెళ్ళిన వియ్యట - తిల్లి సైత యశోద విలపించుట, కృష్ణుని భుజన
మోహన సౌందర్యమునకు ముగ్ధులై, గోపిలు మోహముఁ జెందట,
కృష్ణుని వేణు గాన మోధుర్యముఁ మున్నగు అశోకర్పితేళిములు
విగుల హృదయంగనములుగా మృగవంశి యున్నవి అందునను
గాల కృష్ణుడ మోహము చేయుట, హర్షముఁ జెందుట, విలపిం
చుట మున్నగు కర్మితేళిములు పెరియార్వారులు కహన మందర
ముగా రిందుచిత్రించి యున్నాను శైశవావస్థలోఁ గల కృష్ణుని వివిధ
చేష్టలు జూచు కవిగీయముగ వర్ణించియున్నాను చిరకాలము
ఘడియొ తల్లులు తమ తమ విల్లల నాదించునపుడు - పాలు
తాదించు నపుడున్నిత బుచ్చునపుడు - ముద్దులారునపుడు పాడెను
పాలలకు వాక్యము ప్రపంచమున, పెరియార్వారులు ప్రముఖ స్తోత
మును గల్పించి, చిర వ్యగీయము లొంగల్గి 'కృష్ణ తమిళ'
అని వ్యవహరింపఁటకు ఈ పాలలకు - కనీస బాణులు (Bans)
పాపించుచుటలో పెరియార్వారులే మొదటివారై, అఖండమైన
విభాగిణి పాంచంగిణి పెరియార్వారుల యనంతరము కవు లగుటలు
నించుకొను ఈ 'కృష్ణ తమిళ' కావ్యమై ముగిసిండును, గీతముల
నిర్మించినో కదించి యున్నట్లు తెలియచున్నది.

అందాల్ రచనలు -

అందాసు - ఒక మహా ధర్మరాళి గాళ, ఒక మహా కవల
లలిత బూడ నాచా నేమిగా ప్రసిద్ధి గాంచిన ఈ మహా ధర్మరాళి
రచనలు - శేషము తిరిగి వాక్యములతో గాళ, పవల భారతీయ
వాక్యములను గమన గౌరవమును చేకూర్చియున్న వనకు సత్వ
దూరము కాదు ప్రాచ్య వాక్యార్థ్య సంక్షిప్తము, తత్వ శాస్త్ర
వేత్తలు మున్నగు వా రవేతులు - అందాల్ రచించిన వాక్యముల
లోని సాధురూపి మధురములైన భావ పరంపరలు పరిశీలించి,
అస్మిత్తర్య చేతులై, తి త్కావ్య రత్నముల సందర్శనో ప్రస్తుతించి
యన్నార లట్టి కావ్య రత్నములే - 'తిరుప్పావై', 'నాచ్చియాల్'
తమ సొంత యిటు పేర్లతో - నాలందర దివ్య ప్రబంధమున చేర్చ
బడి యున్నది

'తిరు ప్పావై'లో ముప్పది పాళరము లున్నవి ఇవి - వివిధ
రాగ తాళములతో గానము చేయుట * సచ్చగా నొప్పారుచుండును.
మూడులలో శ్రేష్ఠ తిమి మైర మార్గశీర మాసమున నవ యవ
సంఖ్య యొక్కలైన వరుసను పొందటాకై నియుట యు * ముగా
వాచరించు 'మార్గశీర నామ'కు సంబంధించిన విశేషము లిం వధి
పర్లింపబడి యున్నవి ఈ ప్రత్యము శేషము వ్యయముగా వాదన
చినవారికే గాళ, చేశమున గల ప్రప లంకలును మేలు చేకూర్చు
నదియు, వకాలమున వరకు లు పర్లింది, సవ్యములు నిర్మూర్తిగా
ఫలించి పాడి పంటలతో చేశము ముఖ్యముగా సంకలన కనియు
ఇందు ప్పర్లింపబడి యున్నది.¹⁵

10 "తిల్ల యిలగళై ప్పకమన్ పేర్ పొడి
వాళ్ళ న మ్మొప్పెట్టు ప్పొత్తి పిడివల్
తీర్పు వా తెల్పావ్ తిల్ల ముప్పొడి పెయ్యద
తిల్ల పేలెళ్ళెప్పె లాడి కయలున్"

దేశ కాల పాత్రలయ పరిగమన, అండాలు - తాను
 కగా భావించుకొని, పరిపరమలోఁ గూడి, తన యిష్టమైన
 కృష్ణుని సాన్నిధ్యమునకు ప్రతీ ఫల ప్రాప్తికై బయలుదే
 రుచును విషయములు - ఈ 'తిరుప్పావై'లో విశదీకరిం
 యున్నవి ఆ మహా భక్తురాలు - సహజ నిష్ఠయైన తన భక్తి
 మును విప్రస్థముగా నిండు పొందు కలుగుటయే గాక, తన
 కములైన గ్రామీ జీవన విధానములను పైతము రహితీయ
 జర్గించియుండుటను బట్టి, ఆమె వ్యసంగము ను విప్రస్థము - ఈ
 పావై దివ్య ప్రబంధమునకు గల ముఖ్యది పాశుడిమిలు - స
 మానమున శ్రీ జైన్యవ గృహములలో శ్రవణానందముగ గ
 నేయుండుచున్నది శ్రీ జైన్యవ సంప్రదాయులగు వివిధ వ
 చా లెల్లములు ఈ దివ్య ప్రబంధమును భక్తి శ్రద్ధలతో అన
 చుచు, అత్యానందము పండుచుండుదురు ఈ దివ్య ప్రబంధము
 గోచా దేవిదే ప్రతిపాదించుటయే మార్గభ్రష్టము - శేవలము
 భారతమునందే గాక, మహాకముగాఁ గల ఉత్తర భారతమున
 అచరించుచుండుము - గమనానంద్యమైన యంతము 16

'వాద్యయాకో తిరు మొగి'లో - నూట నలువది -
 'పాశురములు వివిధ రాగ తాళములతో, గానము చేయుట క,
 నన్నది జగ న్మోహములైన కృష్ణ నకు తాను ప్రయోగ
 పలంచుకొని, అట్టి ప్రేమాతిశయముతో అండాల్ కలించి
 కములే యిది శ్రీకృష్ణుని యందు తనకు గల యగురా
 మస్మధునకుఁ దెలుపుట, శోకిలలతో - క్షణాదులతో కృష్ణు
 నందేశములు బంపుట, కృష్ణుని రాగై కరికెరించి ప్రార్థ

స్వర్ణమున మోద్యునితో వివాహ మాచట, కృష్ణునితో పంతుంగ వివాహము లేర్పడట మొనలగు విషయములు ఈ పాశురములలో నర్థమయి యున్నవి ఈ ప్రబంధమునకు గల 'పాఠణ మాయుగమ్' అను పదము - 'తైత్తిరీయ గృహములలో, వివాహ ముదాహరిత సంతర్పణమున గానము చేయట - పరిపాలనగా నున్నది ఇయ్యది ఒక విశేష వివరముగా గమనింపవలసినది

తొండరడిప్పాడి యాళ్వారుల కవనము :-

ఏమి రచించిన రెండు గ్రంథములు - 'తిరు మొలై' 'తిరు క్కవర్చి మొళుచ్చి' యను పేర్లతో నాలాయక దీక్ష్య ప్రబంధమునందు చేర్చబడి యున్నవి

'తిరు మొలై' యనగా - 'పద్మిన్య మైన మాల' అని యర్థము ఇందు - నలువది మైదు పాశురము లున్నవి, ఈ పాశురములలో ననేకములు ఆత్మ నివేదన పరిములై మొప్పారు యందును ఇగవ కృష్ణిభావమున తొండరడిప్పాడి యాళ్వారులు తమ తైత్తిరీయము ప్రకటించుచు, తమను చాపానచానునిగా స్వీకరించుటనీక నని ప్రకటించిరి ఈ ప్రబంధమున ఇచ్చి వైభవము విశేషముగా నర్థింపబడి యున్నది ఇందలి కవిత్వాన్నియు అనన్యార్థ్యకమై, మనోహరమై యులచారు చుండుటయెట్టి, ఈ తొండరడిప్పాడి యాళ్వారులకు నహం సిద్ధముగాఁ గల కవిత్వా వైభవమును మనము మెలఁగముగా గ్రహించవచ్చును

కమల నామలో - 'తిరు మొలై అజ్ఞీయాన్' అను నొక లోకోక్తి యున్నది అనగా - 'తిరు మొలై' యను పేరు గల దీక్ష్య ప్రబంధ మెఱుంగనివాడు - తిరు మాల(విష్ణువు)ను తెలియఁ జూడ వని యర్థము ఇందులన - 'తిరు మొలై' ప్రబంధ వైభవము ను స్పష్టము

శ్రీమద్రామాయణము యందు, ఈ ప్రబంధ ప్రధానము
 ౧. భాగ్యము

మహానై యాత్మాదుల రచనలు .

నాట్యర దివ్య ప్రబంధములు పావధానముగ పరిశీలించినచో
 తిరుమంగై యాత్మాదులు రచించిన పాశురములే అతిశ సంగ్రహ
 పుష్టములను గ్రహించుటయు ఈ పాశురములన్నియు
 దివ్య రాగ తాళములతో సమపూర్వముగా యున్నవి తిరుమంగై
 యాత్మాదులు రచించిన అటు ప్రబంధములు - పెరియ తిరు మొరై,
 విశ్వరూపాక్షమ్, తిరు నెరు వ్వాళ్ళమ్, తిరు వెళు మా త్రిరుక్కై,
 నీయ తిరు మొరై, పెరియ తిరు మొరై అను పేర్లతో నొప్పున
 యున్నవి ఇవి యాదులు శేషాంగములుగా సంభాషించుచున్నవి
 పెరియ తిరు మొరైలో 1081 పాశురము లున్నవి తీర్థ యాత్రిగా
 కల్గించుచు - తా మనః దివ్య క్షేత్రములోని యాత్మా జూట
 ను సంకల్పించినపుడు, తిరుమంగై యాత్మాదు లింకలి కొన్ని పాశు
 రములలో సంప్రదించి యున్నారు కాదు యోవన వళలో గావించిన
 పుష్కలములకు మిగుల వగచును ఇగవ చ్చరణారవింశములయు
 పుష్కలములను గావించిన పుష్కలమున పైతము - తిరు
 మంగై యాత్మాదు లీ ప్రబంధముల సంగ్రహించి యున్నారు అనేక
 ద్విక రహస్యములతో, గూడిన గా ప్రబంధము - నిత్యము
 పావ యోగముగా నొప్పుచున్నవి

‘తిరు నెరు వ్వాళ్ళమ్’ అను ప్రబంధములో - ఇరువది పాశు
 రములను తిరు నెరు వ్వాళ్ళమ్ అను ప్రబంధములో ముప్పది
 కములను తిరు పాపాదమ్మన వెళుమా బంధము మండి విడువడి
 కుల కాదుగిరులై ప ఇగవంతుని శరణు పొందుట వలన గల్గు
 పుష్కలము పీఠలో వికటికరించుచు యున్నది

ఆళ్వారుల భక్తి సిద్ధాంత ప్రాశస్త్యము

అంగ మూలము

డాక్టర్ : జి.టి. గోపాల కృష్ణ నాయుడు

ఆంధ్రభాగ్య భాగము :

'కాం విద్య' పబ్లిషింగ్

శ్రీమద్ కె.వి.వి.యల్ నరసింహాచార్యులు, 20-2-1968

ఆళ్వారుల భక్తి సిద్ధాంత పరిశీలనము

అంగం నాకము -

భారత దేశమున సామాన్యముగను, దక్షిణ భారతమున విశేషముగను బ్రహ్మ వాదములు కొన్ని గాఢపరిచిరి. ఈ బ్రహ్మ వాదములను ఆళ్వారులు తమ దివ్య ప్రబంధములలో ప్రస్తావించిరి. గాఢ, సగం భగవానుభవ బృందావనము లగు బ్రహ్మచరిత్ర లక్షణములు, ఆత్మగతి ముగిసినవగు శైలిలో గానము చేసిరి.

విశిష్టాద్వైతము -

అనుమతముగను లగు ఆత్మగతిల వివర గానములు - విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంత పరిశీలనమున నుపయోగించి ఈ విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమున జూరీ యవంతరిము శ్రీ భగవద్ గ్రామ గురజాడ ప్రకాశాచార్యులు

వివేక ప్రసంగం నిర్మాణ ప్రవీణులు -

పరమ భాగవత విజ్ఞానులు లగు లక్కావారి ప్రభావము మన పాఠ్యోక్త వ్యవస్థపై, ఇతరములపై చైతన్యము వారి భగవద్గుణానుభవములు, పెచ్చిత శీలితములు, ఉత్తి ప్రవర్తనలు మానవాళికి శీలో మయి ఎవరైనా వచ్చినామో చెలువారిని 'మన లక్కావారు' అను ప్రసిద్ధి గాంచిన వీరిని - పూజ్య - పే యావారులు మువ్వరును, నాలాయిర దివ్య ప్రబంధ నిర్మాణమునకు శ్రీకారము యుద్ధ మహా యులు. వారి 'అంబా' దివ్య ప్రబంధ శ్రీయము పశుల లోకము లగు బ్రహ్మానంద పంచాయితీలకు వారి యనంతము, ఉత్తి పారా భితు లగు తిరుమలీశై యావారులు - తమ పాశురము లందు శ్రీ శేంశుక్లవర పాద పద్మ పందిరీతుల వగు రాకా శక్తాంబరచే కావ్యంతుల సంపదము నిర్మాణమునకు బాగు కీర్తించిరి. పరమ గయా పూర్ణ పాదయులు - కవి ఎన్నెన్నులకు పరమావారులు - సంపాదాత్మక మిన్ని లగు మానవులపై, శివజాన్మర విశ్వాసము పరిపించిరి వివాదములు మధుర కావ్య రచనా భువనంభుల లగు మధుర కవి యావారులు - సమ్యావారులు ఆరాధించి తిరించిరి. మణియు - 'గురు ప్రకాశమే దీపాంశ' అను ఉత్తమసాహిత్యము - గురు గణానుభవము గాంచి, విద్య భర్తముని నిరూపించిరి అల 'శీలరావారులు. - సీతాచార్య దోష మాపీతుల వగు రామమూర్తి యుద్ధ మునందుకు నన్ను పులెరి. గుణ వృద్ధులైన పెరియా వారుల వేద్య పులిక యను గోదా జేరి - శ్రీ రంగ నాథ విరచిత నా దోహాయమాన మాన, యి, పరమ పద పాథునే పరిణయ మాదమ భక్తాంజ్లి రేణులగు ప్రభావరీ గన్న తొంపరదీప్తిని యావారులు - శ్రీ రంగ నాథ గుణానుభవము గాంచి, పదా పరమ పద సనాథ సాన్నిధ్యమునే - అంబాంజ్లిని - వివాదావారులు

శ్రీరంగ నాథ దివ్య బాంధవ్యమును పొంది శేఖరము కను పాత
 రములలో తపసి గిరి అధిపతియై, తప్యయ్యలై, భక్త్య శీత్రులై, ఆ పరా
 ద్విరుదయించే లీల మైరి తిరుమంగై యాశ్వాదిలు ఐహళ కాలము
 కాగవర తపీయాచాభవము గావించి, భగవత్ కృపాహ్లాదునకు ప్లాసి
 లైరి ఇల్లు చరి శాస్త్రులైన పద్మిన్దరాశ్వాదులు = తమ దివ్య ప్రబంధ
 ములలో = గవావ వేదాంత శాస్త్ర రహస్యములను, భగవత్ కృపా
 దిశేషములను గావ మొనరించి, చిర యశము గాంచిరి

శ్రీ వైష్ణవ సిద్ధాంత వీణములు

అశ్వాదుల దివ్య ప్రబంధములందే, శ్రీ వైష్ణవ సిద్ధాంత వి
 మలు నిక్షిప్తములై యున్నవి అర్చా మామముల కేంద్రమై యున్న
 భగవంతుని బాట తమ పాతురములలో నెందులొందిరి భగవంతుని
 జ్ఞానములో అర్చా మామముల అంతర్గామి అధివసం
 యున్నాడే తని పారి యెక్కి పాయము పారి వృష్టిలో అవి విగ్రహ
 ములు కాత్ర పాత్రాత్ పరాశ్చర్యేణ భగవంతుడు జలయము
 నెవరి అర్చా మామముల విడనాడి యుండ వని పారి అవంతి.
 దిశ్వావము గొనిన, దివ్య దేశములు వర్ణించ నగు నవి పా
 నాపనాగిని తిగ్భేదిరి తిరుమంగై యాశ్వాదులు ఒక్కరి, ఈ
 దివ్య ప్రబంధ ముక్కులలో దివ్య దేశముల నెన్నింటిలో కీర్తిందిరి
 పరమాత్ముని ఒక ప్లాపా విభవ అంతర్గామి అర్చావతాంముల
 యందు అశ్వాదులకు ముక్కువ యెక్కువ

అశ్వాదుల తత్త్వ సిద్ధాంతము

పెరియాల్వారులు :

‘భగవంతుఁ యొందు శతము పరాశ్చర్యుఁడు, పర్యాంఁ
 ల్యుని’ యని ఎని ప్రబోధించును, ‘భగవదే ! నిన్న నా యె

దుండుకొంటిని, నేను నిలొచ్చేరితిని' అని, తమ దివ్య ప్రబంధము కీర్తింపిరి పరాత్పరుని పుత్ర భావముతో ఆరాధించిరి తమ పాతురము లందలి భావాభిరుచులచే, వైషమ్యము అలంకరించిరి.

అం దా ల్ . -

అభ్యాసములో కొంచెము వాయుగీ భావము వ్యాకృతమునదిరి అండాల్ తన ప్రేమానురాగములను శ్రీ శేంకటేశ్వరునకు తెలియజేసెను.

నేమ్మాళ్వారులు -

ఏది నిర్దాంతమున భగవత్ తత్త్వము - పర్యవసాదము, అనంత స్వరూపమును అయి యున్నది భగవంతుడు భక్తుల యెడ దయా మయుడు, పర్యవసాదము గుణాదులు, అర్త ప్రాణ పరా యులును, పరావర విశ్వము భగవత్ పృథ్వీ భూతము ఈ యనంత విశ్వమునకు భగవంతుడు ఆత్మ భూమియు పరమాత్మ కీవాత్మల సంబంధము వానా విధము కేవలము భక్తి ప్రపత్తుల మూలమున మోక్షమును పొందును ఇదియే నమ్మాళ్వారుల తత్త్వ విశ్వమును స్వ భక్త్యాచరణముచే మానవులు తప్ప కాదు అర్థము నేనికొను గల్గును ఈ యాత్మ భావము భగవత్ ప్రాప్తవక మగును

మధుర కవి యాళ్వారులు -

అమృత రసములు - కీలు ప వర్షులు నగు ఈ మధుర కవి యాళ్వారులు - భగవత్ ప్రణామభవమాచిత్తము గురు గుణ ములియే మిన్న యని కావించిరి ఈ యాశయము మోక్షము గురు క్యాదిక నను శ్రీ వైష్ణవ సద్భావమును స్మరింపజేయును అర్చాచీన విశిష్టాద్వైతమున, ఏయే భగవత్ సమర్పణ రూపముని కాలి

గది నోపును మధుర కేళుల గురు ప్రాకర యొన మగు శంఖ
నవము - పూర్వోక్త శ్రీ మైత్రవ సిద్ధాంత సై శిష్యమును ప్రతి
స్థాపించఁ జేయుచున్నది.

•ంతరక్షప్రతి యాశాదయ -

వీరు - భూత రక్షణ రాహిత్యము గానింపు మని, శ్రీ రంగ
భూత కర్మిందరి వల యన, వే దోక్త మగు శత సంవత్సర కవీ
యైర్దయము కల్గినను, అందు బాల్య కావాల యావన దశామ
గాన ప్రవృత్తులును, సాంసారిక సంకటములును, ని ద్రాబల్య జరా
బలము, నై రాశ్యాదులును అనుష్ఠానభంగియములు గదా! ఈ సత్య
మని చిత్తము దిను కొనియే కాఁబోలు, భర్తృహరి - 'భవ మను
న ముక్తిమి శ్చ పుంసాం య దిహ జరా నిర్వపి మాన్యథా వికారాః'
ని యుజ్ఞాపించినాడు

అ శ్వా రు త త త్త్వ శా శ్రు ము

భగవంతుడు విశ్వవేది ఉన్నాడు అతడు అద్వితీయుడు
నిత్యము అశాశ్వతము చి వది వస్తువు స్వయము బ్రహ్మ శరీర
వీరును. ని ద్వియాచ్యుతులు త వత్సవో నిర్వ విశేషణములు.
నంతము, ప్రాచీనత శీవితము సత్యములే కాని, అవి అశాశ్వ
యలు భగవ స్మృతి ప్రపంచులే మోక్షదాయకములు! అని, అశ్వ
మ - సంసారార్థిని మిగు మానవానికి చాటి చెప్పిరి.

శ్రీ మైత్రువును శీవితము సత్యమే విహిత భర్తృమును భగవ
త్వముగి అవతించుచుయే అతని కర్తవ్యము. నివృత్త మైత్రువును
భర్తృవ కర్మించి, ముననోద్ధరణయనై యిన్నించును. శ్రీమైత్రవ
స్వ శాశ్రు ము ప్రా ఫలములు ముగ్ధ రాశ్యాదులనే, భక్తి ప్రబో
ధులై ప రించి దివ్య ప్రణయములుగి ప్రకటింపఁబడినవి

ఆత్మార్థములు వర్ణాశ్రమాశ్రయముగఁ గొప్పించుచు లింగ భేదము కూడ వారి యెడ వర్తించును భగవత్సృష్టిలో అందఱును సమానులే యని వారి అభిప్రాయము

ఆత్మార్థముల పాటకములు - వారి అమృత పూర్ణ హృదయ నలోపరములందుండి, ఏదా భారల వలె నిప్పురములై పని అందాల్ .. నిత్య కిల్బానీ, శ్రేణు ప్రపూర్ణ, భక్తి రస భరిత హృదయ ఆమె శేషితము, ప్రబంధము వివాహ విధునుగ వాయకి భావ భక్తి విశేష మును లోకమునకు అభివ్యక్తము గావించుచున్నది. సమ్యాత్మార్థములు భగవత్ ద్వారా వాధానిభవ పోషకము లగు పాటకములను రచించి ఆచరించిరి వారి రచనలలో - భగవంతుని యెడ వారి గల ప్రీతి గోచరించును 'మహానీయ విషయే ప్రీతి క్షుక్తి' అనియే కదా శ్రీ భావ్య సిద్ధాంతము! త ద్వీకములను ఇందు గానవచ్చును తత్త్వ శాస్త్ర రహస్యము లెన్నియో వీరి ప్రబంధములం దున్నవి. ఆత్మార్థములు - పరమైకాంతంబు, అనన్య భక్తి సంయుక్తము, మహాత్ములు ఆత్మార్థము భావన భక్తిని పోషకములచే వీరు భగవత్ తామ త్కార భాగ్యమును పొందిన మహామహాత్ములు. భావన ముఖగా 'తెల భారావ వనిచ్చన్న పృథివీవంతాన దూరా అని, అభియ్యక్తి! వీరి ప్రహేళికాసంభాషణములు భగవత్ ద్వితీయ దుఃఖము మనలను తలచుకొనుచు నన్నిధికి కేర్ప ననిభవములై యున్నవి.

ఆత్మార్థముల శ్రీ సూక్తము

మువలొల్పాదము :-

పన్నిద్రరాత్మార్థములు భక్తిలయై గల ప్రభావము, వారి తత్త్వ సిద్ధాంతము, వారి వికారిక భక్తి యెవలగు విషయములకు సూక్తి మన మిప్పుడు పరిశీలింతుము ఇగ న్నాటకమునందు ఈ యంగ

ంగ స్థలము - తమిళ నాడు నందలి తిరుక్కోవలూరులోని
మందిరమున ఏర్పడుచుచున్నది.

చంద వర్ష మూడుత పెద్దయ్య రాహతలచేరను, భారాహత
కిగ వశమునను ఇ చ్చాకిరలం రాహతం ఒగుచంద, అట్టి
న, అచరిచిత మూర్తి త్రయము పూర్వోక్త మందిరమున
కొనుట కేలేంది, ఆకస్మికముగ ఒకరి నొందు కలిసికొనిరి
ంతకులు - ఒకరి నొకరు అచరిచితంలు వారు మహా
హా భక్తులు, కాంచీపుర - మహాబలిపుర మైలాపురము
న వారు పరస్పర సంభాషణా భగీతముగ, వారు - రా
హు, భక్తి రూపావన్న భావ సంపన్ను లని తెలిసికొనిరి
కయ శుభాకములందు - భక్తి నాడులు స్పందించినవి వాడు
మము - అద్వితీయము - అపూర్వము నగు బ్రహ్మను
లో నైరి వారికి నాలవ వ్యక్తి ముగరు లోపలకు ప్రవే
శింపించును, తిరుపు తట్టి నటుల శక్తియు శ్రవణ గోచర
ఆ మందిరము అల్పావకాశము గల దగుటచే, వా
రు ఒకరికొని యుండిరి, వారు ఈ విద్వత్సానుభూతి
ను కను వేదాంత విశ్వాసమున నెఱుంగ వలంది

ఇను లగు ఆశ్వాదులు - వశ దిశల నావరించిన గాఢాంధ
రాణన ప్రకాశముగ మారవలె నని కాంక్షించిరి 'తమహా
విగ్లమయ' అను వేద వాక్యమును ఈ యాశ్వాదుల తలంపు
విభమునకుఁ దెచ్చుచున్నది ఆశ్వాదులు అట్లు ఆకాంక్షిం
తవప్రగా, వారి ముఖరవించమునుండి, ఎక్కాలగతార
యైన గభీర సరస్వతి - హిమర రూపమున విస్తరిత మైనది
ంత విశ్వము ఒక ప్రవీణము, వచ్చె నమ్మకములు ఘృతము

అపరీక్షిత మండలము అగ్రని జ్వాలలు అని, ఆ పాశురార్థము అహో
 వీటు చరిణామము ! తత్ క్షణమే గాథ రేకుము విరివెను పర్యవ్వు
 తెల్లవంత మయ్యెను ఆ ముల్లీరు యోగులును అన్యోన్య దృష్టో
 యు లై రి పరిష్కర ప్రక్రమ విశేషములను అవగాహనము చేసికొనిరి.
 కాని, సర్వవిః శీతనము ముఖ దీప్తిగృత మాయెను. మహా బలి పు
 రాగత మహా యోగులు - ఈ యాంతర ప్రంభవము చక్క చక్క
 గ్రహించు కా కిం గ్రహించిరి మరు క్షణమే వారి మంత్రావనితము
 మండి, మృదు మధుర పద గుంభిరి మను ప్రబంధము జాలవారిగనె,
 అది వారి యాంతర సంతోషమును తాత్ప్రేలికది వారి యజ్ఞానము
 నకు భరత వాక్యము విల్పించది ఈ పాశురము 'అయ్యో' అని పూరి
 యం మన్న దివ్య ప్రేమను, భగవ ద్విరహో ర్తి యను మృతమును నిర్భం
 తర విరహోపల వహ్యమాన మహో రూప వర్ణిని సూచించివది ఈ
 ద్విరీయ దీప శిఖ తెలుగున, త్వానోజయ మెనది త్వాన చూడగ
 దీపము తెలిగెను అంతర సంతోషము తోలుగను అత్యంత క్షణ
 మున వారు - ప్రకాశ పారభ్యముల వెదజల్లుచున్న పరమాత్మ
 సాన్నిధ్యము ననుభవించిరి

మైలాపుర మహా యోగులు పాశ్చాత్య శ్రమన నాల్గు మాదిరి
 తప్త కాంచన వర్ణుడగు నారాయణుని, త ద్దివ్య మహిమి యను
 లక్ష్మీ దేవియు పాశ్చాత్యులించిన దృశ్యమును అభివర్ణించుచు, వారి
 మంత్రావనితము మండి మధుర భాసాగీతి వెలువడెను వారు ఉపయ
 భాను బింబమును దర్శించిరి నారాయణుని దక్షిణ పాదమున మృగ
 ర్మపాల్పార ముదవ్యవమును, వారు పాదమున నవరో పాంచవస్త్రి
 మును దర్శించిరి భువన మంతయు దివ్య సౌందర్యమును రెప్ప వాల్చిక
 జూచిరి దివ్య స్వభావమును అభియై లై ఆలోకించి దివ్య సౌందర్యము
 నాస్వాదించిరి వారికి నేత్ర పర్య మయెన్నను ఆశ్చర్యం వహించవ
 నను అట్టి వారట్టి దివ్య మంగళ విగ్రహము నెత్తుదును దర్శించి

యందుకే లేదు విచిత్ర మగుచున్నది మైలాపుర యోగి వరుల వాగ్వివాదము పరాత్పరుని స్యాగతము పర్కివది

ఆ ముత్స్వరు బహుత్వము - శ్రేయ ప్రపూర్ణము, శ్రేయ నియము, మనోహరము పగు భగవత్ స్వరూపము తి స్మృతిగర్వించి చున్నట్లులగు, భక్తి శ్రేయ తత్త్వములు తమకు స్థల బహుళ యేయ చున్నట్లులను ఆపూర్వానుభవము వలననే ఆ పురుష శ్రేయము న సాక్షాత్ సాక్షాతముగానే మనజేసింపఁబడిన తత్త్వ రహస్యము నాలయకమునకు నొంది యైవది ఈ ముత్స్వరే శాంతిపుర వాసు లగు పోయియై యాశ్వాసులు, మహా బలిపుర వాసు లగు పూర్వీత్యాదులు, మైలాపుర వాసు లగు శే యాశ్వాసులు అయి యున్నారని దీని ప్రయోగ ఆర్మికి మాసమున - తిరువోణమ్, ఆదిట్టమ్, పరయమ్ అయి భుజ సమ్యక్భావిత లగు శేఖరయందు వర్ణించిరి తిరుక్కోలురు - ఆశ్వాసులచే నుపదీయమైన భగవత్ శ్రేయ తిత్త్వరహస్యమునకు మది వాని కేర్పాటు

ఆర్మికి మాసమున ఈ బహుత్వ శ్రేయ సువతరించుటలో ముఖ్య యొక ఆంతర్య రహస్యము కలదు దీవోత్సవ సైథవాద్వర ము దీవావళి పండుగ - ఆర్మికి (ఆశ్వయుజ) మాసమున వరుపుకొందును మన ఆత్మ తత్త్వముల ప్రకాశించఁజేయు సవనరము శైలుపుటక యనునట్లు, ఈ మహా పురుష శ్రేయము ఈ మాసమున సవతరించెనీ ఈ ముత్స్వరు పెరిగించిన క్షాన దీవ శిఖయే నిజ మైన దీవావళి

శే యాశ్వాసులు తత్త్వమును కరతలామలకము వలె పెర్కి! భావి కరముల వారినై, వారు - 'తిరు' 'మే' అను పదములు 'తిరుమే' అని సంధించిరి ఈ యాశ్వాసుల ముఖ నిస్సృత మగు దీవ ప్రబంధమే శ్రీ వెంకట తత్త్వ రహస్య జేదాంత కామ్రమున

* తిరువోణమ్, ఆదిట్టమ్, పరయమ్ అను పరమంత క్రమముగా -

ప్రథమము, రెండవ, తదంతయు అని యిరవులు

- సంపాదకుఁడ

వాంచి యెవరికి తమవారి అభ్యాసము వారాయిత విష్ణు ప్రబంధ
విశ్వాన పుష్కరమునను కొనవ గిందిరి

తిరుమలైయోగములు -

ఏమి భగవంతుని వశము గావించుకొన్న మహానీయులు 'భక్తి
సౌరులు' అను పేర ముద్రపట్టెను 'భగవంతుడు భక్త పరాధీనుడు'
అను కథనము ఏమి యెడ నిరూపితి మునది మహా వాక్యము కర్మ
లచే ఏమి వికారాని - అర్థింతిక భక్తి విశేషమును ప్రవర్తింపి
భగవంతుడు అర్చాహారమున ఏమి వసుపరించెను ఈ యాభ్యాస
లొ పారి మంభజోదమున కేగి, 'అరా అమువమ్' అలయమున,
కర్ణకాణి ప్యామిని వర్ణించిరి యెగాగ నిదయు మన్న ఆ ప్యామి
విశ్రాంత భావము మనలొంది, ఏమి సూటిగ పరాత్పరులే తమవశా
కారము ప్రవర్తిందిరి ఈ విశాల విశ్వమున పరాంతము చేయుచు
స్మయింతురే, ఏమి శ్రమ కలుగుచేలేదా? రమాదేవీ సంరక్షణమునై
ఏమి వారాహ మావమున భూ వివరము పొచ్చి శ్రమించుటచే,
శరీరము వివశమయ్యెదా? కాదేరి నీరథ మగు అంబుడై యందు నీ
భక్తు నిద్రా ముడిరి నీతికి గతం యెని భగవత్ శ్రేయ విషయం
మగు లేమి యీ అదేదను లేమి ప్రశ్నమునకు ఉత్తర యెవంగి,
అపశించుకేయు' మని భక్తిసౌరులు భగవంతుని విష్ణుముద్రై
ప్రార్థించిరి

చాక్స్య భావ భరిత మగు ఏక శ్రుశ్చము భగవంతుని
యొత్తరమునకు పూర్త మయ్యెను సుందర కావ్యమున పొదుంగు
అదేని ఈ శ్రుశ్చమునకు సమాధాన ముపంగుటనై భగవంతుడు
తల యెత్తి, శేష శయనమునండి లేచుటకు ఉద్యమింపి డయ్యెను.
భక్తిసౌరు లీ వృత్తమును గాంచి, ముగ్ధ ముగ్ధులై భగవంతుని

కృపా విశేషము నుగ్గడించి, ద్విదా భంగము గావించినవలకు మిగుల వగది, యోగ ద్విజ నుండు మునియు, శేవ వల వలయు ప్రాశ్నించిన శిల్ప ప్రాశ్నింప, 'అరావణదత్త' తేమల మూర్తియై పైకి తియ్యన భగవంతుని తల - నేటిటిని అచ్చట గావ నగును. భగవంతుని భక్తి పరాధీనుడు' అను సత్యము ఇచ్చట దోర్లకి మిగిచివచ్చి భక్తిపాదులు మంగళాశాసనము చేసి, భగవత్కృపాక్షిప్తము అభ్యర్థించిన

ఈ భక్తిపాదుల విషయక మగు మఱి యొక ఆదర్శక కంఠులు కను తంజావూరు మండలములోని 'తిరువయ్యోగియి' పవిత్రమునంద గల 'మనిం పూర్వయార్' అలయమున నిలిచిన శేవ విద్యాంశులు వీరికి అయిన ప్రవేశమున కనుమతి కావంగలైరి కాని, ఏది భగవద్దర్శనోత్సాహమై, యే కలద్రమునండినై ప భగవద్విషయ మంగళ విగ్రహము శేకర వర్ణముగ గవ్వట్టునేమో యును తలంపుతో, అలయ ప్రవక్షిణము చేసిరి భగవద్దేవరము ప్రవక్షిణము చేయుచున్న భక్తిపాదులకు వర్ణవ మునంగు పంకల్యముతో, కర్వతోముఖముగ పంచలించు చుండుట చూచి, శేవ విద్యాంశులు పరమాత్మకృప ముగ్ధ మానసు లైరి ఆ వైదికులు క్షమా భిక్ష పర్చించుచు, తిరు మంగై యాళ్వారుల పాద వస్త్రములకు పాష్టాంగ సమర్పణకు లొనర్చిరి

మఱి యొక పారి, రాజాజ్ఞానానందముగ భక్తిపాదులు - తమ కిమ్మల వగు 'కొకల్లెకోతో' పాలు పగరమును వీడి యేగు పెర, కాంచీ పరద రాజస్వామియు - అలయమునండి పయనమై, చాల నయమయితిని సరపాలుఁ దవుడు శివ తపస్సు గ్రహించి - క్షమా భిక్ష పర్చింప, శ్రీ పంకల్యహను నయగ భాగవతోత్తములతో భగవంతుడు పగరమిసకు మఱియు. పెరమ రాగవతి శివయైన లగ ఆళ్వారుల కను నిష్కల ముగరించి, పరమాత్ముడు మెలంగిడివా

వని అంతర తత్త్వ రహస్యము అశ్వ మానముల యందలి దివ్య త్వము ఈ యశ్వమేధచే ఘట్కగా నిరూపింపబడినది

ఇత్రసారుల కవిత - గహనమును, పాండిత్య హృదయమును అయి యున్నది వీర్యము బిగ్గమునకు పూర్వము పరాత్పరుడు శిలి త్రయము ను మించి నయి, పౌర్వీశ్వరాత్మకము ఆ పీఠి త్రయము ఏది, వీర్యము సుహృదాదిత్యాదుగా మన్నాఁ జదియి ఇత్రసారులు వర్ణించిరి

‘విశిష్టాద్వైతము కాన్త్ర నిమగ్నము నీదివలన, ప్రతి మానవుఁ డును, ప్రాపంచిక నీదివలన’ - ఉచాత్త భావములను, భగవద్భక్తిని, ప్రేమ తత్త్వమును పెంపొందింపఁజేసి, ఉత్తమ జ్ఞాన పర్యవసాయి కావలయు వని తెలియ వగును. ‘అర్చిత త్వం భూతాన’ యని భావించ వగును పాటి మానవుల యెడ గల ప్రేమయే, కాల క్రమముగ మాధవుని వెంక అనురాగులగ పరిణమించును’ ఇదియే తిరుమళి శై యశ్వమేధ గావించిన తత్త్వ భాగ

సమాఖ్యలు :-

ఈ మహానీయులు సంపాదించి మానవ కోటి యెడ, మిగుల కయ గలవారు. బస్యతిః ఏమి పరమ తత్త్వములు బస్యించిననో ఏక అజ్ఞానాన్మత మగు అర్థమ అభిభవించిన శివ వాయువును బయిది, ‘శర కోపులు’ అను అస్వర్థాభిధాను లైరి మర్త్యుల అజ్ఞానము వీరికి బాధా కర మయ్యెను. మిశ్రా భ్యాన బంధము నుండియ, పోయి శరీర బంధము నుండియు బయలన విముక్తి నొందిరి ను, ఏమి భగవంతుని ప్రార్థించిరి పరి వ్యక్తమాన ప్రపంచమునకు ఏ ర్వే క్షేమమును పరము - అనకాళ విచయగ కాలి కావలభములు తే వదియ, మృష్టియందు లైవ స్వరూపముగ బిద్ది యుగ్రియ శోచర

మగుడో - కాగి ననువరించి మావత్తులు తను జీవితములను దీర్చి
కొనుట నే లనియ నీరి మతము.

హవ్య వాహునియందు వీరు హున్నగ్నివ దేవుని వర్ణిం
గాధారంగన మొనర్చ యిత్నించిరి ఆ దేవుని - అద్వైతము
నిలదిరి. వీరిహాస్యము తమను కాధింపఁ నది భావించిరి నవ
మను యాచి - కృష్ణ రసహాస్యావ్యవస్థ మనియను భోగి భోగావవానీ
భోగ్య వస్తు పనియను సంభావించిరి సర్వ వర్ణమును అమర
నంజ్ఞానితనము లైరి శేష శయముని శయన మగు ఆది శేషుడే -
దృశ్యమాన సర్వ మని తలంచిరి. వేణు వాన శ్రవణమున -
రాత్రిత వేణు వాన లోలుఁ డగు శ్రీ కృష్ణ పరమాత్ముని ని
మంగళ విగ్రహము - సుహాసీయ లగు ఈ సమ్యాక్సమలకు నయ
వళ వర్తియై, స్మృత వర్ణ మయ్యెను వీరి భగవద్విష్ణువంశ మో
వేళము ఒక విశిష్ట రత్నము కావ్యము అది - కాల నియంత
యోగీశ్వరుఁడు నగు పరాత్పరుడే కానియను

ఈ యాశ్వాదుల భక్తి వశే యందు - అవస్థాంతరము కలు
అది విరహ దేవదా దోహదాదుమాన నాయు భావము నాం
భావ భరిత హృదంతరు లగు సమ్యాక్సమలు - వర్ణ్యశ్రుతి,
తాము అత్యంతానుభాగ పాత్ర విషయముగ భావించిరి కామే,
న్నియంత యగు జగన్నాథుఁ డని తలంచిరి వామదావకావక
నిలి చక్రవర్తి నుండి పాద ప్రయోక్తాంత నిధిల లోకుడై, నావ
దానమును గ్రహించిన అమర మహిమఁ డగు దైత్యుడ కంగీకర్య
తామే యని భావించిరి శ్రీ దేవి సుధామలయై, భూ గర్భ,
సాధ్విక అది భోగి మూర్తి కామే యని సంభావించిరి. కలా
తమున, ప్రళయోపసరమున బ్రహ్మాండ భావమును గ్రహించి, ష
స్సుష్టి యొనరించిన అది దేవుడు కామే యని తలపోసిరి.

వీరి ఛత్రి భావము - తమవార, కృంగార రస పుష్ట మయ్యెను. మాత ముఖమున విరహ విచిత్ర రీతిలో - భగవ ద్దర్శనము పథిల పించుచు, చాత్యము వెలుగుచు జేవా బంధము మంచి ప్రాణ బాయువు విరహ యమువిదే ఆ కృష్ణము గాఁ మున్న నాయనీ దర్శనము నాకాక్షించిరి విరహ రేచనా చోదిత మానవ మైవ స్మృతానతి రీతి, ఈ యాత్మానులు తమకు దర్శన మియ్యి కున్న పరాత్పర భూర్త చాతుర్యమున కాగ్రహించిరి భగవంతుని యందు విరిగి గల ప్రేమాతికరము - భగవ న్మోహితముగ మారెను. వీరి ప్రేమ - తిన్మాచాననగ పరిణమించెను ఒక క్షణమున వీరు - భగవ ద్విరహమున మాలుదురు ఎల్ల యెడలను ఆతుర మాదనలు విరిగి రా వాంఠక విధి దృ గ్గోచర మగుచుండెను. కృష్ణ పక్ష క్షపాతము - అను పది ప్రక్కలై, కాంతి దక్షిణ, భగవ ద్విరహ వల వందహ్యమానుడై, తమ వలె కృశించుచున్నటుల ఏడు భావించిరి సముద్ర తరంగములు అనంభావితయు - అనాహుతితయు - అనానిగితయు - విభరీకృత ప్రేమయు నగు ప్రేయశీ కుమారించుచు, విరహార్థి మోషించుచున్నటుల వీరికి తోడెను వీరి విరహ బాధను భగవంతుడు ఉపశమించఁ జేయలేదు ఛత్రి వైభవ పరిమిత మగు వీరి ప్రేమ తత్త్వము ఇట్టిది ఏమో విభ బావ గౌరవము క్షానోదయ మునకు పూర్వ భావి ఇట్టి ఛత్రి రాగముల ఆక్షాద కర మగు పంతుంగము - అపొద్దుతుల దైవందివ స్వర్గు లక్ష్యము భగవ ద్దర్శ కా ద్విశేషము - శరణోప శేఖ నాద ముఖ్య స్వరము

మధుర కవి యాత్మాదుఃఖము :-

శరణోప ముద్రాదుల ప్రయోగతేజానులే మధుర కవి యాత్మాదులు గురు శిష్య భావమే వీ రిరువురిని పున వేసిన రా ద్విశే బంధము. మధుర కవి యాత్మాదులు గురుతే దైవము. 'అచార్య జేవో భవ'

యని కదా వేదానుభావము! నీదాత్త మగు నును శిష్య భావము
విశాల దృక్పథముగల శ్రీ వైష్ణవ సిద్ధాంతమునకు విచార వైఖరి
శ్రీ వైష్ణవ మతమున నుద్భవించు తిన్నత స్థాన మిచ్చుచి మధుః
కరి యాశ్వాసుల ఆచార్యాద్యైకమము - తత్సమాధానముగ మధుని
కరి యాశ్వాసులకు మార్గదర్శకులు, 'నీరునూరు'వలకు - ఏమి నవసరి
చిన నుది ప్రసేద మగు చివర్య శ్రేణము ఇందును కాగ్నియము

దంశమరాధ్యక్షులు -

ఏను చేర రాజాధ్యక్షులు సంభూతులు భాగవతోపదేశమే
వీరి వరమ లక్ష్యము భక్త జీవనో భగవ శ్రేష్ఠ యని నిశ్చయము
అంతః పు రాధర నావసరణ దోషము రాజాధ్యక్షులకు గల
వైష్ణవ భక్తులపై మోపబడెను అపు డా రాజాధ్యక్షులు - వైష్ణవ
భక్తులు నిర్దోషిత్వమును విరూపింతులై, త త్కాలీన భక్త్య భావోన్ముఖ
నారముగ, ఏమ వర్త మున్న మంతమున నర్థ మార్థము నిశ్చిత
గామియై, భాగవతులు విరవరాధు లని విరూపించెను ఈ సంభు
తులతో - భూపాలుని నీచిరము ముఖ పురిగెను రాగ వైష్ణవుల
కాలపాలమును, అనూయో పూరితము నగు వారావరణము నంది
చులు ల్గును మార్గ మూలంకి గోచర మాయెను

కుల శేఖరుల భక్తి కర్తవ్యము, భాగవతారాధనము మనకు
మార్గ దర్శకములు - నుని పాఠములునై వెలసినవి భరణి నేల చు,
జేత్రుని కొలుచుచు, పీఠిల కాన వనక, కుల శేఖరాధ్యక్షులు
భక్త్య కీర్తనై రాజ భోగములు వీరికి నుదించ వయ్యెను రాజ
మకుటము ధరించుటకు ఏను ఇచ్ఛయించె నైరి శ్రీ రామ విజయ
లములను శిరసా వహించుటకు ఏను సత్వర నైరి మృతయమును
స్వందింపఁజేయ జాల పాలులతో ఏను శ్రీ రామ చంద్రుని
సంప్రదించిరి

కులశేఖరాశ్వాదులు దశ శ్లోకాంత్యం రామాయణమును
రచించిరి శ్రీ రామ భవనము, శ్రీ రాముఁ డనుభవించిన కష్టములు,
పట్టాభిషేకము, పరమ పదగోపనము మొదలగు శ్లోకాంత్యములను ముప్పై,
రెవగరి ముప్పై చెప్పినవి. తత్పరితమే దశ శ్లోకాంత్యం రామాయణము.
కులశేఖరాశ్వాదులు 4 రంగ నాథ గుణానుభవము = రంగ
భక్తిగ్రంథము, రంగ నాథ పాద్మభాగవతానుభవము, శేషశాయి
దర్శన జరిత విధుల రాసంబ రసజ్ఞులకును అర్చింపఁ బరిగ్రహించి
అనుభవము యున్నది. పార్వతి పరమాత్మలయి కులశేఖరులు
అవివాహపరులగు, పంపూర్ణులగు మేళించిరి అది వీరికి ఆశ్వంధ
మేఖానుభవము

కులశేఖరాశ్వాదులు శేరళ నాథులకు ఈ క్రింది విధముగ
ప్రార్థించిరి -

‘శ్రోధ పరవశే నైవ తల్లితే నిజవలసిత శిశువువలె, నేను
నీ యంద కోరుచున్నాను భర్తృ కాధిక యగు పత్నివలె శిశి,
నీ యాశ్రయ మిరించుచున్నాను ఎలాగనుననున్న యిట్లుగా చాచు
వలె నీ శరణు జొచ్చితిని నా ప్రార్థన మిరించి ఉన్నది,
నేను భవ ద్విరహాత్రి క్షించుచున్నాను నిన్నే కోరుచున్నాను

విష్ణుపా నిరాశతో కృంగి పోయినది - స్వీయ భిషగవము
కులు, తాత్త్విక భావనా లయమును అట్టి ప్రార్థన గావించిరి శ్రీమదాచార్య
శిష్యుని యొక కులశేఖరులకు గల భక్తి ప్రవర్తనలు - వారి శుద్ధాం
తమునకు ముఖపాఠములును భగవద్గుణానుభవ బోధనలు గల
వారి శ్లోకములు - అపారాధణ ప్రాంతములు శ్రీ వెంకటాద్వైత
పాద్మభాగవతము, దశ ప్రాయములకు అది త్విదార్థముగ పఠ్యములగు
విదేశ - చిరు తమ భాగములు అనగా - చిన్నది నామమును
తల్లితంబ నుద్ధరించి, అట్టి దశాంతర పరిణామము మూల దశ

1. వాక్యము 'హా వస్తుతా మిదేతామ మయా వ లభ్యమ్'
 2. పూర్వాచార్య సూక్తి - ఈ సందర్భమున అనుసంధింపఁ
 3. ది శబ్ద జేపుచి శేష శైలమున ఎట్టి జన్మ గొలుంగులకివను,
 4. రాక్షస వగుదు నది భావించిరి రాజ మార్గాలను, దిశ్యర్యము,
 5. శ్రీ సుమిలగు బానిసి, పరమ పవనవాత సాన్నిధ్యానభివమునకు
 6. రాని పది పరిత్యజించిరి

సరియోక్తములు -

ఏను జ్ఞాన వృద్ధులు మహా యోగులు వాక్యల్య భావము
 గ్రహించి, భగవంతు వారాధించి తరించిన మహానుభావులు
 ను తిను ప్రారంభ శాశ్వతమునకు - భగవంతుని అనేక వర్షాల
 క్రింద నిగ్గిరించిరి విష్ణు పవన కమల రాగము కాల వశమున వన్నె
 క్షయ పడి ఏను తలించిరి జగత్తక్షణ రక్షణత్వము వచించిరి భక్తి
 పాదసంకమున పరిపూర్ణ హృదయాలైన వీరికి - జగత్తక్షణ రక్ష
 'త్వ భావ ముదయించెను ఈ వాక్యల్య భక్తి విశేషానుభవ లక్షణము
 'రక్షితుడు, రక్షితుడు' అను భావవయె చిత్త వాక్యల్యముతో
 భగవంతునికు మంగళాభావము గావించిన మహానాయకులు ఏను

అండా శ్లో 2-

సీతా దేవి వలెనే ఈమెయు భూ వాత కుమారు శ్రీరాం
 వాభురయందు లీన మైన భక్త్య చరిత పెరియోక్తముల పెంపును
 ద్వి యుగ ఈమె - పలు పుత్ర శాయిశి, అలంకరణమునకు యోగ్య
 ముగివో - కాకో యది, పూ మూలను ముందుగా కాను పరిశీ
 లించుట కలవడి యుండెను. త దాచిత్వ విచారము ఈమెకు పెన్నెలోఁ
 గెట్టి వివక్త ముందుగా ఉచ్చహేలను కాదు భరించి, కన యంద
 మను మెచ్చుకొనడిచి ఈమె - భక్త ముగ్ధ సుమ కాదు పరిపూర్ణ

రంగ రాజ దివ్యార్థ భగవత్ వర్ణనమునకు విశ్వించిన వస్తు యోగ్యతల విరూపణము చేయుటకై, ఈయె యనువదించిన పరీక్షా పద్ధతి, రత్నము అపారణ మొనరి భావ వస్తు జాతము ఈ పరీక్షా పద్ధతిచే, దివ్య వస్తు జాతి మొనరి నవ్యావయవ లంఘనము గోదా దేవి గౌరవము అపారణ మొనరి పాపశీత పరీక్షా రత్న రహస్యమును కొనియోగ గలదు పరమార్థ్యతో కలయిక నభిలషించుచున్న జీవాత్మయే గోదా దేవి ఈయె భవ్య చరితము మానవాళికి మార్గ నిర్వహణ శ్రీరంగ నాథుని దివ్య దేహమును మనో హర మగు ప్రవృత్తి మాత్రము, పరమార్థ్యము కనుగొను మగు కావ్య మాత్రమే దేవుని గోదా దేవి బంధించి నైచినది ఈయెచే కరింపబడిన 'తిరుప్పావ్ర' - విశిష్టావైత సిద్ధాంతి హర మయియు, ఉత్తమ గోప కావ్య మయియు ప్రసిద్ధి పండించిన అందాల్ ప్రబంధమున, దివ్య ప్రేమ ప్రకర్ష గోదర ఎంగను ఈయె - దేవ మానస సంభాషిత ఈయె తమిళ కవయిత్రి దైవము, సంపూర్ణ విద్యాంకు లీమతు 'గోదా' అని సంభాషించిన ఉత్తమ హాస్య యిదియు, ఉత్తమ వచో రచనా ధురీణ యిదియు 'గోదా' కర్తవ్యము కృష్ణ ప్రేమయి ఈయె కీర్తించినది. మానవత్వ యిదియును, పాదుత్వ కందును, దివ్యుల యందనుగ గల కృష్ణ ప్రేమ - ఉదాత్త మని చాచి చెప్పినది. అందాల్ ప్రబంధ చరితము - హేయ రాజ క్షాత మొనర్చి, బ్రహ్మాండవానిభవమునకు దోహద మొనరిగను.

తిరుప్పావ్ర ఒక విశిష్ట ప్రబంధము ఇందు అందాల్ - గోదా కావ్యము పండినది నఖయి రస వలె కృష్ణ విరహాత్రి శుంబెడి గోప కటి మణి లు భావించినది నివాస స్థల మగు శ్రీ నిల్లి శృంగురు గోకుల మది తిలంగిల ఎలమకలలోయి అణయియు నంద గోప నిలయ మది తలపోవినది నటకల శాయిని శ్రీ కృష్ణుడని చెప్పినది, మనోహరమయి విశేష దాతేత భానురమయి ఎగు

మొన్నది పాశురములు గల 'తిరు మూర్తు' అనుపంథాపమాపతు పూర్వ రంగ ము క్షీర్నిరుపయవినది గోపీ పద నాయగ్ యగు గోదా దేవి - వెన్నెలులతోఁ నూడి, ముక్తి కంఠముగ గాగఁ ద్తర మేళన మొనర్చి, ప్రతి వాదినల మధుర పంగిఁ యుగచు, జాల్గరగు ప్పూ పాడిచిరి ఇరువది నొమ్మనవ పాశురము అత్సంధి ముకోవార గోగా ప్రబంధ పత్రంబు కీలకము అయి యున్నది వారి మధుర కావయలు, కోరికలు భగవత్ ముఖము గానించి, అర్చనా పరమ పద నాది నేవా భాగ్యము కల్పించు నది గోదా దేవి - శ్రీకృష్ణుల గొప్ప పర మిదిగిది గిహాన వేదాంత కామ్ర రహస్యములు శ ప్రబంధమున కింతలానుముగ జనులకు తెలుపబడినవి

తొందరదీప్తిక యాశ్వాదలు -

దీరు విడనారాయణులుగా మృపస్థిగులు శ్రీ రంగ నా భక్తార్థము లేలుపు లగుటచే, దీరు - తొందరదీప్తిక యాశ్వాదలు అను పేర విలువబడిరి ఏరి వృద్ధ మఖమునందు అభిలాష లేక భూతల వాస్తవై, తిరి దీర భగవత్తుణాను భవము గావించుటచే దీరి అకయము దీరి 'తిరు మూర్తి' ప్రబంధము నలువది యెఁ పాశురములు గల్గి, శ్రీ రంగ నాథుని యెడ భక్తి ప్రపత్తులక నింగి యున్నది ఈ 'తిరు మూర్తి' ప్రబంధము భక్త హృదయము స్పందింపఁ జేయును ప్ర ప్రభమమున కా నింద్రియ లోలుఁ ననియు, ఇప్పుడు మోక్ష కామయై, భగవంతుని కరిణు శోధి, ననియు దీరు వక్కానించిరి 'కామి గాక మోక్ష కామి గాఁ లను నానడి - దీరి యెడి నర్త్య మైవది దీరి 'తిరు మూర్తి' గ కావ్యము భగవత్ ప్రతిభ మైవచో, దీరి 'తిరు మూర్తి' యెఱుచి, శీవ శాయి యగు భగవంతుని పే లొప్పులు ప్రబంధ విశేషమ ఈ 'భక్త పాశురి' యందు - ఉము కాం ప్రభవమును దర్శింపఁ

వక్త్రీ గణ శల శలారావముల వాక్రంజితము. క్షమము సౌరభము
వాక్రహారము. వర్ణవహనము, వహ వుష్ణ పాలుల వర్ణ సవ్యత
నీర్వాణము, చిన్న చీకటల వాక్రహారము ఉత్తమ భాగము శివ
జ్ఞానము కాంక్షలను పరిశీలించుము వీర్వ వాక్రహారము - అనంగ
నగర వాక్రహార, అనంగ శివసము నంది వీర్వ లేవనలనీవ దని ప్రబో
ధించును, ఏను - ఈ వాక్రహార వుష్ణములను విశేషించు చేసిరి విశ్వా
విద్రుత ముఖాని శ్రీ రామ చంద్రుని .

" శాశ్వత మప్రణామం ! పూర్వ వంశ్య ప్రవర్తన

* తిష్ఠ నర కాద్యం ! కర్తవ్యం దైవ హానికరం "

అని, యోగ వీర్వనంది ప్రబోధించు శ్రీ రామాయణ భట్టుము
ఈ యాశ్వమేధ ప్రబంధమునకు 'మూర్త్యు' గా సోపును నిద్రా
వ్యయం మున్న మన ధీ శక్తిని ప్రబోధించి, మౌనవిక ప్రపంచమును
అర్థము చేసికొని, జగన్నాథునితో విశిష్టాద్యైకము నందుటయే ఈ
ప్రబంధమునకు గల తత్త్వ విహితము.

తీవ్రస్థా తీవ్రస్థా ౨.

ఏరి తీవ్రము - సంగీత సమర్థుల సవివర భావము, ప్రాశస్త్య
పూర్వక దైవ సాన్నిధ్య ప్రాప్తి అను విశేష వ్యయ విశిష్ట మయి
విరాజిల్లివది ఈ రెండును - తాని వరముల వారి ఏ రందించిన
గుణ పాఠములు సంగీతము వ్యాసా - ఏరి అర్థ, ఏరి అర్థంకము
క్రియ తము: వగు పరమాత్మ యందు లీన మైవది తీవ్ర
భగవ ద్విశ్వవర్ణక ప్రసంగము, పరమాత్మచే అచ్చాదిత మునుచున్నది
ఈ యాశ్వమేధ వివర సంగీత రసము అని ప్రవీణ గాంచిరి వివర
సంగీత సార్య భావము అని వాని చెప్పిరి ఈ 'పాశ్చాత్యుల'ను

'పాశ' పదుమాల్ అని, పదులు సంఖ్యాపదవిధి ఈ యాశ్వాసు
'నితము నలను, మనము ధగవంగిది పథక్తి ము 2000 వి
నితము చేరివచ్చు పది గ్రహించు గలము

పదమంగై యాశ్వాసులు :-

పద పథక్తి ముఖ ప్రజ్ఞాపంతులు అతి నమస్సులు జనక
హిమాచలము అనేక దివ్య చేతమలను దర్శించిన ధిక్క శివుల
శివుల అని పీఠి నానూంకరము గలదు పి 90 జమించాది
ప్రతి సమక విప్లవ వాదిగా ప్రవర్తిల్లివను, తరువాత కాల క్ర
మున పదు పరమ భక్తాగ్రగణ్యులుగా - మహా పండితులుగా క
ల ర్రవముః తెందిరి.

పీఠి పాశురములు అర్చా మాత నుగ భగవ వారాధనము
వేంద్రీకరించిరి పీఠి తమ సాహిత్య ప్రజ్ఞలు భావం చేతము నంద
లస్తోతర కిత దివ్య చేతములతోది తెలుచి యాం దివి చేత
లతో చేందేసి యున్న భగవంతుని మహిమలగు అభివర్ణించుట
దియోగించిరి అహోర కరమును - హృదయం గమమును ఆ
రావ్య పథక్తి పునవరించి, పీఠి రాము దర్శించిన ఆయము లం
దైవ మహిమలను అభివర్ణించిరి అనికృ మున వ్యక్త ముఖము నభి
వించు వానికి, భూతల వైమంగము లగు చేవాలయము లంద
ప్రవృత్తించానుభవము శ్రేష్ఠ కర వైవ పది పీఠి బోధించిరి చేవ
లయ వైవ వర్ణనము - ఇచ్చట, ఇచ్చట, ప్రవృత్తంద పంథాం
కిము గదా! చేవలలు వ్యక్తమున అనుభవించు ముఖములు -
భూతలముననే, అర్చా మాత భగవ వారాధన ద్వారా పాశ్వర
లని పీఠి ముఖ విశదీకరించిరి ఇంద్రియ నిగ్రహము పాధిం

అనకు. నేయు. అది జూలకు మీరు శాశ్వతము చేతు కలలో నియునుము
 లో, కలలోని నాధ్యంశు వ పత భావాలై, అలంకారమున యోగ తమ
 వివాహినిపుం యి పేరు జనుల విశ్వాధినినీడు అలయ స్థిత మనో
 పర భావ్య శిరుజానయ అలా, శూన్యము అలాధిని, వైవ
 విరిహమని గా భు క్తిం : తరి విరి యుపదేశము వైవ వర్మనా
 కాంక్షులై, వైకాగ్నిహమి కోరి, అలయములకు వచ్చు భక్తి
 లో రేప రేప మే లని పీరి యాదేశము. మానవలా వాడు
 అగు ఈ యాధ్యంశు శిష్ట్యవదేశము నుండి గలదు సాహిత్య
 మార్గమున నుండెడి, అయిదు, వైవమును చేరివలె తరి విరి
 తిష్టవశిమో తమిళ వాక్యయ ప్రపంచమునకు మహాయులు -
 పతి వ్యవ వివాహముగా విభాగి గాంచెరి పీరి శీతములు, వృత్త
 ములు, గాంధములు, వదములు - ముంగళములు - ముంగళములు నయ
 పాదమున ప్రతి భాగిత ప్రవృత్తమునాభవము అనుచున్నది

కంక్షిములు, పాదములు భవన మందర మూర్తి విశేషము అగు
 అర్చనా సూత్రములను ఎన్నటిని నిష్కరించు జాలరు పీరి ప్రపంచ వర
 వము పృథ్వీ స్వంతము గమనాటపులో ఉగ్ర తపము మూస
 వారి నిశ్చేయ ప్రపము కాదు వైవ మాహాత్యార్థివర్ణనము,
 వైయక్తిక - సాహిత్య మార్గ సంపాదిత భగవత్ పూర్తి ఈ రెండును
 - ఉన్నది, అదాత్త వైవాంశ తత్వములు కాట గర్భమున నిది
 లీలము కాదేను

తిరుమలై యాధ్యంశు తత్వ బోధ - మనకు రో భార్యము.
 మత విషయక భక్తి తత్వ బోధ యందు ఈ యాధ్యంశులు ఆగ్ర
 గణ్యము మీరు మన క్రియకును గను చేయు మీరు గురుత్వము
 మనకు వరమోపాదేయము

ని గ మ స ము

ఆశ్వాసులు భగవత్ ప్రేమానుభవ రసజ్ఞులు వారి మధుర విత - భగవత్ స్వరూపుల పరిపుష్టము. నీవ విధి భక్తి విశేష విధి, ము వారు భగవత్ వృత్తి ప్రేమితులు వారి మత విషయక విత వక్ష్యణ భారతము పంపలి వివిధ భావాలలోని అనుభవ మైవరి గలాయిర దివ్య ప్రబంధము పంపిడి గల తత్వ శాస్త్ర గంభీరత లత విషయక భక్తి తత్వము - భగవత్ తాత్పర్య ప్రాప్తి నిజమైన బాగ్దములు ఆశ్వాసుల కవిత్వ యందు భగవత్ వృత్తి - విశేషముగ వేదములను పరమాశ్వాసుల కవిత్వలో - వివృతము, భగవత్ వృత్తి హితవేదములు విక్రమముగఁ గన్పట్టును ప్రాపంచిక కాథలు నామ్య మనియు, నీదిత మానవాళికి కలిగిన అన్యాయమును పార జ్ఞుల మనియు పరమాశ్వాసులు భగవంతుని ప్రాప్తింబిరి పరమా శ్వాసులకు నీదిత జనుల చెంద కరుణ మొదలు భగవంతుడు అంత న్నామియు - వియంతయు - మార్గ దర్శకుడు పగు 'శిషి' యని పరమాశ్వాసులు క్రమ భావమున జనులకు ఉద్బోధించిరి

ఇదియే ఆశ్వాసుల సిద్ధాంతము వారు అజరామరులు సంఘ సంపద మార్గ దర్శకులు.

౧) విష్ణు చిత్తుల కవితా వైశిష్ట్యము

మహా కవి - భరద్వాజీ పుత్ర - పద్మ శ్రీ - శివా ప్రభాకర్

డాక్టర్ పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులు

★

గురు సుఖ మనవీరికి శ్రీహరి నేలా విశేషాత్

నర పతి పరీత పం ఇహ్మ హరిహరి శాపః

శంకర మనర పద్మం రంగ పతి, పాతల్

శ్రీమత మం రింపం ఎం విష్ణు చిత్తం పరమాం

ప రి చ య ము

విష్ణు చిత్తులు తెలుగు వారికి కొత్త కాదు పరమ పావనమై
 శ్రీ శంకరాచార్యుల వారి దర్శితమను శ్రీకృష్ణ శేవకాయలు అవి
 నీతి నర్తించి, తిప్పికొని యున్నను తెలుగువారి కల కెత్తిపోయెను.

విష్ణు చిత్తులను - 'పరియాళ్యాలు' అనియును లేదు ఈ
 'పరియా రిపము' కాలమును బట్టి వచ్చినది కాదు నీటి నుండే
 నైస్సవమును తెలుసునొచ్చి అందె వేసిన వేకు లున్నారు

విష్ణు చిత్తుల వైశిష్ట్యము

విష్ణు చిత్తులు తిను కిచ్చును నందన గంభీరమైన బాల్మీక
 ఇంద్ర ప్రవర్ణములచే ఈ విరుక ఎక్కువ నం కొంద రందుకు ఈ
 మాట కొంత కలకు కట్టమే వారి కవనలను పరివివర్ధును
 తిక్కల భక్తి మార్గము లన్నింటి కంటెను, వాక్య శావమును
 ఎక్కువ యాచించి ననుట కష్టము కాని, సమ్యాళ్యాలు
 నున్నను మాట - భక్తి మార్గములలో ఎక్కువైత్యముగఁ జెప్పఁ
 బడు వాయు శావమును నూడే ప్రవర్ణించిరి మఱి వారి
 కి పురు కాశేత ।

పెద్ద తనము

కొందఱు భగవంతునిపై అధిక స్వాత్మత్వమును వహించుచు వచ నాభునకు నృప్తి బోవ ఎంటు నని, విష్ణు చిత్తులు వంతువకు 'తిరు ప్పల్లాండు'యొక్క కవియ, ఆ స్వాత్మత్వ కరులకు లేకపోవుటచే ఏరి పెద్ద తన మిచ్చె వనియు తెవ్వయిరు వాచమును పై చాని యింత శ్లోకయే గాని, లేని గాదు. 3 జీవితమం దింకను కొన్ని పెద్ద తనము లున్నవి గురు ముఖయేమియు, జనువకయే పొందుని యాపానమున వెష్టవమును న్నాచుట యొకటి. చాని న్యయుముగ భగవంతునిచే నియున్న లోమల యొకటి జపస్మ ప్రహ్వచారులై, న్యయు ముచ్చున మైన : కూతురు భగవానునకే నమస్కరించుట మఱి యొకటి ఇట్టి నన్ని జీవితంకను వారి జీవితమున నెన్ని యుండెనో? 4 నుక, 'పెరియాళ్వారు అనడి మాట - ఏని యన్నిటి నమిప్పి న్యయావమే విజను వకు పెద్ద తనము బహు ముఖ మైవని

అవతారము

ఏని భగవ ప్రధాంశమైన మైత్రేయుల అవతార తెల్లపుల విశ్వానము! వచమాత్మ్యని చక్ర్య చక్ర్యులతో వర్క: నాను అవతార వ్యవహారులగాక మి లేమి? అంటే గాక, శ్లోకులు? గూడ. 2 ఈ యాచారము 'జీవజము'నంటే యింకను విష్ణు చిత్తులు చేర జేకీయటా? యని యొక యువమానము. చా Vముగ నాచు 'శ్రీ విల్లి పుస్తాదు' జీవజమునకు: పెరియొంకం కొండ అందుకు ఏరి తగ్గడి ముఖంబాచారులు, తల్లి పుచ్చాదేవి, విష్ణు చిత్తుల నమకారియైక పావర్తి లాను. వల్లభ జేవర:

1 మియే స్వాత్మత్వం విల్లి: కలాంకం యొక: ఇదే .

2 విష్ణు చిత్తం ఇర శ్లోకం

కాల నిర్ణయము

రమణ కండితం లీ వల్లభు వాణాకముగఁ గొని, పెరియార్
భావుల కాల నిర్ణయమునకుఁ బాటుకొనిరి ఎంతలు శ్రీ వల్లభు లని!
వారి భావన శ్లోకము నందు 'మిథువే ప్యుతిశం' అని యున్నది
గదా! దీనిని బట్టి, యే కేవల యాహాలు ఇది యంతయు పెద్ద
గొడవ. అంతేభరుల విషయమునకు కాల నిర్ణయమున నిదియే
కారము కనుక, ఈ నిర్ణయమును చార్మిరకులతో వదలిపెట్టి, మనము
తిన్నగా పాటుకొనుట మంచిది.

స్వామి సేవాత్మక రత్నము

విష్ణు చిత్తులు కనించినది శ్రీ విల్లి పుత్తూరు నందు కాట
గానియెను యన్నది - మన్నాడు స్వామికి మాలాకార వృత్తి ఈ కేవ
లనే యివలంబించినట్లు గానరాదు సుమా రా లేదు తరములుగా
ఈ కుటుంబమున కీ పూర్వ పుణ్య మిట్టివట్లు వారే పెరివిచ్చినారు!
నిది పూర్వము అర్చనము మాలాకార వృత్తి గాకున్నను, యేదియో
యొక కేవల మన్నాడు స్వామికి చెల్లించి యుండ వలెను. అందుచే,
తాము భగవంతునకు ప్రాక దాసుల మనియు, వారు వేసికొన్న
(నానం ఉత్తమం కృతవత్తయేన్) మణి యొక విజ్ఞాపకము.

విశేషములు - విశేషములు

పెరియార్వాల్లు తమ రచనలలో సప్త బద్ధుల తమన
కొన్ని విశేషములు చేసికొన్నారు కాని, అది యొక్కటియు
చార్మిరకముగ నుపయోగపడుచది కావు. భక్తి కా చాసల్యనే

1) విల్లిపూర్ కలర్ పికర్, పల్లి పుత్తూర్ పిల్ల కల్లన్

2) ఎల్లె కల్లె కల్లె కల్లె కమ్మొత్తప్పన్ ఏకే పరికల్ తొకల్ల
వత్తె వత్తె వత్తె యో ప్పెయ్ ! భోమ

అంతా ! బానిస వాడొప్పుచాచితో నోటి - 'అప్పుడు
 ౨ - 'భక్తు' శక్తి భవమే కిచ్చి, వారు తమ గ్రామ్య
 బానిస తెల్పుకొనుచు నుపయోగించుకొనిరి' 'పుష్పవై కొన్న
 'నైపున్ను' ఇత్యాది శక్తిమయ రామ వాడు కొన్నది
 గా తం 'శాలీవర్త'యందు విష్ణు దిక్కు తెల్పున విశ్వామయ్య
 ౩ - 'ఒక చోట మూలము - 'పాశ శోభ' అను
 పదమును కర్ణ సాయుజ్య వలె వాడొకరి దీక్షి - 'బల మైన
 ౪ - 'లు గల' అని యర్థము బహుళి: తమ విగ్రహ పుష్పితియకే
 'యదియ' ద్విగత నేమో! ఒక యోజ - 'విల్లి పుష్ప' కొన్నా
 యు, వారు నేనొన్న విశేషము: క్రి విల్లి పుష్పమునకు
 యా రా బట ! అహో! ఎంత గా గున్నది! రాక్షసు లేని
 ౫ - 'భక్తి సామ్రాజ్యమునకు రాజు ||

మరి గొంత చోట: గవవకు 'వేయి' పుహార విట్లు శిర్తర్
 ౬ - 'విశేషము మండితులను చాల కలవర పరచినది అనెను
 'ల' 'అంతయు గ్రమ్మలై, వాడుకొని పోయెను నాకును ఈ యోజ
 'దేహము గలిగి, శ్వాస వయో పృథ్వులై న యొక తమిళ మండితుల
 ౭ - 'చా రిచ్చి' యుక్త మిది -

'విష్ణు చిత్తుల తాది ము క్తాంతల పొంద్య రాజుల కడ
 ౮ - 'తెలుగు ఎండిరి 'వేయి' అనెను - 'హార' అని యర్థము

నా కి వ్యాప్తము యుక్తముగనే వోదినది పూర్వపు
 గాని గ్రామ్యములను రాయబాసుగా వినియోగించుకొన్న
 రాజులకు నున్నది గదా! 'తేమంగు నంబలి 'తేను' - 'వేయి'
 'నానిన నెత్తుకే పదము గావచ్చును

* ఒక్క చోట విట్లు క్రింది, తన శిష్యుల పుష్ప

తెల దమిళము

మీరు కను కదవ లండు . తెల దమిళ¹ వారికి 'తె నైక రమిళ కుచి²' యనుటలో - యథా ప్రకారము అనే కాగ్ని సాయములు, ఎ³ నాడు తేంగవమునండి కన్నా కుమారి వలకు 'తెల దమిళ నాడు, ఎ⁴ నగా - చేర పొంది చొళములయిం నున్న ప్రాచీనము శుద్ధ నికరి కాది, కాల ప్రసమున తక్కిన 'తెంటిల బో వట్టి, 'పొండ్లము' తెల దమిళము నకు 'లిరుడు గట్టెయి' కిమి, విష్ణుచిత్తుల 'తెల దమిళము' కు ఇది యుక్తిచాయ మది చెప్పుట చాల కష్టము అందువని 'తెలు' వారైవ మనకు 'తె నైక రమిళ మిది' 'ఇది కాదు' అని చెప్పుట అధికారము చాలని పది ఇంకినది, వారి కిది తెలుదు అనేక వ్యాకరణములు చోటు చేసికొన్నవి

తెల్వ నంది యుభిమారము

పొండ్ల రాజ సభలో విష్ణు చిత్తులు తె నాడులను ఖండింపఁ బూరి నపుడు 'తెల్వ నంది' వారికి చాల తోడుపడిన ట్లున్నది ఆ యువ కారమునకు 'తెండు నాల్లు' గాలోలు - 'పెరియాళ్వార్' కను కదవ లండు 'తెల్వ నంది' కను వడవిరి ఇండు కన్న 'తేది విచ్చా కణ్ణులు విచ్చా వగరమునకు త మ్మావ్వలింపపుడు తేదాంక తేది

1 వడ వేంగవర్ తెన్ నుమరియాయై త్త మిల్ నాది వలె పాత్తు
— (కొత్ కల్పయమ్)

2 పొండియి నిల్వబురైత్తు వం కమిల్ (వమ్మిల్ వ్యాక 18 A D

3 అయి క్కొన్న మిల్ల అదోల్లెయిర్కోన్, అవిహన నువన్
తెన్నై పోం త్తమ పాది !
వగిరేన్ కిం వయోళంన్ అవిహన వడవై ఇ పొయిన్
తెన్నై తెన్నై లేన మ్మొన్న తెల్లవోలి వరు క్కొల్లెయిర్

కులు రాజులను బొగడుట కిష్టము లేక, 'వైరాగ్య పంచము' ప్రచాసితమిది మఱి వారే, 'జుల' కొటలో నున్న గోపలాక్ష్యః తురకలను దోలి, శ్రీ రంగనాథులను పువః ప్రశస్తింపవచ్చును - వా కేమను ముక్త కంఠమున బొగడిరి గుణ మున్నపుడు దానిని హర్షిం లేవోవుట నిజమైతే 'విద్యతనము' కాదు గదా ! 'పెల్వ పంబులు' గుఱించిన మొదట 'రెండు చోటలను విష్ణు చిత్తులు - 'అభిమా తుంగ' శేష్టమును విలువ లేదు 'పెల్వ పంబులు చూపిక యభిమా ముట్టిదో' !

భగవ దనుగ్రహము

'పెరియార్వొల్ల' వాస్తవమునకు గొప్ప యున్నవ్యవస్థల చరమాత్మ్యము వారికి వర్తన మిచ్చుటయే గాదు - అవశ్య పాద రణమైన గౌరవమును నూతనముగను అ శ్రీరంగ నాథుని దొనరి గౌరవ మిది -

'వెయ్యదై వల్ల దోక కొలువై వియకము అల్లది చేపకమన్
తెయ్యదై క్కాయందు కరుకుక్కు పొవొను కరుక్కు మ్మలండు'
పెయ్యదై వల్లదోక కర్మమన్ కర్మ వైవై వెక్కు యొక్క వల్ల
పెయ్యదై వాక పుత్తై కొడియొనుక్కు మ్మలొల్లు జూలువనె'

— (తిరు మ్మొల్లు !

గరుడ వ్యూహమున ఆ రంగ నాథుని శ్రీ విష్ణు చిత్తులను - గః గను పలచు నేయి నిందిత ప్రహరము ముగ్ధహించెను నియత మె యాధీన కేవలత్వ మొనంగెను కరమున తొంబాలము 'పెల్లెద కంఠమున పూ మాల వేసెను శరీరము నిండ చందనము పలచి, 'భీ

నా కై న బాధ' పని యెంతో బహుకరించినా. వట ! ఇం జేను గావలెను ! మఱి - అనన్యజేయన యీ గౌరవము వారి శౌకవాటిలో చాలేది విష్ణు రత్నంబు చేడనా మయ నీవిత మెంతయో యిచ్చుచి. రంగ వాఘల మాతాకార వృత్తి తమకు ప్రాసించుటకై, వా కొన రించిన తపస్సు⁹ సామన్య మైనది గాది

విను ముత్ర ద్వయ చరమములు - విష్ణు సహస్ర నామము

శ్రీ వైష్ణవులకు ప్రాణాధిగతులైన పరార్థములు రెండు మొదటిది అష్టాక్షరీ కామ కృష్ణ ద్వంద్వకారములను వారు భజించిరి, జ్ఞానార్థమైన వారాయణ వ్యవహారము వారికి ప్రాణము వరమ కాదునగుటకై శ్రీమద్రామానుజులు - ప్రథమ శాస్త్రపరార్థమై రంగ వాఘల గోపుర మిక్కిల వరించిన దీ వరమ ముత్రముననే విష్ణు రత్నంబు - తమ పీఠమున సాధించినది - ఈ మహా ముత్రమున వారాయణము పరర్థ వ్యాపకమై, అధికారి భేదమున పరమార్థమును హామీ ద్వంద్వస్థానములచే పరర్థ కాలములను చేయి కామ భేదములై విడువను ఈ విషయమును 'అంబాల్' పాదము | కంఠోక్తిగః శక్తిపదమ్.¹⁰

ద్వయము, శరణాగతి ముత్రమును వారాయణమునకు శంఖ చక్రములవంటివి గదా ! వైష్ణవుల రెండవ ప్రాణము - విష్ణు సహస్ర నామము. అష్టాక్షరీ ముత్రముతో కాదు - 'అయిద నామముల స్మరిణము, పెరియార్వార్గ రచనలందు అను గడుగునకు గాన వచ్చును. అయిన స్మరించిన తుష్ట్యుతము - పశు పద్వైదియ గూడ 'అయిద

9 సమిక్కి పుడసెయ్యి విరుగు తపములై నేవే

10 వారాయణనే సమిక్కి పశై కలువాన్

పాశోర పుగళ పుడిచే లో వెమ్మోవాదు

వామనులు నేర్పినవే ! ఆ ముమ్మరలు శ్రీ నాథుని శంఖము లెంతటి
వట ! ఎంత వచ్చెనదిమనములైనై నావనం !

మొ గు ల మొ లు

విష్ణు చిత్తు లోఁ గనినందు మఱి నాఁక మునుము - ఫల
శ్రుతుల' పరిశ్రమగఁ జెప్పకుండుట అనలు - దైవశ్రుతుల పరామో
పాపవదే 'లేదు గదా ! అందుకే, ' దైవము' మొదలగువా రాది
లింగిని ప్రకాశింపఁ దిశిమైదైవము లుపేక్షించిరి కాని, ఏ దైవ నాద
విషయమునఁ జెప్పినపుడు - చానియందు మన కొక యిది విశేష
జుప్పిల్లుడు - అది 'భింతిదీ, అంతటిదీ' యుండున్నచో - చెప్పు
చానిని నూత ల్పిర్చి లేదు ఇది మానవుల యనాదియైన చావ
లగము దీనియందు కొంత మేలే యున్నను, దీక్షు కీడు నూత
పాపాశ్చర్యమైనది గాదు అర్థ జానములచే ప్రేరేపించుచున్న పాధి
కుడు - 'గంపె చాలో' చానియందు ప్రవర్తించును వీని కర్మ
బులైన, ఆ ఫలము సిద్ధింప వచ్చును అవరీతియే దైవవాదు - అనుకొ
నాముచే ప్రకుంగి పోవును మన ముడిగిన కొరకై లన్నింటిని నీర్పు
టయే భగవంతుని పది కాదు గదా ! అట్లు నీర్పు చాని వచ్చుడు -
ఈ లోకము క్షణ కాలమున నల్లనిదా నరకమో దైవ పోవును ఏ
యనాశ్చర్యమున దైవము ఫలము పరమ చాంతియే గాని, కాశివ
శాసనము కాదు, అట్టిచో - పాపము లేని యర్థ పాదములు తెంచుట -
అది తెంత యర్థ పాదము దైవము - కొంత మార్గము పది గదా !
విష్ణు చిత్తుఁ గనవలెందు ఈ చిక్క రిక్కన వాడు - 'ఇది పరించి
నాలో మన పాపము పోవు' నని వుండును. 'పరమార్థము క్రియవ
కాదు' నని యందును 'మనస్సిక' కాంతి యెల్లు, నని చెప్పునగును
'ఎప్పుడో' దైవంకమునందు పరమ భక్తితో పా ముందు' నని

తా కొందును ఒక్కొక్క సారి ఇదియును నెప్పుడు నాకుర
పంఖ్యను మూతము పెడికి, పైకి పోతును ఇది వినియిత విధానము.

విష్ణుచిత్తం శరణాగతి గూడ - ఇతరుల వలె నిరస మైతది
గాదు. చారి శరణాగతి భర్త మిది -

ఉత్త కృత్యేన వివ రితవదై యుత్త కృత్యేన రుణ
తొడత తుదాదు మంత పాతి కృత్యేన గ్రాహణ త్తొడ రోప

(తిరుప్పావై 1)

'మాధవా! నీవు కట్టి విడిచిన నీతాంబరమును గట్టి, నీ భుక్త
శేవమును భుజించి, నీ నిర్యాణం తులనీ మూలను భరించి, నేవ
గానింతును.'

అహ! ఎంత కవితాయు మైన శరణాగతి !!

పక్ష పాతము

భక్తగుణ భాసాంశ ఎంత ముదిరి యున్నది, తా నిరూపించు
మూర్తి పై ప వక్షిపాతి ముందుట పరావము. తులనీ చాను లొక
సారి గోపర్కవ క్షేత్రమునకు వెళ్ళి కట! అట పేం చేసి యున్న
దేవుడు - ముఖే భగవంతు ఇయవని జూచి, తులనీ యిట్లుచె
యిన్నడు - శ్రీయో వతే 'నీ హావము జగద్యోహవమై యున్నది.
గాని, నీ నేను చేయదును' నీవు నేణువును భరించితివి భనుర్యా
నియలు బాల్చిది మూర్తికి ఈ నా శరణు మంది యెటుగను,
మాదిరిరా యీ హావము

అహ! రాష్ట్ర జేశములను వినియ మైన మమర్క గాను చాను
గూడ మందరికీ బోధింపుడు - ముగి చాను వలెనే, ప్రపంచ
మంతయు పాత మంకిలమై పశించుచుండగా - భను గానియెను

ధరించి కాక, నడుములు చేతులు పెట్టుకొని నులుకు చున్నావా ? అని కోపించు కొని కల ! అప్పుడు 'హంతు రంగడు' కాశరథియై భను ర్భాణములతో వర్షవ తులనంగ నట !

విశిష్ట విశేషము

విష్ణు చిత్తులలో ఈ ప్రవృత్తి కాన రాదు. విరి యం గాదు - సాధారణముగా వైష్ణవార్థ్యులలోనే ఈ చిత్త వృత్తి లేదు. ఓది కొలికి యెక్క చున్నది? విశిష్టాద్వైత పల్లవదాళ మునఁ గలదు. వైష్ణవులకు ఇతరములైన యంశావతారములు నే. ములే యొనను, నా రాదరించిన మూర్తి - సారాయణము - ౬ ముందే విన్నవించితిని అటు తర్వాత పూజాములు, సారాయ ములలో - శరణాగతి వ్యాఖ్యానార్థకమైన రామాయణము వై త్తిని చేయి. 'శివు మహాన్' అనుమాత్రమే వలె వృష్ణుఁడును వా ర్త్రీతి పాత్రుఁడే యయ్యును, భాగవతమునకు ద్వైతము లానంగిన విశిష్టతను విశిష్టాద్వైతము నీయలేదు ఈ విధిలైన మైన పల్లవదాళు. అ 'భక్తులతో నర్చన సమాన మైన వృద్ధిని గల్పించి యుండు పని యిహాహ.

వాత్సల్య భావములు

విష్ణు చిత్తుల 'యశోద' - తన కొమారు సూర్యాక్షుఁ డలందుని విల్పుడు - 12 'చిత్తహాన్ శేంగడవాదన్' అనుచున్న అక్షో మహా విష్ణువు యొక్క యవతారములకు వచనము - ' కాదు' 13 బాలకుఁ డని చరిత్రవించెనపు సుమా ! నీడే కల్పాంతః

12. భవమున కలేయని భోజు వేలకుందలవతి.

13. పాతక వృద్ధి పని పవని శిశ్యుల వ శ్లోకము
అరిచిలై వశరస్త కలక్క నువ' వివన్.

రాచి యాపుపై పవ్వళించెడు పరమ మూర్తి యది జ్ఞాగతై చపవ్వు
చున్నది అప్పటికిని చంద్రుడు దిగిరాతే బేమా! 'పూర్ణి' 14 వా
యెల సింగమును దీప్త లోక పెట్టుట లేదు మీ పర్యాయమును
బలి చక్రవర్తి నదిగి తెలిసికొనుము' అని పలికుచున్నది. ఇట్లే,
అయన - 'తిరువరంగనే కిరంబాయ్' అయినన, 'అనంత శివయన్
మానుసి వర్ణన్' అని, తిరువనంత పురపు పవ్వు నాథులని వదల్చును.
వారి వృత్తిలో - 'ని రంపటిని ఏ కాకారము - నారాయణ వృద్ధాశము.

ఒకసారి స్వప్నంబు గోవులు గాఢుకొని వచ్చుటకై వెళ్ళెను.
ఇదియొక్కొకటి లగి శేంగవవా యివ యాతడు - గొడుగు' పాద
రక్షలు మొదలై పరివరములు దిసికొనిపోతే వట! అ యపాయమును
దలచుకొని, మార్కట పూగయము పుల కైత్తివ యోగద - ఇట్లు
వా పోవుచున్నది -

" కదియార్ పొడిచి వేలకదా కదన్ పోకేదే! ని యకమ్మచి
బుల్లి యిది తెరుపుచి నికలన్లు కదవిక్కు కొచ్చాడే పోనయి పాదే
కదియ పెట్టాది కై క్కుప్పిన్ ఏన్ పోక కిం ముక్కు కెక్కు మం
అదీయన్ పెరుప్పి ఎన్ కదన్ కదన్లు అరెట్టెట్టాన్ ని యెప్పిరాన్ "

— (పరిపూర్ణార్ తిరు మోళి)

'తాచి తోటలో' గల 'వేంకటాచలమున వసించు సొమ్మిని !
గొడుగును ముంచిరిది పాద రక్షలను కైకొనక పోరిది పిల్లన
క్రొదించి గూడ పడలిపెట్టి పోయిరిది ఇ గుగ నెదిగి కదముటలే
కప్ప మొద యదపులలో పడుపులను తోలుకొని పోయిరిది ఎంతగా
పలసితితో నా బేవా !'

14 కేవల సప్తమ్యిక్కలై యిది కదాదు

ఇది పెయ్ నాన్ యి పావరి యై కెప్పిక్కే

భక్తులే శిష్యులని వయస్సు - పది పదునాలుగేండ్లు ఆయనను బట్టకొని ఆయన - 'నేలై మణాళా' 15 అని సంబోధించవచ్చును, 'తిరుప్పావాయ్ మణాళా' అన్న పదము ఎవరైనా యీ పదముగా కాని, వారి శిష్యులై యిది

అవతారభేదములు - ప్రతీక భేదములు లేవనెత్తి పెరిగూ శ్వాంత శిష్యులై - వయో భేదము కూడ ఉన్నట్లు భోదము. యశోద - చిన్న శిష్యుని లీలలో పూని తిరుమలకుఁ జేయించునట్లు ఆయన - 'శేంజే పూ మ్మొట్ట పారాయ్' అని యానింపించెను 'తెంజు మూడు వరణములు గడువ వేళకు యశోద - తిన్న, పెరిచిరి మఱచిపోయింది యశోద యవంగా - విష్ణు చిత్తు లన్నమాట! అట్లు ఒకటి మఱచిన యామె - శంభునై శ్వాంత కొడు పాయోదవాయ్' అనుచు శిష్యుని ముందు తానే కంఠమి వంచివేసింది ఈ వయసున - 'నీవీ తిరు వేంగడత్తు యెంచాయ్' 16 అన్న మాట గూడ 'నీలు వేసికొన్నది అప్పటికే 17 శిష్యుఁడు కాని శాస్త్రమున కాని భాగము తిరుగలేవని ట్లున్నది ఆయన చిన్న చిన్న శిష్యులగునట యశోదయ్య 'నోదేను' నటించి వచ్చినవి 18 ఇట్టి చోటులందు మిగుల 'యొకల్పు పు గల్గు పూర్వ' అను వాక్యము కలదు. 19 శిష్యులు ఇట్లు పరిపెట్టుకొంటు - భక్తి లైసె యంతరి కళనలందును 20 అదే కులసీ దాదుల కీ మఱిత హేయ

భాషా సాందర్యము

విష్ణు చిత్తుల భావ - చాలమందర మైవని ఆయన వనము నొక్కొక్క పారి యిది పుష్పల వల రాల్పును, చిలుకల నెంపు

15 వీరై మణా! వరు ఒక్క పెంగ మాతే

16 పెరిచిరి కదలెను ఇది వాయు మార్కునై కీమై పెయ్యిరి!

వలె నైతే లేవును ఈ పరిణామము - ఒక పీఠియందే గాదు కృష్ణ
వ్యవహారమును ప్రేమించిన అంతటే భక్తి యుగము, అన్ని భావల
యందు గుర్తించును హిందీలో - బాచా, సూర బాగు, రస
భావ రచనలు కేరాలంకార భూయస్వములు మహా కావ్యమునందు
- యేక వాద, భావ జీవానులలో ఈ గుణ మున్నది. సంస్కృత
మన, దీని భాగ - ఒకటి వాడుల శక్తి భంగిమలు మందీతుల నీ
భారములై వచ్చే అన్ని పర్యవసానముల వ్యాసము నూడ, ఆ కృష్ణుని
వర్ణించు పట్టుం దేమో వింత వగలు వోడును అట్టి రామోపాస
కుల రచనలు కేరాలంకార, సంకీర్తనల యందును ఈ విషయ మూలో
చిందినపుడు - ఆ యుపాసకులకు కాల ప్రభువున ఆ యా
మూర్తిలలోని కొన్ని గుణములు కల్గియుండునా? అని నాకు
దోచును, ఇది కాల పాదులు చే నుపరిమించిన భావము

అలంకారములు

“శిరశ్చిత్త వలె మలె మహి ల్పగ్ధి”

కృష్ణుడు నల్లనివాఁడు మహిళ - ‘మహి ల్పగ్ధి’ చాలును
‘మలె మహిల్పగ్ధి’ అనియు, తెచ్చవచ్చును, ఇది తక్కువ
మదియు శబ్ద ప్రక్షిప్త యగుచుండెదనచే, ఇట్టిదే మఱి గొప్ప పట్టు

“మలె మలె కొం మలె మిగిలె మా మలె కొత్త మలె
మలె మలె పిత్త మలె శివమారిండు కోర్తి యితే”

ఇక్కడ గల చిత్రము ‘మలె’ కల్పమును పూస పువ
కాంక్షించుట దీనిలో - అర్థమునకు కొంత మెఱుంగు లగ్నపది ఈ
వైధిలో - నాదన పోముని వచనములందు వలె, వారి యుద్ధరేఖ
గానవించవచ్చును. కాని, చిత్ర మైవ యుద్ధరేఖలు కలిగి అవశ్యకమా

యనుటయే యెవరైనను భ్రష్ట పుట్టుములు దీనిలో అచ్చట అచ్చ గవ్వట్టును ఈ శబ్ద చిత్రముపై దృష్టి యున్నది గనుకనే ఒక వ శబ్దముననే యర్థమును కీర్తించుననియును పట్టుబడును గనుపట్టును

“మూనెకు తపనై మూనెకు తరవాల్ మూనెకుల్కి మూనెకుత్తె
ఏమిటోననుకొని క్కిరగింపని నవ్ జనై యెప్పుడుతో త మనిం
మూసడి ఏమిది మూనిదికోని మూసవిల్ మూసెయిదానన్
కాదవను దొడిగ్ కూక కదెయన్ కరై మే జ్జుడి పెచ్చుకు కడకరే.”

పై పాశురములో - ‘మూనె’ శబ్దముపై వారి దృ యంతయు అగ్ను మిగుటచే, అట్లము మమవ్యగా తయారై నై న శబ్ద చిత్రమునకు తెందిన స్థలము విష్ణు చిత్రింబలో అచ్చట అచ్చ పామర్యునియును శ్రీకృష్ణుడును ఒక గోవింద నలయించు కొని పో నట! అది - ‘పేరై’ అనగా - పదునా రేండ్ల సుమారు నయ గలది. ఆ గోవింద కల్లి - ఈ వృత్తాంతమును తెలిసి ప ప న పుట్ట మిది.-

“అరేయ నెన్ను మోడ మెరై యో పాయువుడు కచ్చుడుత్తి
మూరై యుప్పరియో వేయె మూరై యు మింకే.”

ఇక్కడి ‘అరేయోగ్’ అన్న శబ్దము శిష్టము, చానికీ - మనియు, నమ్మక ననియు రెం విధములు. “చక్రధారి యను యందుఁ జొక్కికొన్న” పని ఒక యర్థము. ‘నిమ్మలములును మిడియం’ వని వే అళ యర్థము

తరుణమునం దిట్టి చిత్రము లెన్నియైనను నేయనయ్యని గణములలో - పంపొరముతో పోటీ చేసికొని దివ్య గర్భిణిని చూచివేసా! అనిపించును.

తెన్నాలి రాముడు పాంచురంగ మహాశ్యమున

“5

కోండ్లో జనియించి నేరీనకు వీడ్కో లాభమో తండ్రీ యి
కృపాగంధము వార యోగము నీవ్వు నేయ వాణియనే!

అది ప్రయోగించెను దీనినై కొండ రాజ్యధ పంపితులు —
ఇటీవల మొదలు వుత్తరములో కర్ణాట భక్తము లేనీ, తెలవరికీ వారు
జూలుకొన్నాడు ఎదు కాలికుడైన చాయెను ప్రయోగించిన ‘నీలి
కోల’ మును ప్రయోగమైనది వారు చూడకు. కొండలు తెన్నాలి
రాముని పాఠమునే దీప్తి, వ్యాఖ్యానించిరి. ఈ క్రింది ప్రయోగమును
చిత్తగించును .

“అరి క్షణి కొండ చూడన్, అరీయ వల్కా
దోర్తి నీకు బుజ్జన్ తోడ్రి వార
నేక తన్ ముద్దుల్రాన్, నేడ ముదరే!
యెనవ నైపు పన్నై యెన్ దొరై ”

— (మొదటి భాగము వైకృతము)

ఇది - ‘కోల’ కల్పమున వరాహ మనియు, నేడ మనియు
నమింపబడినా కవి వమింపబడినా. ఇది విషయాంతరము.

కర్ణాటక రాజు మొదలైన వైకృతము. అట్లే, కర్ణాటక రాజు
రాముని కావ్యమున కొలిచి దీప్తి విశేషము కీర్తనము మూర్తము
కాదు. కావ్య కీర్తనము — రివమో, వ్యంగ్యము యగును ఈ
దృష్టిలో ‘దివ్య చిత్తం’ కవి వాది. వారి కవమలగా రుణము —
‘యావ న్నోపాది’ వంటివా నిప్పులు, ‘భక్తి’ - లేక ‘శాంతి’

అలంకారము విచ్చిది యుదీరు, వాని యుండును మోక్ష
మార్గములైన యుండులను తెల్పుటాని వక్షతయే గదా! మన
ప్రబంధ కవులు పరిష్కరము పంచును జేసికొన్న దింక లోన నురి
యూర్వాగ్ర యలంకార మిది , -

‘మనర్ కల్గెంతె కలర్ పిలా కెమ్మ త్తొల పొమ్మటి యెరిన్
వను మమ్మకమ్మకర్ కేర వారణం పై యి విష్ణుకరుణ పోర్
ఉకన్ మిడి క్కిరితే యొకవారిచ్చి పుడె నుడి పక్షి కలన్
తక్షణాక్షి కొలు కలహిత కళర్ పరై పక్షవానో! -

చంఢించిన పంకెల గల గల మది కల్లించుగాఁ పంగిని భుండు
భుల్లు భుల్లు మను దిహాయన మన ముం కాదగదా, ఎర కలభము
నిలది యా గుట వలె కింకిణి పెరిగింతు, ఎంబుల భవిష్యలై ప్రెయసి
విభామై పైత తరగములతో తొర్రవాని మంద గయనముతో నెప్పుడ
నా యెదుట పడమరతో !

ఇట్టిదే -

‘కల్పెంతె నురిక్కొమ్మిర్ శోమయ కలవై ముగ పోర్
వక్రమెమ్మిర్ వాయు పై పిడె వళిర్ వణి వక్ర మెన్ యెక
ఉమ్మవన మిదు తాపై తాని పొలు కపట కయినన్
తక్కుమా మత వణిర్ వాయు రేవర్ కళర్ పరై పక్ష వానో! -

రెడ్డ కాకము యొక్క అగ్ర భాగమున పెరిగియున్న బ
తలక ముతకము వలె శ్రీకృష్ణుడు నవ్విపపుడు, తెల్లవ యె
పెనవులపైని తెల్లని పలు మొగ్గల వరుని ప్రకాశించిన దిటు! కే
మిడి హాసమును భరించి కూర్చు పక్షమంతో పెరిగిండు సవంత కే
సల - నా యెదుట నెప్పుడు వచ్చునో! పై యలంకారముల ప్రయో
గారంభముగాఁ గల్పించినది. ఇట్టిదే గాన, పహాజయత్ర, తలక

వొప్పించి, కామ 'నావ్యక' యందు తీరము గూఢబాదియని వారి
యం దవగడగునని ప్రత్యక్ష మగును,

"సంగమం మంత్రి భూత్ వందనం భోక్త
యెంతటి గుంటి కుకర్త తాళవ్వు ముక్తాన్ "

కమలముని బాట్టు కొన్న భ్రమరముల వలె ముఖముపైఁ బడిన
బ్రక్తిములైన భ్రమరములు గంజాడు "

"కంఠ మద లై జితాల్లె పని పెట్టెడి
కంఠ కృశిర్ భోక్త తానే విశయాదున్ "

అనుకొన వచ్చిన క్లుల గుంపు నెల్లను జయించివేసి, ముడిచిన
కలభములవలె కామి నేత్రై యాడుకొందుడు "

కాని, ఈ గుణ మంత యున్నచి, వారి కవిత్వార్థ మూత్ర
మిది కాదు

భావ ప్రియతంత్ర్యము

దీనిలో - భావ ప్రియతంత్ర్యమును యెక్కువ, విజమునకు 'భావ
ప్రియతంత్ర్యము' కను చరిత్రని నిర్ణయించుట 'వ్యయం ఒకటికి సూక్ష్మ
మొగ చిన్న భావము - మఱి యొకటికి ప్రాతది కారణ మేమనగా -
అంతలు పన్నిటిని జదివి యుండున గదా ! కాని, పల్లవకాయమీ
సూక్ష్మమగును, ఇప్పుడు మూత్ర మిది కొత్త భావమగును తోచి తీరును

కవిత్వ సాహిత్యమున 'స్త్రీల జన్మనము'ని - నాగము యెక్కు
వవగకు బోలుదు ఈ భావము 'శిల పుష్పికారమున చిన్నది 'వంగ'
సాహిత్యమునం దిది వర్ణ సామాన్యము కాని, మనకు కొత్తది, ఇతే

సమ్రాజ్యమునందు వేలొకరును కన్నకి రెండు కన్నులయొక్క
 శిలపృథ్వికాక' మనము తమకనులో - మురుగిన్' - మామమన
 దేవత 'సంధ్య' నొక రాజుగా - 'శిల పృథ్వికారము' వర్ణించి
 ఇది యెన్నియు మనకు మూర్ఖములు కారణ మే మనఁగా -
 సంప్రచారమును మాత్రే పోయినది. మనోయాశమున - 'చింతా'
 వ్రయా నీతి' అనునది ఒక చక్కని కావ్యము. కుక లభలు కా
 కెంటు రాముని యజ్ఞమునకు బయలుదేరి వెళ్ళినారు కాల్కి
 యోగమును ప్రకారమున నీత - గడచిన గాథ సంతయు -
 చున్నది. అప్పుడామె మోక్షను భవము కుంభ మాచకముగా పు
 త్రోలనివట్లు కంటించిన దట! వా! యువమానము విచ్చిర,
 నున్నది. మన కిది నీ శోమము. వారికి గారు. ఉచ్చ నీరస
 మనో ధర్మములే గదా! ఈ తర్కములకు కొంత స్పృహ
 కమనీయములై న చిత్తుల భావములు గ్రహించుముగాక!

కృంగారము

ఒక గోవిక. వానికే సరిగా మూలలుమాడ రా నట!
 కృష్ణునిమీది మమక గొన్నది అప్పుడా గోవిక కల్లి - తన త
 మునీతిని నలుగురితోఁ జెప్పకొనఁచున్నది -

"దేవతం కేదారం ఒత్తయన్ "దేవ" యేన్ "దేవ" యాదే
 మాదమిదని వ్రాక్కన్ తమ్మిన్ కేల్కొనించె మూర్ఖయాదే
 కేదార మేదం కేదం మిమం కేదరవాదే మేదే యాదే
 వానవా ద్కరత మంగై మిన్! ఇవన్ మాయని క్రిదాదే "

చక్కని కావనతోఁ గూడిన కురులు గల చంద్రులారా
 నా చిత్త - కృష్ణునిమీది మమక గొన్నది వానికే సరిగ మూలలు

రాశ్రు అమానుషురాలు కాచి, నే నేమి నేరము! ఈ కృష్ణుని విషయమున వాని సిగ్గులేదు - కొయ్య గరిటలు కోల దీపివేసినతోలో నన్ను చివార్థ ములేయు రంభమునుండి వాటి పోవునట్లు జాణి పోయినది "

'పెయ్యలై యిది నామ్రు దిక్కిరే అవవ పెయ్యవ పెయ్యు కొక్క
పైకట మురి యెల్లవ వక్కరే వరల విను యెక్కరే "

కృష్ణుని విరహముతో ఈ పదిద కృష్ణ విహీన మైనది, నాలుగు సిగ్గులు, పెయ్య వాళన తలలో నున్న ములన నరై నున్నది దీనిని కృష్ణ పోయి, కృష్ణుని ప్రక్క నాటికతో - అప్పుడు ముదిరి దిగును "

ఇట్లే కొవములు తెచ్చుగువారికి క్రొత్త పై పది విష్ణు చిత్తం లలో కొలులు.

ముక్త క ఘ్న య

పెరియార్వార్ల రచన మొక కావ్యము కాదు పది పదు పైదు పుక్తములు నేరి, ఒక యర్థమును, ఒక ఘట్టమును తెలుపును. వాని యనంతర మొక భాగ క్రింది, ఈ రచనల నొక రీతిగా 'ముక్త క'మ' లన వచ్చును. కొన్ని సంభాషణాత్మకములైన రచనలు అక్కడొక్కడ నున్నది. 'కృష్ణ - యశోదల సంభాషణము', యశోదమ్మకు గోపికల మాటలు పెచ్చలు మొదలైనవి. 'అరాక అంభాదాయు నొకటి ప్రాసరి. అనగా - తొలినీ పుక్తమునందు చివర కన్న దివరల ఒక పదమును అదిలో నుంచి - 'మలువలే' పద్యమునందు బలు నులు ఇది మన ఘ్న పద గ్రస్తమే ను వెలయును, శేకవారి నొనుమలది దోదించుటయు - వారు సూచిన మనోభ మగు మోయిరి దక్షత

వర్ణన విశేషములు

నామ తమ కైవమును ద్విర విద్విరముగ నిలయు శ్రీ, రా.
 'ఎప్పుడు బన్నట్లు' 'భగవంతుఁ డన్నంతనే శరీరమును పొలుచు ది-
 న్నొత్తి - యగుటచే, నా మాహింహయే క్రొత్త విశేషములు వి-
 చిత్రములు జూచును 'ఇరాక్కోవర్ వాళ్ ఇలం', పాదాభా-
 వునై ప్పొరుదానుమ్ము.'¹⁷ అని, ఒకరి గంభీర దీర్ఘముగ మాహి-
 తుడు 'అంతియం పోది లరియుడు వాణి యున్నె యె?ర్రవనై'¹⁸ అ-
 భయంకర మామము ద్విరింతుడు 'కొత్తిరై నైవన్ జిడి కె-
 త్తోనియి అత్తవో'¹⁹ అని, రావణుని పది కలలను రాముని మోటు-
 కుతోనే మూల వేయుతుడు 'లేనె లినియ పిరానే'²⁰ అని ను-
 పారముగాఁ బిలుచు 'ఎమ్మయిర్ కావలనే యెన్నప్పా! అ-
 కిన్నెడు పెట్టుకొందుడు ఇట్టి పెమ్మయో! వారే యెన్నట్లు, 'గ-
 లెగ కొట్టుకొని పాటు పొందకర్క అపారపై వనల గురియును' మ-
 పార విశేషములను పై పైని నిరీయునుడు

పుణ్య భూమి

అర్చావర్తము పుణ్య భూమియై చారి నెవమని కా దన
 కాని, వక్షిణముగూడ చారియే నీతి పోలేను భారతీయన పు-
 న్నేత్రము గాని జేది? భారతమే గాదు - వీ ప్రపంచ మైయును .
 మనస్సును బట్టి మూలుయునును కాని, చాల కాలము నుండి

17 రామినిత వసుంధరి లంక పా దగువట్ల నై న్యమిణ వదనపదాదే.

18 పంధ్య యిందు వృసింహావతార పై శ్రీ శ్రుతిపుట సంకలనాది.

19 కలం గుత్తి గం రావణుని లంకలో పోయిరినవాడు

20 లంకలో తన పేర పిన్నియ్యల పెరుగు పెయ్యెను.

అర్చా వర్తమే పుణ్యక్షేత్ర మధ్యం - అన్యతే అన్యోన్యస్థాన
 విషయే నోఽభావము మనలో పాదుకావి పోయినది ప్రాచీన నాగ
 కల, సంస్కృతి - అర్చ్య సంస్కృతి వలెనే - ప్రాచీనము, ఉపాసక
 అన. నూనూ ఈ నాటికిని మనకు గలుగలేదు.

కన్నడమున ఏక శైవ కాలమందును, మహా రాష్ట్రము
 దైవవ భక్తుల కాంక్షనను బద్ధిగావర్తమును పుణ్య భూమియే.
 యును నానము నెలల శైవది తమిళమున మనకు మనస్సే యున్నది
 విష్ణు చిత్తులకు అర్చావర్తముపై ద్వేషము లేదు.²¹ వారి శైవ్యరితో,
 విరోధము లేదు భక్తి పాదన - రాజకీయముల వంటిది కాదు గదా
 అందుకే వారి స్పృహకు - ఉత్తరము వలెనే వక్షిణమున,
 తిరుగును 'వేంగడమునది' వసించును. మంధ్ర కోణమునది కం
 నించును శ్రీరంగమున వెలయును కృష్ణుడు పుట్టిన జరిగినది
 తిరు కోట్టి యూరునం వట | విష్ణు చిత్తుల యుగోప ఇట్లు మన
 చూపుచి

"కొంగుం ను వైందమును కోట్టి యూరుం పేరున్
 దొంగుం తిరవడు విత్తె యూరుం యే వృహద" -

ఇన్ని క్షేత్రములను వడవిన పెరియార్వార్డు - పరసినోపక
 రమునా చలు మూరులు ప్రకటించినను, అహోలూ క్షేత్రము
 ఎందు విలస స్పృశించలేదో !

21. మట శైవ కాలాన్ని అనుం పై పొందం తువ పై యయొడి
 ఇం ను దైవ కరియనై యు దైయ యచ్చున గో త్తవ ఏక శైవ.

22. కవినూ ల్పాడి అనే వేంగడం !

23. తుదం పై క్షి.రం అనే

భక్త్యా వేళము

వారి కవనము బదివివర్ణము - విష్ణు చిత్తులు ఎంత యుద్ధి
హృదయములుగా బోతును ! కాని, వారి యాచారము భగవత్
మనుటచే, ఆర్థిశక్తు, పవిత్ర మైబోయినది తిరుక్కోటై యూడ
కృష్ణ జగ్గ మైన పాట ! అపు డా పంథోపమాన నాదలు ముంద
గోటికలు ఎట్లు ప్రవర్తించుచున్నారో చూడుడు -

“ఉరువార్ విరువార్ ఉపంత రిప్పార్
నరువార్ పంపిలన్ ఎంగుట్రా నెప్పార్
పాదు న్నాల్లం కలవై కొట్టు ప్పిరు
అరువాల్లం అయిట్ర అయి ప్పాడియే ”

అప్పుడు గోపకు లందఱు పరుగిగువారు పరుగిత్తురు - పర
వారు, పంథోపమున నెవరువారు, తోర్పు కొట్టి కొట్టి, పంథోపమ
నర్తించువారు ”

“పేదే ప్పెరునై ప్పిన్నై పరంపిర్
కలత్తం పురువార్ ఉత్తు ప్పేరువార్
అజోరాప్పార్ ఇవన్ నేంజె
నాదే ఉరువోలత్తన్ ఉంజాట మెప్పొల్లనే

భాగ్యశాలి యైన కృష్ణుని వలది, చూచుటకై వచ్చువా
చూచి భోక్తృవారు వీని సమాన మెవ్వరును లేరు తిరు వోణన
బద్ధించిన వాడు పిండ పిండ నిశ్చయముగా భూమి నేలు నకువార

“ఉయి ముత్తత్తు ఉరుదే విన్నాడువార్
పరునెయి పాల్ కయిర్ వన్నాక ప్పొరువార్
మెంపెన్ జానల్ అరిక త్తై తియింగుం
కల ప్పొవర్ అయి పాడి యాయే ”

అంశ మంగిళ్యం²⁴ ఉన్న కొన్ని, నిలిచి యాచువారు
చాలు, పెరుగు, మట్లగ, నేయి మొదలైనవి సంశోధమున మార్చియు
వారు నిడువలేక తుపాని ప్రేలాడ, ఒడలు తెలియబడారు "

ఇంతటి యాచేతము - 'వక్తవ్య' 'మేవ' 'వక్తవ్య' ఆన్న
వక్తవ్యము మన్నది గణితనే, ఒకవారి మన మనాచిర్య మునుగొను²⁴
వర్ధిల్లును గూడ వారు పుష్కలంతురు

చా ప్య భ క్తి

చిహ్న చిహ్నాలు వాక్యలకు మధుర కావములను పుష్కలముగఁ
జిహ్విపాదు, మూలాధారమైన చాప్య భక్తిని మూత్రము నుండి పోలేను
ఎవ రే మన్నును, పాప వాక్యలన్నిది భావములు వాప్య భక్తి యను
మహా నముద్రముపైని వచ్చుచు బోవుచుండు అలలు మూత్రమే

వారు ప్యభావరః ఆమాయకులు, ఆ చిహ్న వృత్తి - మొవ రీతి
చెప్పినను నమ్మువది²⁵ వారికి ప్రాకార సంస్కార బంధున, అష్టాక్షరీ
మహా మంత్రము లభించినది అది మహావక్తవ్య మని విశ్వాసపాదు
నేలులు కాదుకొన్నది²⁶ వారి భక్తి సాధన - త్యాగరాజాదుల వలె
మానసికము, ఆ త్యాగరాజు నూపమెవరే గాని, కాం ద్రవ్యా పేక్ష
గల తాంత్రికము కాదు భక్తి²⁷ యనెడు శోభిల గట్టి, మాధవ్య
దశాంశ వైషమ్యము ప్రతిష్ఠించి, ఆతే యను పూజితే పూజించిన మహా

-
- 24 అంశ మంగిళ్యం మంగిళ్యం
పెరుగు, మట్లగ, నేయి మొదలైనవి సంశోధమున మార్చియు
25 వక్తవ్య మన్నది గణితనే
26 మూలాధారమైన చాప్య భక్తిని మూత్రము నుండి పోలేను
వేల వలెనే వేల తిలకింప నిలువక నిల వేవడ మును
27 మాత్ర మంగిళ్యం కోయి మొదలు
మాత్ర మంగిళ్యం నిల వేవడ మును
అర్థ మంగిళ్యం పూజితే పూజించిన మహా

యిహిష్టశాలి నూయన 'మూల శోభితే' చేందున దివ్యైశ
భగవంతుని కోపమే ప్రేమించిన నిహిష్కము భక్తి వారిది. ౩
అగ్రము మైదును, వారి భక్తి - మన మునికొనంత ములభము
'చందుడు స్వీకరించలేదు విష్ణు చిత్తుల భగవత్ స్వేదిత, పాద
పద్మ సంపర్కములపొందున నుండి యందును

ప్రేమ భక్తి

సూక్ష్మముగ గమనించిన చో - విష్ణు చిత్తుల దానర్థ భక్తి
కొన్ని కుర్రాను భేదములను మనము గమనించ వచ్చును మూల
వృత్తితో బ్రథమగ నారంభమైన వారి పాదన - పోష పోష, ప్ర
భక్తిగ మూలపోయినది కదలు, వారందుకొన్న స్థితి యిది :-

"వాక్కు మూల పెయిల పెయిల పూరణ ! ఉన్నెదాయ్ కొళ్ళ మూ
నాక్కు నిన్నె యలొరియోయి, వాని కల్పవన పేన్ వళ మును
మూక్కు మేరు క్షిణివన నెన్న ముదిరా యింక యిన్ నాని కొచ్చెన్
కొచ్చె పెయిలం కట్టెన్ కొళ్ళన్ లావణ ! కదళ కొడియోవే "

దేవా ! నా వాక్కు అశుభ్ర మైనది అందుచే, నీ నామన
వలన యోగ్యత నాకు తేరు కాని, నా నాక్కు నా వశమున లే
నే నేను చేతున్న ! ఈ మూర్ఖుడు నా నామ మెందుకు నడి
యన్నాఁ డని కోరినందు చేయె ! నా భయ ముచే ! నల్ల వైన నా
బానిసను, నీ వని భ్రమించును గడవ గర్హణ ! నానాయకా ! !

"పెన్నె పెళ్ళి క్షిప్త కేరాల పొందె పెన్నె యావదివత్ - కన్నె

కళ్ళ నిత్తిరె దొక్కెని మంగం కాణ లాటెర బ్రాహ్మణుని

ఉళ్ళగ్గోర ఉకంకె తిక్కియ్యి ఉరోడు బావంగరాన్ కట్టెన్ కొన్

అళ్ళం రోరత్తు యందె కొళ్ళన్ దొల్లాయ్ బానిసైత్తె త్తిరుదు

ఇది - భక్తి భావము యొక్క పరాకాష్ఠ. ఈ సంకల్పముననే
వా రిట్లుచున్నారు.

“రంగ నాథా ! వ్యర్థమైన చాల సముద్రము తవ్వకమై, కట్ల
నిర్మల గొడుగు నీ పాలమును జూత విని ఆశచే, నా మును కరుగును.
అనే ధ్యానమై పోవును పులకం బరపుగ లేదును కన్నీటి బొట్లు
ధార గట్టును కంటికి నూగు లేదు స్వామీ నయి చేసి, నిలు జూచు
మార్గ మేమియో తెల్పుము.”

ఈ భావము హృదయ ప్రావణ మైవది చావ్య భక్తిని చెల్వ
రించిన ఒక్కొక్క పాదము - ఒక్కొక్క రత్నము.

మానవుని పరమ మృత్యువు - విష్ణు చిత్తులకు భయంకర
ముగఁ జూచివది కనునీ, మృత్యు కాంతవమును వా రతి వీధిల్ల
ముగ వర్ణించిరి.

“ కొలఱం దోలే ఓవ నాడు పెల్లఱం కొలిచేన్ ”

“నారాయణా ! పలుకఁ దగిన నీ నామము లన్నియుఁ బఠింపి.
నీవు రాక పోతివి ఇత నా కేమి గతి ? యిదు మారణ వచ్చి, నన్ను
నలియి బ్రోక్షు నపుడు నేను వి నెట్లు మలఁకును ?”

“అబ్బితి కిచ్చితే కొలిచె లైన్ ”

“ అందుకే - ఇప్పుడే చెప్పకొనుచున్నాను.”
ఇట్లు అనేక పాదము - ఈ రంగ శాయి కత మనవి చేసిరి.

“ విల్ల విడిచి ముసాయి విల్లి -

“ నీవు కప్పు చే రుపాయము లేదు” అని భయపడిరి.

“ఇది దీప్తిగ విడువ నులె”

“ ననుగొన్నానులే ! ఇది విష్ణు విడువనా ? ” అని, ఒక
తైత్తిరము చెప్పుకొని

“ వ తైత్తిరైన్ ..

“ భక్తి యను వలతో విష్ణు బంధించితిని ” అని, పంకసిం

“ ఎన్నె కొంతెన్నె పై తైన్

యెన్నెయి మిమ్మి లక్ష్మీన్ ”

“ నన్ను శరణాగతులగు తేనె తైచితిని నీ దివ్య రూపను
నా యందు ప్రతిష్ఠించు కొంటిని ”

అనెను ఆత్మార్థుని రూప మైన శరణాగతి - అనుభవము;
వచ్చులోకల, విష్ణు చిత్తు అనుభవించిన భావ భేదము తెన్నె
ఇన్ని కష్టములు బడి, ఆ భగవ ద్దర్శనము లభించినపుడు -
స్వాదు ప భుజితో అనునట్లు -

“ పాశక్కు పృథ్విర కంఠీర్ ”

అని, ప్రపంచము పంతెయ్యని అహోబిందీసి. అది వ
వరకు కాదుల్యా భావము.

య శో ద మ్మ భా వ న లు

“ వరుహ ! వరుహ ! ఇంగే ! వరుహం ! ”

ఎవరది ! మాతృత్వ మంతయు నూచు గట్టుకొని పిలు
చున్నది ! ఆమె యశోవ. విష్ణు చిత్తులు తమ కవిత్వా లోకము
సృష్టించిన యశోవిమృ ఆహా ! పిలుపు ఎంత బాగున్నది ! ఆ
కృష్ణుడు శ్రీ విల్లిపుతూరునందు తిరుగుచున్నాడు²⁸ అతడు వః
సించువది ‘తిరుప్పే ఇగరుహ’²⁹ కృష్ణుడు గన్నందుకు

నిజోపన్యాసమును జనముల కేయల పోగడలు అంత యింకటి గాదు. ఆ పోగడల కావలె ముగిసిపోవును¹⁰ అమెకు కృష్ణునిపై అమితాభిరామ ముండెదా ? కన్న కల్లుల కుంకమలమిది గి.జము లన్నియును ర్భార్యనా అమె కున్నది ఈ కృష్ణుని గూర కుండెడు. ఏది ర్భార్యములు వయసు మించినది ఇంటి కుదుపును మించినది పది వా రామతో మామలు తెప్పదురు ఆ మామ లామె కమ్మదు. చిచ్చును - ఎవ్వరే గాని వాని నేమియు నవసూషకు తానను నవసూషకు ఇది యామె ప్రేమ తీరువా రెంతటి యూరకుండును? పది తన మంత పెద్ద బ్రతును, మార్కండేయమునకు ఒక హస్తాక్షుడి వా ! వాని వచ్చి, అమ్మా !¹¹ ప్రభుత్వ మున్నది - అన్యాయము (యెటకేనా ?) అది ప్రక్షింభించి 'అతని' మంచి కొడుకును గన్నా గలే ! పట్టి పోగి కిల్లవా' వని, తెగించి యందుకు యజోపమృగు¹² వేసు విచ్చును. అమ్మా! తన బ్రతును, వానిబ్రతును కోవగించి, యజోపమృగును అప్పుటికిర అమ్మా! మార్కండేయములు కృష్ణునినే దేవనా! కన్న విశ్వాసము లేదు ఎవర¹³ కొంటిల్ల లంకలు చేరి, ని, వాని వచ్చిటిది కృష్ణుని తలపై వేయవలెన్నా రని అమె యాహ. పాగవతము వందలి యజోపమృగు ఒకసారి కృష్ణుని కంటికినది యమ

28 ఏది పునాది ఇది తమదా.

10 3032 ஸ்பர்சு அம் ஸ்டீர் கி-ஸ்து அம் வரலா!

3) ఎన్నుకోమిల్లులో ప్రాధికారం! ఇవన్నీ పుష్కలమైన అందరై యోగ్యం
ఎన్నుకొనాలి. దీనిని ఇవ్వు అందరీదా! మన యోగ్యం.

|| అనుపూయంతారీ కమ్యే అధియాయం పెయ్యరు కాన్ వడక్కో అళోదాయ్.

శివ పుష్పిక పుష్పియే బాలామృతం శివుః పుష్పైః పుష్పైః యోగో బుష్టే నయ్యో పల్లవ
అదంత రివాహోక మమో నై స్సృజం లోకోక మనార్యమ్ | ఉ మృతానైః కుమారయే

21. గొర్రెల పరివర్తన పరిణామాలు

కా భావన గూడ భయంకరము అయిన కోపము వర్ణనలకును
 గట్టిగా వరచును, అంతే ఇంక నాకు తన కుమారుని నిలుచు నిల్వలు
 ఓహో! వాని నిండ్ల, నందన మందార మధూక భార! ఓహో-హో-
 విశేషం మొహోహో ఇత్తి కావ ప్రోతస్మిని వాని కన్నిటిని చదివి
 యానందించవలె వంటే! ఈ యశోదమ్మకుని శ్రీవణ పాండిత్య మెన్ని-న

యశోదకు కృష్ణుడు పరబ్రహ్మ మరియు గుగూః తెలియును
 ఆయన లీలాశక్తి తన యింట నవతరించినవా! దనియు, ప్రతి
 కల్పమునూ ఇట్టి లీల పాగుచుండు ననియు యశోదమ్మ మెఱిగి
 వివరములు అందుకే ఆమె హాసానుబంధ కథ తడవుల నెఱిగి
 గట్టిప గాథ వనవును మర్నీ³⁴ కూర్మా దగ్ధకారముల వృత్తాం
 తములు వ్రవ్వుచు ఇంతో గాదు - శ్రీ కృష్ణుడు చేయిచోవు
 గానలని గూడ ఆమె ముందే చెప్పిచేయును కృష్ణుని లీల వలన,
 యశోదమ్మ లీలయన చిత్ర మైనది ఆమె కృష్ణుని తల దువ్వి, ఒక
 చేయటకై విలసిని వాని పాడించుటకై చచ్చును నానాభావములు.

34 పల్లయినవన! ఇ పూరిత పిల్లె గో రీమెహో పెయివో పల్లం
 ఉప్పెరివోమె మెరిరానే నీ యంగే వరాచే

35 వలపిదువెత్త కత్తకొక క్కే శేన్

36 మున్నలోక పెళ్ళి పురుషులై నున్నవ మెరు మెరు నికల రోద
 ఏ ప్పెల్లై కెందరోద కరుమై కుట్టన్ పెయిన్దు అరియాడు వది రోద
 కాదానియిది యెద్దమన ఈకరుడు వది గెల్ల - ఇవని పదిమొ
 రోయెనడు

37 ముడిరి యై పెద్ద శేన్

38 నయిం, అమెయిం, పివయి మహియ పొక్కన ల్లొ

39 వాడక మెరిచువని! కరకెచ్చి రాళ్ళై రవెంజయి రామహర్షయన్
 లేవ క్కొ-కుక్క వియన్ పల్లెన్ వేద, అల్లవవ మిన్నె
 పురం పుల్లవన్ "

శ్రీకృష్ణుడు శంఖ చక్రా వ్యంకితములైన పావములతో భూమిపై నిలచి తమములు మృతినపడేయించు వచ్చి, వెనుక నుండి తన్నువ్వడు కాగలించునో యని యుల్కి పోవును కృష్ణునకు తలంటు పోయెటలై యాహ్వానించును కాని, పెద్ద విచ్చిత్ర మేమన, అన్ని భావములందును కృష్ణుడు శ్రీమత్ వాచాయణ మూర్తి యుట అమె నులు వగలే లేదు. పెండు విరుద్ధములైన ఈ మహా భావములను అమె ఎట్లు పోషించుకొనుచు వచ్చినదా ! అని యొక ప్రశ్న. కృష్ణుని యొక క ఆదించుచున్న ఒక భుటమును చూడును -

“పెంగము కృపరిక క్షిప్తకల్ జోర వికరి
 పీ ధిహా శవహాసం కింకరియం అనియరి
 తింగియి పొవ్వరియం అశవ హృదియిన్
 పూచొదు పొవ్వరియం హెచ్చికము కిరయిని
 మంగం వింకియం రోశ్వళయం నీరైయం
 మరలయం వాకళం వట్టియం విత్తి రిహ
 పెంగుక్కుడి క్కయిపే ! అయివా ! కంకిరై
 పీ కుంహం తవయాయ ! అయివా ! అయివాపే !”

“ఎట్లు చాచుకలతో నమాన మైన పావములను, చాచి చేతులతో నమానమైన కాచి శ్రేణువు డింగరములు - కింకరిలు - పీకాం బరము - ప్రవాళ మాల - చాచియ్యి పూ మాల - ముంకంములు - కాంకిలు మొదలైనవి ప్రకాశించు, కృష్ణా ! ఒక సారి చేతులుగట్టుము!”

ఇట్టి భవమ లలిత మైన పీకాంబుని కైశవముని వలంచు చున్న యామె -

శోకోశయిం ఉదవంబొందు అన్య మవంబునుది

కులంబి యిళ ముచ్చుపారాల్ మనై వాయ్ |

మీళ అవన్ మహనై మేన్మై కొళ క్కురిది "

స్వామీ ! నీవు మున్ను ప్రహామని కష్టించి, గారవము గల్గించుటకై కరసెంబా చూప మొత్తి, కలుగు కష్టమునియొడలు వాని గోళ్ళచే జీర్చి, గండి చేసెరిది అప్పుడు రక్షణ జిల్లు మని మై వెగిరెను "

అనకు శోక దీభకృ చూపమును గూడ నుక యెదుట నిల్చినది. ఇంతకును చెప్పవచ్చిన తే మనఃగా - యశోదమ్మను ప్రోవీ వచ్చి, పై పాశురములందు నిల్చినది . విష్ణుచిత్తుల చిత్త ప్రకృతి యెదియే పై వానియం శోక శోటనే గాదు . ప్రతి సంవి ద్మును చందును ఇంతే విష్ణు చిత్తుల కివిరిలలోని యశోదమ్మ - ఆమ చేపము చేపి కొన్న విష్ణు చిత్తులు 'అయ్య యురై న్నన్' 'అశోదన్ మహన్ తనై కాప్పిట్ట మ్మాటం' అనెను, వారు అంతము అంతః తెచ్చిన మాటలు కొనచాటోములు మ్మానమే

పెరియాళ్వార్ల 'యశోద' - తాను విష్ణుచిత్తుల పని ములుపని పోవుట పెద్ద అశ్చర్య కరము కాదు కాని, పెరియాళ్వార్ల మ్మార్తము - తాను విష్ణుచిత్తుల పని ముఱచినది పెద్ద చిత్రము, వారికి 'వార్కిలగ్గళ్ళత్తి' యెద లోతుం కంటివని, కొన్ని భావములు వారు చెప్పినపుడు 'పురుషు డీట్లు చెప్పగలవా?' అని సంశేపము వోయెను. ఈ

జీ అనుక్త హాళిదలో - రాయలు పట్టిపె ఈ క్రింది పద్యము -
పై భావము యిక్క పావకమే.

"అనురేం బ్రాళయి కుండి కావృ కురిక వ్వానై న్నక ధ్వాయిగా
ది, పమిడ్క త్తెరి పింబా మత్వర మీళ వేప్పేన్ త ద డిల్లాదు దీ
ర్ల వలగ యొలము వెంగింటి గతి పంత్త్రేతే గిన్మన్ వెరం
కావిత త్తొర డవ ప్పిరావళులు త్తోడన్ మర్త్య పంపావళా |"

లింగ భావము బాహ్యము యతోప - శ్చ) కృష్ణుని భవగాలు ప్రాప్తు
నై డిలమచున్నది -

• పుష్పాక్షరీ

అది ముగ్ధుడై బాంధవ ముగ్ధుడు ఒకడులై యె నెవరి క్కొండు
ఇదిమిలై యెం ముగ్ధ ముగ్ధుడూ ఏంగి ఏంగి యెరింగి యెరింగి

“ దృష్టా ! నా తోడ నక్క, ఒక్క భవమును నోట తేర్చి,
దుఃఖ మొక బాధని చేతితో బలమును, రెండు స్తవములను మూర్చి
మార్చి, మాట మాటి ప్రాప్తము ”

ఒకతైళ్ళు ప్రాప్తమున్నప్పుడు, నే తోడ ప్రాప్తము చేత కలుపుట
శిశువుల వ్యభావము బాధని ఏ రెండు కాగుగఁ గది కట్టి ! ఎంత
కాగుగఁ వెప్పరి ! ఏది కాదు వర్ణించు మన్నితమున సంపూర్ణముగ
లీన మొనరి కప్పు, ఇట్టి యుపాయ తట్టవు “బాధ్యుల్య భావ” వర్ణ
నకున నిట్ట రానాపాదు కొల్ల కొల్లుగా కన్నది పోలి పులక న్యాయ
ముగఁ బాపతి నెంత !

గోపికలు - గోపకులు

యోగోపకు లిరువారి విష్ణు చిత్తంలో మన భావము నాదికొను
బాధ గోపికలు బాధలో గోపకులు గూడి గంధ గోపకులు పెద్దవాడు
గూడ నున్నాడు ⁴¹ బాధి వ్యయంబులు ఒక్క చోట మూలమే
“పరియాక్కొల్ల వర్ణించి ఇం చిన్ని చిన్న గోపకులు - కృష్ణుని
సమ వయస్కులు చిన్నవాడు పెద్దవాడు కొక్కొండు బాధతో కృష్ణుఁ
డాడుకొనుడు. ఈ యంటలో అనేక విధముల పిల్లలకు మొదలు
కొని, పెద్దాటల వఱకు కృష్ణుడు చేసిన వేరులలో - గోపకులకు

41 కొందఱ అనుకొంటారు, వందవర్ బలియై కయవకర్
వంద ముగ్ధు యెం బన్న ఎలివర్, అందర్ బుదించువెండు నెయ్యదివర్

భాగవత కృష్ణ యొక్కదిద్దండి కడ నటన విష్ణు చిత్తుల కవిరిలల
 ప్పొందిన గూడ వీర వోరన

గోపవంశలో అశక్త చిత్త వృత్తుల పెరియాళ్వార్ల వృత్తిచి
 కొంగలు ప్రాథమికమై నను, సంక సంకపని వారోమునకు మరుల గొ
 నింపు నులయవై కామే అశ్వర్యమనుబాడు కొంగలు రావీడు పె
 యను, మునున కృష్ణుని పంపుగొన్నవాడు. ఒకటి యోగవృత్తి
 42 అయ్యి ! మీ వాడు మా యింటిలో మూరి, మర్యాదము
 చేయచున్నాడు కొంచెము విల్పుకోవమ్మా ! అనుచున్న
 తమిళం మూర్తిము సంక రావాడై వీ వలపు నలపు లేదు ఇల్లా
 భక్తులు అర్పించు గల యొక పాపానందపు యిల్లాలు శ్రీకృష్ణ
 వో. గోపిక నలయంది, లేవ దీనికొక పెద్దవాడు అను తల్లి
 గుమియ ముగిరితోనను పెద్దయన్నది ఒకటి తన విడ్డ కృష్ణుని
 వాడు గొన్నది ఆ నలపు పోవుట కేది మం వని యడుగుచున్న
 ఇల్లు గోపికలలో అమె లోములు

ప్రప కాంకిలలో మన మనసు కాగుగ నాకర్షించువాడు
 పెరియాళ్వార్ల వృత్తిచిస ప్రేమావ్యాధియలు వీరి చిత్త వృత్తు
 విష్ణు చిత్తులు అతి విరుణముగ వర్ణించిరి ఒక గోపిక చాచి యె
 లెల్లును ధూళి భూవరిక మెనది అమె యెవరితోడను మాట
 నెప్పడు చీర గట్టున నేర్వ వట ! ఇట్ల చాటి యెఱుగకు పాపకు
 ప్పొంది కరీర చ్చాయు వంటి రంగు గల నల్లది అవిసె పూవును
 గిరించి, అట్లే యె యుచున్న వట ! నేతొ తెలియింటిలో పెద్దవముకే
 ప్పొము లాదిగా గల లొమ్మలు చ్చిరించుచు, విలపించుచున్న వ

అట్టి గుంజ గోపి, పిష్ఠ్యము కాను తగిన బాధ పని భావించుకొనుచు,
 గగనుగ బలంకరించుకొన్నది చేతుల పంజీ, శరముల కంకణములు
 క్షుణ్ణిన్నది అర్థమున తన కులుకు బాముకొని, వక్రని చీర గట్టి,
 పంజీలో నేడు దొచుచో! వేడిగా నిట్టూర్చి వల! బుజుల పై శరము
 రాజ కెచ్చి, వారి గుంజుల వశపు కొనుచు, ఓదార్చుకొనుచున్నది
 9 తీరిగా అనేక వ. శరములు

గోపాల పృష్ఠాదు

కీర్తి రాముడు మొదలగు ఇతి రావతారములపై నిష్ఠ చిత్తునకు
 పు మన్నన, బాటి సుగులు పిష్ఠ్యని పై వనే ఆ పృష్ఠాదు —
 వాల మర్యాదగు బాడు తిల్లి మాల విభాగ, దీని ప్రేతలలో
 యును చిన్న పై పు, పెద్ద గేతలు గేయను క్షిప్రకీర్తన — భూరు
 రిటి పిల్లలని గిద్ది మెప్పించుక. వారినిన్ను తెర కేరి తెవరించుచు.
 ఆపు మాతల చెవులలో ఎర చీలులను బట్టి వేసి మెప్పించుచు.
 యశోవచ్చు — తంతు బోయలకై మొదలికి నూన బూతుగా —
 వానిపై మున్ను రాచుకొని తిరుగు లాచును కను బడిన యాచువారికి
 ఎగులు నేయును అందులో. పయను తారకమర్మము గూడ లేదు.
 10 వేదలలో. దివ మొవరు యశోవచ్చు యింటి పైకి వస్తురు.
 మొకు కొనుచుపై అభిమానము గంపె వంత నిష్ఠచిత్తుల

43 ఇకం వచ్చె కీర్తి దివచ్చు, కట్టి ఎవర్ల విశ్వాకర్మ కృపాదు
 పెయ్యుంకిరావే:

44 వచ్చు గో రచ్చె విత్, నిష్ఠాదులు పిటి అల్ల
 తిప్పిదు మాకిత్, పెట్టియి విత్ల విత్ నిమి కాపాన్

45 పెట్టె యల్లంద పుంకం, విశ్వాదు పుకరియం కొందు

కృష్ణుడు - దక్షిణ దేశమున మాత్రమే తిరిగిను బృందావ
వైపు అడుగే పెట్టలేదు

వేణు గానము

కృష్ణునిలో ఎన్ని పిల్లలు లున్నను, వాడు 'వా'యి ను
పిల్లన గ్రహించి పలికించెనా! ఆ స్వామియే శ్రీరైపోవుడు. శ్రీ కృష్ణ
భక్తి మామలు చెప్పిన గోపీలు - 46 మొదలు తాళి, ఒకలు మ
లోక నీతిని విడచి? చెమటలు గాత వచ్చి? వారి మొదలు నిల్చు
చారి కవుడు - 47 కొవ్వలు వడలిపోయినవియు తెలియదు
మాత్రమే గాదు - ఆకాశమున రంజాదులై న యిప్పురలు గూడి నిలత
48 వారు తమ న ర్తనములే ఎఱచిపోదు రట! 49 నారదుడు, తు
రుడును తమ తమ వీణల కథ మఱచి, నిర్విణ్ణులై నిలచిపోక
చెట్లపై నున్న పక్షులు కూగు మఱచి, సూర్యులోనే యుండి, వి
ముగ విను రట! 50 పోరినకులు తెలిమఱచి, పగము కొరికిన
యట్లే నిలవులు నుంచుగా - వ్రాచుటచేసిన చ్చిరముల వలె ని
చాని వేణు గాన మాలించు వంట! చ్చిత్ర మైన సృష్టి వంటి
వేణు గానము - పరిస్థితి మోహము

46 ఇకన్ గొంగై నదిక తిప్ప, ఉదయ విత్తు యోగున్

రావణుం కవంచి కలుచునై యానా కవిత్తు విత్తుయై

47 మంద్ మందర్ అవి.

48, అదిక పాటై వారి నటై

49 తుంబురువోడు నారదమం రంజయే వీరై మణుడు

50 సూర్యుంగ్గో వేట్టై మరంది, వేయి పుణ్ణం కరైదాయ్ వళికోడ ఇ

పాడుం తులుం శొచ్చురై పెయిరా, ఎఱుది పిత్తిరంగ్గో వోం విత్తువే

ఉపదేశములు - సందేశములు

అశోక వనమున నున్న నీతని హనుమంతుఁడు చూచినపుడు,
అశోకు విల్పింప 'అశీయాటము' లను కొన్ని వృత్తములలో పలికిరి
కొన్ని ఉపదేశభాత్యములును వారి కడఁగలో నున్నవి. స్త్రీలగును
కొన్ని ఉపదేశములు గలవై మన యందల్లో - మన పంతానము లకు
భగవత్ స్వామిముగని యందవలె ననియు - విష్ణు చిత్తుల మఱి యొక
ప్రభావము

మేలు గాన మాధుర్యము - కవితా గాన మాధుర్యము

శ్రీ కృష్ణుని నేలు గానము విన్నపుడు - దేశములే గాక,
అనేకనము లై న శిష్యులును గూడ నిష్కంఠములై, విభు భారలు
గాన్పుని పుష్పము లతోములై, బల బల చాలు చెట్ల కొమ్మలు
కృష్ణుఁ గున్న పై పువని వదిలి, భావావేశముచే కర్ణములు ముడిచి
కొని

ఈ మూలల విష్ణు చిత్తు లన్న నే పెరియాళ్వార్ల కవిత్వము
గూడ నిట్లే వారి హృదయ మును కృష్ణ వేణుప్రసంగి లయలుచేరి,
కవితా గానము నర్యమును మోహింపఁజేయునది మూలము గాదు
పల్లవీకరించునది గూడ వారి హృదయమును విలముగా ఆస్వాదింప
వారు వీర రాసులు, భగవత్ స్వామిని పరులు మన మా నేలు గా
మును వివరము లక నేర యెడో పూర్వ పుణ్య వశము

౧) మరంగో విష్ణుమతి తారెగో సాయమ్
మంగళగో విజయం, పశ్చిమం లాన
ఇరమం, మంపుం, నీరు మోర్
విష్ణు విష్ణు పక్షం పోర్

అంతయు విన్నది శివశిఖరిని చూచి మాధవర్య మగ్ధము గాడు మన
యభివారి మంత్రే యనము చేసికొన్న పుణ్య మంత్రే

நீதி யுக் கொ மி டி லுக் கி ல டி லு வ ள ளு ளு ளு

சாத்திரம் ,
உருவம் உருவமானது

అక్షరం
వెంకటేశ్వర కల్యాణాచార్య

4. కృష్ణా నది పరీక్ష.
5. భారతదేశ చరిత్ర.

© 1997 John Wiley & Sons, Inc. <http://www.interscience.wiley.com>

స వ ర ణ లు

పుట నంబర్	తత్వ	ఒక్క	పుట నంబర్	తత్వ	ఒక్క
4 11	పంచగమంజీ	పంచగమంజీ	40 28	సేవార్థక	సేవార్థక
6 6	పోయకులం	పోయకులం	45 23	పృథమైవ	పృథమైవ
7 18	కాళుమహా	కాళుమహా	46 5	సేమ	సేమ
8 3	పోగాభ్య	పోగాభ్య	47 9	వర్మనము	వర్మనము
8 16	మున్దగీ	మున్దగీ	57 11	వయం	వయం
11 23	కారమలం	కారమలం	63 17	పాథమ	పాథమ
18 19	నివ కలిక	నివ కలిక	64 16	పామమ	పామమ
16 24	గాని భక్తి	గాని భక్తి	66 14	పూజించి	పూజించి
15 8	వరుసం	వరుసం	69 13	వర్మనము	వర్మనము
17 9	భక్తి	భక్తి	71 6	పేరుపు	పేరుపు
22 8	కావ్య	కావ్య	78 13	బడు	బడు
25 4	నివృత్తి	నివృత్తి	74 19	వ్యవహ	వ్యవహ
25 16	నివృత్తి	నివృత్తి	75 18	పండిత	పండిత
26 17	పృథగీ	పృథగీ	76 18	వరుస	వరుస
28 6	రాకర్షణ	రాకర్షణ	85 6	కల్యాణ	కల్యాణ
29 10	నమస్కర్మ	నమస్కర్మ	86 21	నిర్ధార	నిర్ధార
31 15	పంపిహ	పంపిహ	88 21	నిర్ధారము	నిర్ధారము
31 21	శిమ	శిమ	88 23	యమ	యమ
33 15	వయస్సు	వయస్సు	93 18	మూల	మూల
35 8	స్థితి	స్థితి	98 24	స్థితి	స్థితి
37 7	నివృత్తి	నివృత్తి	106 27	యవములు	యవములు
38 19	కారులు	కారులు	108 17	నర్మించు	నర్మించు
38 22	కాని	కాని	108 21	కర్మ	కర్మ
39 1	ప్రవృత్తి	ప్రవృత్తి	120 7	గంభీర	గంభీర

II

పు పంక్తి తర్వాత పద్య పూ పంక్తి తర్వాత

126	13	రణమైన	రణమైన	135	18	సమతముగా	సమతముగా
126	21	నియతమైన	నియతమైన	137	13	మెలుగొన	మెలుగొన
127	8	అసదృశమైన	అసదృశమైన	136	13	విశాలము	విశాలము
129	6	గుణ	గుణ	137	22	ఇట్టి	ఇట్టి
129	21	భావము	భావము	139	24	కోడించు	కోడించు
133	8	కృష్ణ	కృష్ణ	148	20	యెన్నె	యెన్నె
133	9	రామోపాస	రామోపాస	151	23	చేతులతో	చేతులతో

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది
మూడవ భాగములో
రానున్న రచనలు

- ౧ సుతి చందసము
శ్రీ చింతలపాటి నరసింహ దీక్షిత శర్మ
- ౨ ఆశ్వాసుల భక్తి తత్త్వము
శ్రీమాన్ భనకుభరణ వరదాచార్యులు
- ౩ పాణయోగి ప్రభావము
శ్రీమాన్ కొమాండూరు గోపాల కృష్ణమాచార్యులు
- ౪ నళ దిగ్గ వైష్ణవులు
శ్రీమాన్ అంకా వేంకట నరనయ్య నూరి
- ౫ అంగ్ర పాశ్చయము - వైష్ణవ మత ప్రభావము
డాక్టర్ : కె. ఎ. ఆర్ నరసింహం

